

Upravništvo: Ljubljana, Smiljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2456.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti, čez zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Požar strasti

Poročila o dogodkih v Španiji vsak dan globoko impresionirajo vso kulturo. No javnost. Državljanska vojna se je na Pirenejskem polotoku razbjesnela v strahovito, naravnost mesarsko in zverinsko medsebojno klanje nasprotnikov. Kakor da so vstale iz globine temne prošlosti tega naroda vse pošasti krvavih strasti o katerih pripoveduje tragična kulturna in politična zgodovina španskega naroda. Z ono brezsrčno neusmiljenostjo, s katero je nekad inkvizicija zažigala na grmadah žive ljudi, s katero so se reševali spori med krščansko in islamsko kulturo, z ono kamenito doslednostjo, s katero so se španski oblastniki razračunali z židovstvom in z ono strastno zagrizenostjo, ki je obvladovala španske dinastične boje v XIX. stoletju, se sedaj vrši medsebojna borba do uničenja. Veliki Torquemada pa bi le v začudenju dvignil svoje roke: njegova sredstva trpinčenja in mučenja so bila vendarle primitivna v primeri s strahotno tehnično dovršenostjo današnjega uničevanja, ki s plinsko granato, s strojnico, in tankom kosi stotine, kjer so prej padli le peodinci. Ali: kar daje dogodkom najbolj tragičen značaj, je dejstvo, da ne gre samo za medsebojno borbo obojestranskih pristašev ene in druge fronte, temveč da se ugonablajoča sila nasprotnika masčuje na možeh in ženah, na starih in neboljnih otrocih, ki pripadajo kot sorodniki ali pristaši političnemu nasprotniku. Globoko je odjeknil klic angleškega zunanjega ministra Edena v srcu vsakega kulturnega človeka, da se evropski narodi in države sicer ne smejo mešati v vprašanje, kako si hoče Španija urediti svoje državno in politično življenje, ali da civilizirano človeštvo ne more in ne sme ostati ravnodušno napram trpljenju celokupnega španskega naroda.

Stališče, ki ga javno mnenje zavzema napram dogodkom v Španiji, je značilno za razstojstvo duhov, ki vlada danes v Evropi. Že v poročilih časopisja se zrcalijo opredelitve. V enem listu čitaš samo o grozodejstvih španskih levicarij. Dočim je dostikrat celo neznan, kakšen je položaj na važnih točkah sovražnih front vedo gotovi časopisi natančne številke, koliko duhovnikov je bilo umorjenih, koliko talcev je bilo ustreljenih, koliko cerkvenih zvonikov porušeni in samostanov razdejanih. Popisujujo se podrobnosti iz ozadja vojnih črt, ki so prav toliko senzacionalne, kolikor so fantastične. Dočim slikajo eni celo špansko državljansko vojno kot eno samo zverinsko grozodejstvo levicarske fronte, drugi z isto vnemo opisujejo krhavo razračunavanje med obema skupinama kot klanje mirnih naprednih elementov, vprizorjeno od združenega klerikalizma in fašizma. Tipične primere takega poročanja čitamo tudi v našem časopisju. V »Slovenčevih« stolicah se dan na dan vrstijo peklenke grozote rdečih, beograjsko »Vreme« pa nas prepričuje o zverinski podivjanosti belih. Tako se odkrivajo in izkazujejo simpatije in antipatije, ali se na žalost tudi popolnoma kvari pravilna slika tragičnega položaja.

Zanimivo je, kako se tudi naša javnost opredeljuje s svojimi simpatijami za eno, ali drugo stran. Po lastni politični miselnosti sodijo mnogi, da mora, kdor ni komunist, želiti zmago upornikov, ki da so nositelji nacionalne ideje proti razdeljalnim silam boljševizma. Mnogi se zopet v imenu demokracije čutijo obvezane biti simpatizerji španske fronte populaire. Mi smo svoj čas na tem mestu opozorili, da je povsem napačno soditi politične borbe pri drugih narodih in v drugih državah s stališča politične opredelitve v lastnem narodu in v lastni državi. Poskušajmo predočiti, da zmaga ene in druge fronte po svojih posledicah v zunanji politiki vsebuje nevarnosti, na katerih naša država in naš narod nista desinterezirana. Mnogi čitatelji nam sponosirajo svoja mišljenja, in značilno je, da nam eni kot nacionalisti zamerjajo preveliko hladnost napram generalu Francu in njegovi vojski, drugi zopet kritizirajo, da se premalo odločno postavljajo proti nevarnosti, ki grozi tudi Jugoslaviji od okrepitev fašizma. In vendar se nam zdi, da smo na pravem potu, ko se izogibamo senzacij in ko skušamo ostati v slikanju stvarnega položaja pri poročilih, ki vsaj po svojem izvoru nudijo nekaj jamstva za njihovo nepristranost.

Z idejnega stališča je sigurno simpatično, če nacionalna ideja premaga komunistično razsulo. Ali je prav tako res, da bi zmaga generala Franca bistveno vplivala na dosedanje ravnotežje evropskih političnih sil. Fašistična Španija bi v bodoče pripadala krogu držav, v katerem se Jugoslavija ne nahaja. Sto let Francija ni poznala meje na Pirenejih. Zmaga upornikov, kakor

OBNOVITEV SODELOVANJA MED FRANCIJO IN POLJSKO?

Potovanje maršala Rydz Smiglyja v Pariz — Poljska javnost pričakuje likvidacijo dosedanjih nespornostmi

Varšava, 29. avgusta. b. Nagli odhod generalnega inspektorja poljske armade generala Rydz Smiglyja v Pariz je sprejela vsa poljska javnost brez razlike strank in svetovnih naziranj z največjim zadoščenjem. Skoroda navdušenjem na znanje, kar prihaja do izraza tudi v vseh današnjih komentarjih poljskih listov. Iz njih se da razbrati, da se nahaja Poljska v sedanjem položaju na važni prelomnici, ko se bo morala odločiti, da spričo čedalje večjega oboroževanja v neposredni sosesčini posveti vse svoje sile samo svoji lastni državni obrambi. Listi poudarjajo, da je že nedavni obisk francoskega generalisima Gamelina znova utrdil zvezo med francoskim in poljskim generalnim štabom. Sedaj pa narekujejo novi dogodki obema državam, da izdelata tudi podroben program za praktično izvajanje teh zvez, tako da bi si na podlagi vojaškega pakta iz l. 1921 zares lahko nudili uspešno vojaško pomoč. Francija je doslej premalo upoštevala obrambne potrebe poljske republike in ni pokazala pravega razumevanja za politiko povojne Poljske, ki jo je diktiral francoski zavezniški položaj na vzhodu samo njen neroden geografski položaj. Nedavni Gamelinov obisk pa je nedvomno pomagal k razčiščenju situacije. Francoski generalisimus se je lahko na licu mesta prepričal, kakšne so poljske obrambne potrebe.

Specifični problemi poljske obrambe

Geografski položaj ne nudi Poljski naravnih obrambnih oporišč. Njene meje so povsod odprte. Pri tem pa skoro dvakrat tako dolge kakor meje Francije, saj merijo okoli 3500 km. Za obrambo tako velike meje potrebuje Poljska veliko in dobro izvežbano armado. Dasi predstavlja njena sedanja armada pomemben vojaški faktor v Evropi, zlasti na vzhodu, je v primeri z nekaterimi sosedji vendarle zaostala. Aktivno je pod orožjem le okoli 300.000 mož (letos se bo to število zvišalo morda na 350.000), razdeljenih na 90 pešadijskih, 40 kavalerijskih regimentov, 21 regimentov lahke in 10 regimentov težke artiljerije. V primeru mobilizacije pa Poljska lahko postavi do 5 milijonov vojakov; vprašanje je le, ali bi njih oprema povsem odgovarjala opremi moderne vojske. To so danes specifični problemi poljske državne obrambe, ki so narekovali Poljski v zadnjem času posebno politiko, radi katere je prišlo do nesoglasja med Varšavo in Parizom, dasi bi se to ne zgodilo, če bi bil Pariz pokazal pravo razumevanje za neroden položaj poljske republike, potisnjene med vzhod in zapad.

Politika previdnosti med dvema ognjema

Poljsko zunanjo politiko sta v zadnjem času diktirala dva povsem realna momenta, ki jih tudi Francija kot poljska zaveznica mora upoštevati. Prvi element poljske zunanje politike je spoznanje o ranljivosti njenih meja med dvema neprimerno močnejšima sosedoma, katerih nobeden ne vzbuja poljskega zaupanja. Drugi element pa je nič manj realen strah, da ne bi Poljska postala prehodno ozemlje dveh nasproti si stoječih armad. S tega vidika pomeni trenutna napetost med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo za Poljsko neznanko, ki krije lahko v sebi prednosti, pa tudi nesrečo. Niti Rusija niti Nemčija ne mislita trenutno na vojno s Poljsko. Toda samo od Poljske je dejansko odvisno, ali bo Nemčija tvegala kakršnokoli avanturo na vzhodu, kakor je spet od Poljske odvisno, ali bo Rusija posegla v obrambo statusa quo v Podunavju. Ta neroden položaj je Poljski narokoval najprej pakt z Rusijo, da si zavaruje svojo mejo na vzhodu, nato pa še pakt z Nemčijo, da se razbremeni skrbi na zapadu; toda nobena teh zvez, tako pravi danes v Varšavi, ne pomeni »izdajstva« nad francoskim zavezništvom, kakor so si to v Parizu prvotno napačno tolmačili. Poljski je njeno zunanjo politiko, tako

poudarjajo sedaj tu, diktirala samo njena skrb za lastno obrambo, kakor so jo zahtevale spremenjene razmere. Tega pa ji Francija ne more zameriti. Med francosko politiko, ki je navezana v vzhodni Evropi na Rusijo in Češkoslovaško, ter poljsko »politiko previdnosti« med dvema ognjema, je še vedno mogoč kompromis. V političnih krogih so celo prepričani, da to tega kompromisa ni več daleč. Prvi korak na tem potu je predstavljal že nedavni obisk francoskega generala Gamelina, drugi korak pa je sedanjí poset generala Rydz Smiglyja v Parizu. Iz dobrega vira se celo doznava, da je tak kompromisni načrt, ki naj znova utrdi poljsko-francosko prijateljstvo, že izdelan in da bo predmet predstoječih pariških razgovorov med šefoma obeh generalnih štabov.

Kako spraviti v sklad francosko-rusko in francosko-poljsko pogodbo

Dasi podrobnosti tega kompromisa še niso znane, se vendar iz zaupnega vira doznavajo vsaj prvi obrisi. V bistvu gre za načrt, ki naj bi spravi v sklad francosko-sovjetsko pogodbo s francosko-poljskim prijateljstvom in vojaškimi obveznostmi v primeru, da bi Poljska morala priskočiti Franciji na pomoč. Rusija naj bi v tem primeru izpolnjevala svoje obveznosti napram

Franciji s tem, da bi zalagala poljsko armado z vsem potrebnim vojnim materialom, s čimer bi obenem dejansko izpolnjevala tudi francoske obveznosti napram Poljski. Tako bi tudi Poljska lahko izpolnila svoje obveznosti napram Franciji, kar predvideva v ostalem tudi poljsko-nemška pogodba iz leta 1934, ne da bi bila pri tem izpostavljena nevarnosti, da ruske čete preplavijo njeno ozemlje. Na drugi strani pa naj bi Francija s povečanimi vojaškimi krediti Poljski pomagala zgraditi večjo zračno floto, kakor jo ima sedaj. V mejah takega vojaškega kompromisa bi se utegnil najti izhod tudi za definitivno ureditev poljsko-francoskih političnih odnosov, ki se prav sedaj pomikajo z mrtve točke, na katero jih je postavila poljsko-nemška pogodba pred dvema letoma.

Dasi so v uradnih krogih iz razumljivih razlogov zelo rezervirani glede tega kompromisnega načrta, za katerega je politična javnost zaznala pred nekaj dnevi, v dobro informiranih krogih vendarle ne dvomijo, da bi take pomirljive sugestije, pa naj prihajajo od koderkoli, ne našle odprtih ušes pri tistih, ki odločajo o poljski zunanji politiki. Na vsak način pa so te informacije še povečale zanimanje za Rydz Smiglyjevo potovanje v Pariz, kateremu, kakor pravijo poročila iz Pariza, pripravljajo francoske oblasti posebno prisrčen sprejem.

Odstop Tatarescove vlade

Tatarescu zopet kraljev mandat — Izvršena bo samo preosnova sedanje vlade

Bukarešta, 29. avgusta. w. Ministrski predsednik Tatarescu se je včeraj odpeljal v Sinajo, bil takoj sprejet od kralja v avdienci in mu predložil ostavko celotne vlade. Kralj je ostavko sprejel in poveril Tatarescu zopet nalogo, da sestavi novo vlado.

Po povratku iz Sinaje je Tatarescu izjavil novinarjem:

»Da bomo mogli izvršiti tudi zadnjo etapo programa vlade, sem smatral obširno rekonstrukcijo vlade za potrebno, ter sem zaradi tega predložil kralju svojo ostavko, ki je bila sprejeta. Kralj mi je ponovno dokazal svoje zaupanje s tem, da mi je poveril sestavo nove vlade.«

Ob 18. je Tatarescu pričel posvetovanja s člani odstopivše vlade. Kakor se govori, v novi vladi ne bodo več dosedanjí notranji minister Inculez, pravosodni minister Valer Pop, prosvetni minister prof. Angelescu in zunanji minister Titulescu. Kar so

tiče prvih dveh ministrov, tolmačijo njun odhod z očitki v zadnjem času, da nista izvedla dovolj učinkovitih ukrepov za ohranitev reda. Prosvetni minister Angelescu je že dalje časa nameraval odstopiti, ker mu finančni položaj ni dopustil izvedbe njegovega velikopoteznega programa o šolski reformi. Največjo senzacijo pa je povzročila vest, da bo tudi dosedanjí zunanji minister Titulescu izstopil iz vlade. V političnih krogih govorijo, da obstoja med Titulescu in Tatarescu je dalje časa napetost, ker Titulescu po mnenju ministrskega predsednika ni hotel v Parizu dovolj podpirati oboroževalne akcije rumunske vlade. Če bi Titulescu izstopil iz sedanjé vlade, kar pa še ni absolutno gotovo, to seveda še ne bi pomenilo izpremembe zunanje politike Rumunije. Po vsej priiliki bo dosedanjí finančni minister Antonescu, ki je bil med vojno poslanik v Parizu in ima zelo dobre zveze v Franciji, prevzel zunanje ministrstvo.

Bratomorno klanje v Španiji

Nobenih važnejših dogodkov na frontah

Pariz, 29. avgusta. o. Operacije španskih upornikov pred San Sebastianom in Irunom so zaradi ponesrečenja prvega naskoka mnogo izgubile na senzaciji. V jutranjih urah pričenjajo uporniki napadati na raznih točkah fronte, pridobe nekaj sto metrov terena, potem pa so zopet prisiljeni, da se umaknejo pred ognjem iz strojníc vladnih čet. V posameznih odsekih se je celo pripetilo, da je vladna milica potisnila upornike znatno nazaj. Odpor vladnih čet se je še ojačil, ker je prispela nova pomoč iz Santandrea ter Bilbae, zaradi česar menijo pristaši ljudske fronte, da je glavna nevarnost že odvrnjena.

Na uporniški strani, kjer se že opaža strpnost, izjavljajo, da so se vršili na fron-

ti pri San Sebastianu doslej samo začetni boji in da do odločilne bitke še ni prišlo.

Vladne čete zasedle Leonski prelaz

Kolona vojske, ki je hitela iz Burgosa na pomoč obleganim upornikom v Oviedu, je bila v jugozapadni Asturiji premagana. Sedaj so vladne čete končno zavezele tudi Leonski prelaz in s tem odprle pot v Leonsko pokrajino in Staro Kastilijo.

Preko Gijona prihaja vest, da prebivalstvo kljub vsemu pritisku oblasti izobesbe zastave in nestrpnost čaka, da bi se položaj kakorkoli izpremenil, ker je stalno v nevarnosti pred letalskimi napadi vladne vojske.

Borba za Saragoso

Zelo aktivna sta nasprotnika na fronti pred Saragoso. V tem odseku imajo uporniki kakih 10.000 dobro oboroženih in discipliniranih vojakov. Včeraj je uporniška vojska skušala prebiti fronto, naletela pa je na močan odpor in proti večeru je bila prisiljena umakniti se na svoje dosedanje postojanke. Na obeh straneh je padlo mnogo bojnikov. Podrobnosti o včerajšnji bitki pri Saragosi ni. Zvedelo se je le, da je boj davi ponehal in da odnajoš sedaj mrtve in ranjence z bojišča. Po vladnih poročilih je zmagala vladna vojska, čeprav z izredno velikimi izgubami. Vladne čete so prodrle v vasi, ki so le še 10 milj oddaljene od Saragose.

Komunike vojnega ministrstva govori tudi o manjših bojih na ostalih frontah pri Somosierru, na Sierra Guadarrami, pri Granadi, Malagi in na morju. Na Mallorci so vladne čete pod poveljstvom kapetana Baya izvajale nekaj manjših zmag in si priborile nekaj novih strateških postojank. V Palmi je pričelo delavstvo baje stavkati in se mora uporniška vojska boriti tudi proti

Preko Dunaja in Švice

Pariz, 29. avgusta. v. Vrhovni poveljnik poljske vojske Rydz Smigly potuje čez Dunaj in Švico ter prispe jutri zvečer v Pariz. Dasi ob 6.30 je prispel na Dunaj, in takoj po prihodu ogledal mesto in potem ob 14.30 nadaljeval pot v Pariz.

V ponedeljek popoldne se bo general Rydz Smigly sestel z vojnimi ministrom Dadierjem, zvečer pa bo dimer pri predsedniku republike, ko bo bržkone odlikovan z velikim križem častne legije. Rydz Smigly bo ostal v Franciji sedem dni. Prisostvoval bo tudi veliki letalski paradi pri vojaških manevrih v okolici Chalona in si ogledal utrdbe na vzhodni meji. Tudi v Nancyju mu bodo priredili veliko vojaško parado.

Pariški komentarji

Pariz, 29. avgusta b. Prihodu glavnega inspektorja poljske armade posvečajo vsi listi pozdravne članke pisane zelo prisrčno glede Rydz Smiglyja samega, a precej rezervirane glede dosedanjega uradnega zadržanja Poljske napram Franciji. Vsi pa vidijo v obisku visokega poljskega gosta velik korak naprej v zgradnji novih odnosov med obema državama. Obenem izražajo upanje, da bo mogoče na podlagi takih osebnih kontaktov razčistiti nekatera nespornostmi, ki so nastala v zadnjih letih in postaviti francosko-poljsko razmerje na novo podlago.

Radikalno-socialistična »Ere Nouvelle« piše med drugim: Izgleda gotovo, da ne želi Poljska niti z Nemčijo ustvariti protifrancoskega, niti s Francijo protinemškega bloka. Če bi vodila to politiko pri belem dnevu, bi jo sicer lahko smatrali za komplicirano, toda nikakor ne za dvomno ali nasprotujočo si. Omišljanje napetosti, ki je nastopilo s Gamelinovim potovanjem v Varšavo, bo nedvomno omogočilo diplomatske razgovore, ki bodo dokončno razčistili poljsko-francoske odnose. »Temps« pa izraža v svojem uvodu zaupanje, da bo mogoče po tem obisku govoriti o pravi obnovi francosko-poljskega prijateljstva.

prebivalstvu, ki zahteva za vsako ceno mir. Iz Malage poročajo, da so se vršili tam novi nabori prostovoljcev in da se je prijavilo okrog 20.000 delavcev.

Gil Robles

na strani upornikov

Burgos, 29. avgusta. AA. Včeraj popoldne je prišel iz Portugalske v Burgos Gil Robles. Pred tem se je sestaj z generalom Molo v Valladolidu. Danes se Robles vrne v Salamanco. Novinarji so ga vprašali, ali je popolnoma pristal na uporniški pokret, ki ga vodi generala Mola in Franco. Robles je odgovoril: »Jaz sem s Španijo in Španija je tukaj.« Vprašanje, ali bo posredoval med obema vojskujočima se taboroma, je energično odklonil. Ob koncu je izjavil, da še ne ve, ali se bo nastanil v Salamanci ali pa vrnil na Portugalsko.

General Franco

vrhovni poveljnik

Hendaye, 29. avgusta b. Radiopostaja v Burgosu javlja, da je nacionalni obrambni odbor v Burgosu imenoval generala Franca za vrhovnega poveljnika vseh španskih oboroženih sil. Napovedovalec je pri tej priliki poudaril, da se nacionalisti ne bore samo za zmago enega »razreda«, marveč se v njihovih vrstah oboroženo bojujejo pripadniki vseh španskih »razredov« in vseh strank, ki imajo samo en cilj, osvoboditi Španijo čim prej iz komunističnega jarma.

Diplomatski zbor za odpravo grozodejstev

London, 29. avgusta. AA. V uradnih britanskih krogih izjavljajo, da se je včeraj v Hendayu vršila na pobudo argentinskega poslanika seja poslanikov raznih držav, da prouče vprašanje »humanizacije« državljanske vojne na Španskem. Poslaniki so izmenjali navodila, ki so jih dobili od svojih vlad. Pokazalo se je, da so bila vsa navodila, ki so jih doleteli dobili, ugodna za takšno intervencijo. Ko bodo vsi poslaniki dobili note svojih vlad, bo mogoče stopiti v stike s špansko vlado in uporniškim voditelji. Ni še znano, kakšen bo postopek te intervencije ali bo cilj izmenjava ujetnikov. Po vsej priliki bodo pri tej priložnosti formulirali tudi več drugih predlogov.

V istih krogih poudarjajo, da morebitna vstopitev stikov z uporniškim voditelji iz humanitarnih razlogov nikakor ne pomeni kakšnega priznanja voditeljev upora po poslanikih prizadetih držav.

Od 1. — 13. septembra

LJUBLJANSKI VELESEJEM

50% popust na železnici, parobrodih, avtobusih. Na odhodni železniški postaji kupite rumeno legitimacijo za Din 2.—

Vsledržavna razstava »ZA NAS LES«. ZIVLJANSKI VRT. DIVJAD V PARKU.

VELIKA VRTNARSKA RAZSTAVA.

Industrija, obrt, trgovina. Domače preproge, Perutnina, kunc, golobi. Ribe itd. Tekmovanje harmonikarjev 13. sep.

KRASNO ZABAVISJE.

VELIKOMESTNI VARIETE

popoldne in zvečer. Vabimo Vas.

„Avstrija ne pojde v nobeno fronto ali blok“

Pomembne Schuschniggove izjave o Horthyjevem obisku, avstrijski zunanji politiki in gospodarskem sporazumu z Nemčijo

Dunaj, 29. avgusta. b. Na tiskovni konferenci, ki jo je sklical generalni sekretariat domovinske fronte, so bila na dnevnem redu tri važna in aktualna vprašanja avstrijske notranje in zunanje politike: govorice o predstoječi prenosni avstrijske vlade, pomen pravkar sklenjenega gospodarskega sporazuma med Avstrijo in Nemčijo ter ugibanja o namenih potovanja madžarskega regenta Horthyja v Avstrijo in Berchtesgaden. Na izrecno zahtevo navzočih je na vsa tri vprašanja odgovoril sam zvezni kancelar dr. Schuschnigg, ki je bil tudi med udeleženci konference.

Glede Horthyjevega potovanja je podal Schuschnigg naslednje zanimive izjave: »Njegov obisk v Avstriji je bil dogovorjen že pred enim letom. Že tedaj se je govorilo samo o privatnem potovanju v lovsko svrhe. V pošto se prišla razna lovška področja, tako Semmering, Mürtzsteg i. dr. Končno pa se je Horthy odločil za Tirolsko. Iz tega se jasno razvodi, da je šlo samo za privatno potovanje, ne pa za politiko. Ko se je Horthy ustavil na svojem potovanju tudi na Dunaju, sem ga iz vljudnosti obiskal. V najljubših razgovorih se političnih vprašanj niti dotaknila nisva. Že tedaj pa je Horthy izjavil, da bo med lovom, ko bo v bližini nemške meje, obiskal tudi kancelarja Hitlerja v bližnjem Berchtesga-

denu. Kar se pa tiče govorice o avstrijskem sodelovanju v novih kombinacijah in blokih, pa moram reči, da gre pri tem le za izraze nervoznosti. Avstrija nima namena vstopiti v nikakvo fronto ali blok. Težnje avstrijske notranje in zunanje politike so vendar dovolj jasno izražene v rimskih protokolih. Če te protokole z dodatkom vred dobro proučite, potem vidite, da nam gre le za gospodarsko, kulturno in splošno sodelovanje sodelujočih držav, pri čemer pa ostajajo vrata tudi drugim odprta.

Glede avstrijsko-nemškega gospodarskega sporazuma je dr. Schuschnigg dejal, da je prepričan, da bo z največjo lojalnostjo izveden. Končno je še kategorično demantiral govorice, ki so se v zadnjem času razširile na Dunaju in po vsej Avstriji o verjetni prenosni sedanega kabineta, češ da mu o tem ni prav nič znanega.

Beleške

Krivi vseh nesreč

Na zborovanju pristašev dr. Mačka v Gornji Stubici je govoril tudi neki profesor Ivo Šarinić iz Zagreba, ki je v svojem govoru izjavil, da »so krivi vseh nesreč, ki so zadele Hrvate, odvetniki, duhovniki in židje.« Po njegovem mnenju bi moral hrvatski narod sedaj najprej obračunati s temi svojimi sovražniki. Zbrane mase so navdušeno pritrjevale besedam zagrebškega govornika.

Objektivni ljudje pa se po tem govoru vprašujejo, kaj čaka vso plejado advokatov, ki so z dr. Mačkom na čelu glavni voditelji in nosilci današnje hrvatske politike. Naj naštetimo samo najbolj znana imena: dr. Reberski, dr. Ziga Scholl, dr. Torbar, dr. Pernar, dr. Jančičević, dr. Dečak, dr. Golubović, dr. Kosutić, dr. Mintas, dr. Protulipac. Vsi ti gospodje so samo v Zagrebu. Cela rajda odličnih advokatovskih pobornikov politike dr. Mačka pa deluje v pokrajini, kakor dr. Šutej v Sarajevu, dr. Condrić v Banjaluki, dr. Smoljan v Mostaru, dr. Perić v Dubrovniku, dr. Bulat, dr. Taragla, dr. Berković v Splitu, dr. Šubišić v Karlovcu, dr. Zanić v Novi Gradski itd.

Ravnatoko je pri nas t. zv. ljudska fronta v rokah gg. odvetnikov; dr. Kukovec, dr. Stante, dr. Dobrovišek, dr. Reisman in kako se že pišejo.

Kar se tiče duhovščine, je ona danes v hrvatskih krajih gotovo v velikanski večini v Mačkovem tabornu, in sicer na skrajni levici, kjer si hrvatski klerikali podajajo roke s frankovci in sličnimi elementi. Res je, da jih stari radičevci gledajo zelo po strani, ali njihovo pomoč hrvatski nacionalistični pokret vendarle s hvalnostjo sprejema. Znano je, da sarajevski nadškof Šarić prepeva pesmi v čast dr. Mačku, zagrebški nadškof koadjutor Štepinac hodi v Kupinac na poklonstvo, čeravno je zanj čestiti dom g. Mačka pravzaprav hiša pohujšanja, ker je dr. Maček civilno poročen. Kdor čita »Hrvatsko Stražo«, vidi, da to glasilo katoliške akcije skoroda identificira katoliško vero z dr. Mačkovim politikom. Po vsem tem je prof. Šarinić pač grdo nehaljezen, ako šteje »popove« med sovražnike.

Da o židih ne govorimo. Židovstvo je marsikatero zdravo narodno zamisel obrnilo v zlo in židovski element v Zagrebu in na Hrvatskem sploh tudi danes, kjerkoli more, zaostruje nasprotstva. Ali baš to mnogim političnim ljudem danes ugaja in radikalizem na vse strani se smatra kot največja državniška umetnost.

Nepoboljšljivi „Obzor“

Zagrebaški »Obzor« citira našo nedavno beležko o proslavi 90 letnice škofa Uccellinija, v kateri smo ugotovili značilen molk katoliškega časopisa ob življenjskem jubileju tega odličnega cerkvenega kneza in velikega rodoljuba. Listi Katoliške akcije niso na to našo ugotovitev vedeli ničesar odgovoriti. Starina »Obzor« pa se vedno rad popraska tudi tam, kjer ga ne srbi in takoj je prišel napad na katoliške liste, ki so s prezirom šli preko jubileja najstarejšega in najčastitljivejšega katoliškega škofa v Jugoslaviji, temveč nas in škofa Uccellinija. Zagrebški konfuzionarski očita škofu simpatije glasila JNS i masonskih krugova, na pa da — vodimo borbo proti cerkveni hierarhiji! Namreč s tem, da smo se sicer poklonili škofu Uccelliniju, za jubileje zagrebškega nadškofa pa se ne zme-nimo. Kadar je »Obzor« v zadregi, se prav nič ne ženira majhne netočnosti. Tako tudi tokrat: »Juro« je namreč o jubileju nadškofa dr. Bauerja poročalo in jubilej okrog »Jutra« oenijo zaslugi tega cerkvenega dostojanstvenika, se izza časov, ko mu je »Obzor« kot vnetemu koalicionašu bil smrtni sovražnik. Povsem nerazumljiva pa so nam »Obzorova« masonska namigavanja. Mi z masonerijo nimamo nobenega posla, a naš zagrebški kolega je stari mojster, ne vemo katere stopnje. Pa ne, da bi bil v zadnjem času po slavni zagrebški vzorih šel med odpadnike in si odvezal svojo prostozidarsko »kecelju«.

Občinske volitve v dunavski banovini

Novosadski »Dan« poroča iz Beograda, da se bodo vršile občinske volitve v dunavski banovini šele decembra 1936. Ni pa izključeno, da bodo razpisane šele za sredino januarja prihodnjega leta, ker se je izkazalo, da niso izvršena niti najpotrebnejša tehnična predelala. Vsekakor pa je skoraj gotovo, da se ne bodo vršile v novembru, kakor so napovedovali nekateri politiki na sestankih po dunavski banovini.

Vojvoda Kentski v Boki Kotorski

Cavtat, 29. avgusta. AA. Vojvoda in vojvodinja Kentska sta se danes ob 10. v spremstvu g. Banca in njegove soproge odpeljala na luksuzni jahti Jugoslovenskega Lloyda »Thijs« na izletniško vožnjo po Boki Kotorski, ker sta si okoli Cavtata in Dubrovnika in vasa kopališča in letovišča že ogledala. Na izletu sta se ustavila v vseh zanimivih krajih v Boki Kotorski. Zelo verjetno je, da si bosta ogledala tudi Lovćen in Cetinje. Na izletu po Boki Kotorski bosta ostala do jutri zvečer, ko se vrneta v Cavtat.

Sestra Nj. Vel. kraljice na Bledu

Bled, 29. avgusta. AA. Na Bled sta se pripeljala v goste k Nj. Vel. kraljici Mariji nadvojvoda Anton Habšburški in nadvojvodinja Ileana, sestra kraljice Marije.

Jugoslavija ratificirala dardanelsko pogodbo

Beograd, 29. avgusta. p. Kr. namestniki so 19. t. m. ratificirali konvencijo o dardanelskih ožinah, ki je bila podpisana 20. junija v Montreuxu.

V čigavo korist?

»Slovenec« se ni zdelo potrebno, da bi odgovarjal na naše petkovske očitke glede njegove čudno zakrivljene zunanje politične linije. »Slovenec« molči. Ali potrjuje, ali pa izraža prezir nad sleherno javno kontrolo svoje zunanje politične igre? Vseeno — to da v tem primeru gre za vse kaj drugega kakor za osebna čustva ali za preostli kakšnega lista.

Prav za prav nismo hoteli polemizirati s »Slovenčev« zunanjo politiko; hoteli smo le ugotoviti nekatere reči, ki že nekaj časa vzbujajo pozornost vseh pozornih čitateljev »Slovenčeve« prve strani. Tu niso značilni samo uvodniki, izmed katerih je četrtkov pomenil dosedanjih višev in dezertacij od tradicionalne zunanje politike Jugoslavije, marveč tudi naslovi, pa način, kako so natisnjene posamezne vesti glede njih pomena in važnosti. V teh »Slovenčevih« metodah in manirah je tako očitna tendenca, da so postali na njo pozorni celo inozemski krogi.

V sedanjih časih je zunanja politika neizmerno važen in usodno odločilen kompleks javnega življenja, zato je odgovornejša kakor kdaj po osvobojevanju. Dosele je jugoslovenske stranke niso bistveno ločile v vprašanjih zunanje politike, ki se v nobeni državi ne vodi s stališča posamezne stranke, marveč z vidika življenjskih interesov naroda in države. (Dovolj je, če opozorimo na stalnost osnovnih linij v francoski, britanski in celo ruski zunanji politiki.) To, kar uganja v zadnjem času »Slovenec«, je bodisi nevarna strankarska igra z ognjem zunanje političnih interesov, bodisi neka daljnosežna sprememba zunanje politične linije, ki ji ne moremo dogledati konca. Tako sprememba bi bila mogoča le tedaj, če ne bi računali z državnimi formami in konstelacijami, ki so danes.

Mi v poslednjo možnost za sedaj ne varujemo in samo mislimo, da je gospodi, ki stojijo za »Slovencem«, strah pred boljševidnim nekoliko zrahlim živcem in ji vzeti tisto, kar je za zunanjo politiko najvarnejše: hladno presojanje življenjskih interesov naroda in države. Toda stališče »Slovenca« o osnovnih vprašanjih naše zunanje politike se ne tiče samo »Slovenčevega« kroga. Pri vseh narodih, naj jih še toliko razdvajajo strankarske razlike, veljajo za vprašanje zunanje politike posebna merila, ki so neprimerno občutljivejša od notranje političnih. Vsi se zavedajo, da gre tu za interese celote. S tega vidika zanima »Slovenčeva« zunanje politična linija vso našo javnost.

Danes smo konkretnjeji in vprašujemo: Ali se »Slovenec« v nasprotju s tradicionalno in edino razumno zunanjo politiko Jugoslavije ne zavzema za neke kombinacije, ki bi stale v diametralnem nasprotju z Malo antanto in z odnosi, ki nas vežejo s Francijo?!

To vprašanje je za ves narod in vso državo, posebej še za Slovence, tako življenjsko pomembno, da upravičeno zahtevamo jasnosti. Dosedanja linija naše zunanje politike je bila linija vseh vlad in režimov v Jugoslaviji in jo priznava tudi sedanja vlada. V čigavo korist skuša uveljaviti »Slovenec« svoj votum separatarn, ki bi lahko ustvaril pri revizionističnem bloku, segajočem tudi po slovenski zemlji, nevarni videz, da slovenski dnevnik podpira moralno pozicijo revizionistov? Gre za vprašanje, kjer sleherni slepa igra nevarna, če ne izdajstvo in zločin. Ne trdimo, da bi jo »Slovenec« že igral, toda njegove zunanje politične akrobacije vzbujajo sum, da sega v megle in da igra na skrivne karte. Čui prodrest?

Vladino „Vreme“ o španskih grozovitostih

Beograjsko »Vreme«, oficijozno glasilo JRZ, objavlja v sobotni številki poročilo svojega posebnega poročevalca g. Ante Matetkela iz Badajosa. Poročilo ima naslov: »Badajoz najkrajvejša španska klavnica. Duhovniki preklinjajo rdeče in jih pošiljajo v večno pogubljenje, dočim izvršuje marokanska milica strahovite obsedbe. Po padcu Badajosa se je posrečilo rdečim zaklati tri mlade borbene duhovnike.« Vsebinsko naslova primerno so izbrane tudi črke.

»Vreme« pripoveduje, kako je »kravi osvorovalac« general Ljano zagospodaril po vkorakanju belih čet v Badajoz, kjer so imeli pri zadnjih volitvah levčarji velik uspeh. To pa zavoljo tega, ker je bilo nad 60 odstotkov najboljše zemlje v okolici Badajosa v rokah cerkve, kateri so morali kmetje skozi stoletja tlačaniti. Po republikanski revoluciji so se dotedanji kmetje-tlačani polastili cerkvenega zemljišča in se odločili boriti do zadnjega z vsakim, kdor bi jim hotel oteti pridobljeno zemljo. »Cerkve kot nosilci latifundizma v Španiji je z vsem vplivom podpirala španske desničarje. In ko je Badajoz padel v roke Francovih čet, je bilo samo posebi razumljivo, da so dobili duhovniki takoj vso zemljo nazaj, ki so jo med revolucijo zasedli kmetje. In tako izgleda iz badajoske perspektive, da se vodijo vse te borbe samo zavoljo cerkvenih posestev.«

Poslednje dni živi Badajoz — tako nadaljuje »Vreme« — v znamenju masakriran grešnikov, ki so zasedli cerkvena posestva. Kazen je doletela vse in njih število ni majhno, ker so bila cerkvena posestva ogromna. Prišel se je obračun, ki gre do iztrebljenja. Marokanska milica ima polne roke posla. Neumorno strelja »pripadnike in pristaše pekla«. S tem imenom so obloženi kmetje, ki so hudo grešili, ker so se polastili imetja božjih služabnikov. Justifikacije se vrše v masah. Kjub temu pa ne bo mogoče tako lahko pobiti vse ta mali svet kmetov. Pokopališča so brezmejna v Badajozu. Sveži grobovi se vrste tesno drug poleg drugega. Grobokopi bodo imeli tekem prihodnjih dni še dosti dela. Problem pa ne bo rešen.

Nato pripoveduje »Vremenov« poročevalec, kakor so se vrnili duhovniki v Badajoz, čim so ga zasedli marokanski legionarji. »Po povratku so imeli polne roke dela, ko so pričeli izrekat javna prokletstva nad pripadniki ljudske fronte. Pristaši desnice so ovalili marokanski milici vse badajoske meščane, ki so bili nasprotniki španskega fašizma. In izvršeno je bilo masovno ubijanje po ceremonijah, ki spominja na zažiganje čarovnic za časa inkvizicije. Krvoločnost španskih levčarjev je toliko, da je bila skoraj nedosegljiva. Primer v Badajozu pa dokazuje, da beli ne mislijo v tem pogledu zaostati za rdečimi. Treba je ugotoviti, da se masučejo enako strahovito in neumljeno uporniki kakor rdeči. In nič manj strahna ni osveta pod cerkvenimi znaki, kakor pod komunističnimi simboli. To je razumljivo, ker financirajo generala Franca in njegove kolonialne čete španski verniki. Kler je stalno v svečanih ornatih. Kdor od duhovnikov se je vrnil v Badajoz, spada med borbene svečenike. Poleg taborišča marokanskih čet pa raste novo pokopališče.

Med svečeniki, ki so se vrnili v Badajoz, so bili tudi trije mladeniči, ki so bili neprekosljivi strokovnjaki v politični agitaciji. Pogumno so izrekli tekste svojih prokletstev. V njihovih rokah so bila življenja mnogih meščanov v Badajozu. Pred dvema nočema pa so vdrli neznanzi v katehetski dom, poklali usmiljenke v njem in z njimi tri borbene duhovnike. Krvoprelitja se nadaljujejo v Badajozu v velikem obsegu. Psihoza, ki vlada, je v znamenju brezdušnega prelivanja krvi. Mnogo se umori iz previdnosti. Marokanski vojaki, izvežbani po klasični strelci, ubijajo z neverjetno lahkotnostjo. Saj pozdravljajo vse sumljive ljudi, ki slučajno zaidejo mimo njihovih taborišč, s smrtonosnimi strelci...

Proslava 6. septembra v ČSR

Praga, 29. avgusta. 3. Letos se bo v vsej češkoslovaški republiky na posebno slovesen način proslavil rojstni dan mladega jugoslovenskega kralja. Čel, akoštolu pripravila v vseh krajih velike svečanosti, šole Lodo 6. septembra imele proslave v čast kralju Petru II, in Jugoslaviji, organizacija čišjugoslov. lig takisto pripravljajo velike slovesnosti. Posetno svečana bo proslava kraljevega rojstnega dne v Pragi ob sodelovanju čel. armade in čel. vlade.

Predsednik skupščine pri knezu Pavlu

Bled, 29. avgusta. AA. Nj. Vis. knez namestnik je večerj opoldne sprejel v avdienci v dvorcu na Brdu pri Kranju predsednika Narodne skupščine Stevana Čirca. Obenem je Nj. Vis. kneginja Olga sprejela v avdienci g. Čirčeva. Po avdienci sta Nj. Visočanstvi pridržala g. Čirca in soprogo pri obedu. Ob 15. sta g. Čirč in soproga zapustila dvorec.

Upokojitve

Beograd, 29. avgusta. p. V učiteljski službi je upokojen upravitelj meščanske šole v Putju Dragutin Kveder.

V poštni službi je upokojen računski inšpektor Pavle Glaser pri poštni direkciji v Ljubljani.

Iz prometne službe

Beograd, 29. avgusta. AA. Imenovani so: Pri generalnem ravnateljstvu državnih železnic za poverjenika v 6. skupini v delavnici v Smederevu inž. Miloš Acimović poverjenik delavnice v Mariboru; za višjega kontrolorja v 6. skupini pri strojem oddelku Franjo Jug, višji kontrolor delavnice v Mariboru; pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani za kontrolorja v 7. skupini pri gradbenem oddelku Ludvik Fatur, kontrolor I. sekcije za vzdrževanje proge Zidani most.

Poizkusna mobilizacija v Švici

Bern, 29. avgusta. AA. V nekaj dneh bodo v Švici priredili poizkusno mobilizacijo, ki bo prva v zgodovini Švice. Novinarji ne bodo smeli prisostvovati vajam.

Göbbels v Benetkah

Berlin, 29. avgusta. AA. Davi ob 7,30 je ministar za propagando dr. Göbbels odpotoval v Benetke Na letališču v Benetkah so Göbbelsa pozdravili italijanski ministar za tisk Alfieri in druge italijanske osebnosti ter zastopniki nemške kolonije. Prebivalstvo ga je prisrčno pozdravilo. Minister Alfieri pa mu je priredil intimen obed.

Šahovska olimpiada v Monakovem

Monakovo, 29. avgusta. g. Dosedanji rezultati 16. kola so bili: Letonska—Poljska 2 in pol; 1 in pol; Islandija—Švica 4 : 3; Litva—Češkoslovaška 2 : 2; Danska—Rumunija 1 : 0; Avstrija—Italija 5 : 1; Madžarska—Holandska 3 in pol; 1 in pol; Finska—Francija 5 in pol; Jugoslavija—Brazilija 4 : 1; Švedska—Estonska 3 in pol; 2 in pol; Norveška—Bolgarija 4 : 3. Nemčija je bila prosta.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Jasno v vsej državi z jutrnjo meglo v dravski banovini. Temperatura brez znatne spremembe. Minimalna temperatura Plevlje 3, maksimalna Mostar 31 stopinj.

Zemunska vremenska napoved za danes: Jasno, temperatura se ne bo mnogo izpremenila. Solnce vzhaja ob 4,57 in zahaja ob 18,19.

Dunajska vremenska napoved za danes: Večinoma jasno, nekoliko topleje.

Vrednost oglosov v dnevnih najbolje presodite po številu malih oglosov. Današnje »Jutro« ima

476

malih oglosov. Enkratni poizkus z malim oglosom v »Jutru« Vas poudi, da ima oglas dvojno vrednost, če se javi dvojno število interesentov.

Veliko čiščenje v Rusiji

Mnogoštevilni ruski diplomati osumljeni simpatiziranja s trockisti — Tudi maršala Tuhačevski in Blücher nezanesljivi?

Pariz, 29. avgusta. o. »Matin« je danes objavil senzacionalne podrobnosti o notranjih političnih dogodkih v Rusiji. Po njegovih posebnih informacijah je Stalin omejeval pooblastila Letonca Jagoda, da uniči opozicijo proti sedanjemu režimu. Jagoda je pritegnil k temu delu še dva svoja najožja sodelavca ter glavnega tožilca Višinskega in zastopnika GPU Agranova, ki imajo pravico aretirati vsakogar, na katerega bi padel le najmanjši sum, da je bil zapleten v zaroto proti Stalinu. Druga posebna komisija, sestavljena iz petih članov GPU, pa bo dognala, ali so lojalni vsi člani ruskega diplomatskega zbora. Ta komisija ima pravico odločati o življenju in smrti vseh osumljenih. Sedaj razpolaga že z dolгим seznamom ruskih diplomatov, na kateri so tudi znane osebnosti kakor londonski poslanik Majski, odpravnik poslov v Rimu Kulfant, poslanica v Stockholmu Kolontajeva, sofijski poslanik Razkolnikov, atenski poslanik Kobecki, bivši Zinovijev tajnik ter Leninova vdova Krupskaja. Pravijo, da bo Krupskaja vsak čas aretirana.

Sum je padel tudi na znanega generala Blücherja, ki je baje nameraval proglasiti vojaško diktaturo na Daljnem vzhodu. Celotni maršala Tuhačevskega ne smatrajo za zanesljivega. V Kijevu so aretirali celo vrsto oficirjev, v Leningradu pa 25 članov GPU in oficirjev. Vsi oficirji 3. polka so bili nezanesljivi. Zato so vse čete zamenjali z ljudmi iz Georgije. Baltsko brodogradbo so koncentrirali v Kronštatu. Tudi v ostali Rusiji vlada veliko vznemirjenje in aretirajo vsak dan mnogo osumljenцев. V Kavkazu so aretirali štiri polkovnike.

Zarota tudi v vojski?

London, 29. avgusta. b. »Daily Express« poudarja, da gre zdaj v Rusiji za največje čiščenje v komunističnih vrstah, kar jih je bilo eploh do sedaj podvezeli. Med aretirani, mi oficirji so tudi generalj Schmidt, Zapolnikov, Kušnecev in Tuljin. V zvezi s temi aretacijami domnevajo, da se je tudi v armadi pripravljala zarota proti vojnomu komisarju Vorosilovu. V Kremli so prišla poročila, da so bili po vseh garnizijah razdeljeni letaki, ki pozivajo na upor s sledečimi značilnimi besedami: Trocki, vaš vodja, ki je ustvaril rdečo armado, je pregnan, borite se zanj! Mashevanje za Zinovjeva in Kameneva!

Trockijeve obtožbe na račun Moskve

London, 29. avgusta. b. Sotrudnik lista »Daily Express« je imel daljši telefonski razgovor s Trockim, ki pravi v majhnem norveškem kraju Hønefoss. Trocki je izjavil med drugim: V Moskvi ustrelni pripadajo dvema grupama leve. Zinovjeva in

Moskva zahteva izgon Trockega iz Norveške

London, 29. avgusta. v. Reuterjev urad javlja iz Moskve: Sovjetska vlada je sporočila norveški vladi, da bo smatrala nadaljnje bivanje Trockega na Norveškem kot škodljivo za prijateljske odnose med Rusijo in Norveško.

Nemski listi javljajo iz Osla, da je Trocki za sedaj ostal v dosedanjem kraju bivanja. Stanuje v delu vile pri Hønefossu, dve uri daleč od Osla. Vila je last socialističnega urednika Knudsen. Trocki je pod strogim policijskim nadzorom osmih uradnikov policije, ki so nastanjeni v sosednji hiši. Dva uradnika stojita vedno pred hišo, dočim ima tretji nadzorstvo nad Trockim samim. Trocki ne sme sprejemati obiskov in tudi ne odpošiljati ali sprejemati pošto. Tudi njegov telefon je zaprt. Njegova tajnika Ervin Wolf, ki je francoski državljani, in Heinort, ki je šele nedavno prevzel službo pri njem, sta bila že izgnana. Aretirana nista bila, ker sta se prostovoljno obvezala, da bosta zapustila Norveško. Spremili so ju do meje, nakar sta odpotovala v Francijo. Kaj bo norveška vlada ukrenila glede Trockega, je še negotovo, vendar pa najbrže ne bo ostal v vili Knudsen.

Ozerski ni odpučen

London, 29. avgusta. AA. Sovjetsko poslanstvo je izročilo Havasovemu predstavniku naslednjo izjavo:

O informacijah, ki jih objavljajo današnji angleški listi o dozdnevni spletak zoper šefa ruske trgovinske delegacije Ozerskega v Londonu, izjavlja sovjetsko poslanstvo kategorično, da nimajo nobene osnove. Ozerski je odpotoval iz Londona v Moskvo sredi avgusta zaradi poslov Sovjetske Rusije in se bo vrnil v London sredi prihodnjega tedna.

Demanti sovjetskega poslanstva se nanašajo na poročila angleških konservativnih listov, da je Ozerski odpučen in da so go poklicali v Moskvo v zvezi s političnim čiščenjem, ki ga izvaja GPU.

bene dobe, kaže jasno, da je sedanja gornja proti Rusiji samo tanka koprena, s katero bi hoteli Nemci zakriti vse, kar sami delajo doma, predvsem pa vse svoje imperalistične ukrepe. Tudi noben resen Nemec ne veruje, da bi imela Rusija namen napasti Nemčijo ali kako drugo državo v Evropi. »Times« ang Tide« pa je objavil že celo serijo člankov, v katerih ostro obseda sedanjo kampanjo proti Rusiji po tisku, po radiu in s predavanji. Hitler si hoče s to gonjo očividno pridobiti pristaše med Nemci samimi, ki so že skrajno utrujeni zaradi stalnih militarističnih akcij in oboroževanja. Ta kampanja mu ne služi za ničesar drugega kakor da bi nemške množice znova opogumil in navdušil za program oboroževanja. List izrecno naglašja, da pomeni najnovejši vojaški zakon v Nemčiji nov dokaz za metode, s katerimi hoče Hitler ustvariti iz Nemčije eno najtoli oboroženih držav v Evropi.

poročja, da so upor v Maroku zanetili nemški emigranti in emisarji madridske vlade. Če bi dejansko prišlo do upora, bi bil položaj generala Franca zelo oslabilen.

Papen ob Vrbskem jezeru

Dunaj, 29. avgusta. AA. V Poreču ob Vrbskem jezeru je prispel na nedeljski odpočitek nemški poslanik Papen. Ali bo izrazil to priliko za sestanke s Horthyjem, še ni znano.

Maročani se upirajo

Pariz, 29. avgusta. o. Iz Maroka prihajajo vesti, da se je pričel med domačini širiti pokret za osvoboditev izpod španske oblasti. Ker je gotovo, da bi se upor v španskem Maroku pridružil tudi nekatera plemena v francoskem delu Maroka, so francoske oblasti nemudoma odredile ojačenje francoske vojske v Maroku in Alžiru. V severno Afriko so bili že odposlani nekateri eskadroni spahijev in dva polka strelcev. »Excelsior«

Angleški minister — triglavski plezalec

Lord Amery je kljub 63 letom napravil z Jožo Čopom več važnih in celo prvenstvenih plezalnih tur v naših planinah

Minister Amery v angleški karikaturi

Mojstrana, 29. avgusta.

Angleški minister, gospod Amery iz Londona, znan plezalec, 63 let star, je posetil Mojstrano, kjer se je seznanil z našim plezalcem Jožo Čopom in se z njim takoj domislil za več plezalnih tur. Vodnik gospoda ministra Bohinjec Skantar in Joža Čop sta z ministrom odrinila v Vrta in drugi dan so vstopili v steno, Skantar je nesel

nahrbtnike po Tominškovi poti. Po 4 in pol urnem plezanju sta minister in Joža prispele skozi kamine na ledenik, kjer jih je čakal Skantar. Odšli so na Kredarico. Minister je bil sila vesel in presenečen od lepote naših gora, da je govoril: »lepše so od švicarskih. Če pa gledam na skale, so pa še romantičnejše od švicarskih in mnogih drugih, tako opevanih.« — Takoj je sklenil obiskati svojega prijatelja g. Boisa de Chesna v Trenti in dr. Kugyja v Volčji vasi, Joži pa je naročil, naj gre domov, se pripravi in ga počaka v Mojstrani v hotelu Triglav. Minister je nato nadaljeval pot s Skantarjem na Triglav in v Trento, kjer pa prijatelj ni našel.

Naslednja tura je bila iz Krnice na Razor — Kugyjev vstop in naravnost po novih kaminih na greben — potem po grebenih nazaj čez Kriško steno v Krnico. Tu so prespali in takoj zjutraj se je minister zagledal v Mojstrovko in posebno v neke kamine. Vprašal je Jožo, če so ti kamini že preplezani. Na negativen odgovor se je takoj odločil za to prvenstveno turo. Na Jožovo vprašanje, če se upa, je izjavil: »Kamor se vi upate, se upam z vami tudi jaz in Vam popolnoma zaupam, ker sem videl, da ste res izborni plezalec!«

Odšli so in zmagoslavno preplezali to prvenstveno smer Mojstrovke (na Rupe), — ob 6. zvečer so se vrnili v Krnico in takoj odšli v skalasti bivač v Veliki dnini, katerega so Skalasti postavili z veliko požrtvovalnostjo za procvit plezilstva. Ta preprosti zaklon nikakor ne moti božjega stvarstva. Minister se je pohvalno izrazil o tem napredku Skale, čes: »Vidi se, da je Skala res skala, ki ima tako dobrega plezalcja Jožo in mnogo drugih.«

Nastopno jutro sta minister in Joža vstopila v Kugyjevo smer in preplezala severno steno Škrlatice.

Tako, ali hočete še lepšega dokaza, da naše gore niso prav nič nevarne? Minister je star 63 let in je dokazal: če je plezalec previden, če ima prisotnost duha in je miren, se ni bati nesreče.

Na vrhu Škrlatice je minister v znak priznanja poklonil Joži svojemu novo plezalno vrv in ga naprosil, naj mu Joža ostane zvest tovariš in vodnik za drugo leto, ko pojdetta na Jalovec in v Travnisko steno. Zanimal se je zelo tudi za naše smučarstvo, saj je predsednik smučarske zveze v Londonu. Da je minister prišel v naše gore, se moramo zahvaliti dr. Kugyju. Da se pa še povrne in pripelje s seboj še druge, pa našemu Joži.

Joža Čop je dobre volje

To se lahko prepreči!

Samo ako se ostanki jedil redno in temeljito ne odstranijo, se razvijajo trohno povzročujoče snovi, katere so vzrok mnogih obolenj in mnogih neznosnih zobnih bolečin.

Čistite zato svoje zobe redno s Sargovim Kalodontom. Z blago peno Sargovega Kalodonta čisti zobna ščetka lahko in prizanesljivo zobe. Izredno fina sestavina polira zobno sklenino bleščeče belo. Sulfuricinooleat, ki ga vsebuje v naši državi

samo Sargov Kalodont, prepreči tvoritev zobnega kamna ali ga pa odpravi, ako se je že napravil.

★ Pozor! Poskusite enkrat novo ustno vodo Kalodont. Koncentrirana sestavina, zelo varčna v uporabi, razkužuje in ugodno osvežuje.

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

V zastopstvu botra Nj. Vel. kralja Petra II.

»Jutra« je pretekli tork obišle poročalo o prisrčni svečanosti v Štepenji vasi, kjer so pri zakonci Heleni in Juriju Zihneru krstili 13. otroka, 10. sina, ki mu je bil boter naš mladi kralj Peter II. Visokega botra je zastopal pri krstu pomočnik komandanta 40. pehotnega polka polkovnik g. Mihajlo Bakić, botra pa je bila gđca Pav-

la Miklavčičeva, uradnica državnega tožilstva v Ljubljani, ki je bila obločena v krasno narodno nošo. Krstni obred je opravil župni upravitelj g. Cuderman. Mali zemljan je bil krščen na ime visokega botra, botrov zastopnik pa je izročil staršema lepo darilo v denarju in dragocenost v zlatu. Naša slika predstavlja prizor ob krstu.

Brezuspešni razgovori v tekstilni industriji

Kamen spotike so zasedene tovarne, ki jih delavstvo noče zapustiti

Ljubljana, 29. avgusta

Kakor kažejo vsa znamenja, se je mednarodni spor v tekstilni industriji od včeraj, ko bi se bila morala vršiti glavna razprava o kolektivni pogodbi, precej zaostrel. Davi so se v prostorih Zveze industrijev vnovič sestali predstavniki industrije in delavstva na razgovor, ki so se ga udeležili za Zvezo industrijev tajnik dr. Golia, za Delavsko zbornico tajnik Uratnik in Golmajer, zastopniki Centralnega tarifnega odbora Jakomin, Burčar in Lombardo in zastopniki tovarn Jugoslovske, Tekstilindus, Jugobruna, Glanzmann in Gassner, Thoma, Doktor in drug, Hutter, Kosmanos in Metka.

Iz krogov delodajalcev izjavljajo, da je bil ta razgovor, ki je trajal od 9. zjutraj do malo čez poldne, povsem neobveznega značaja.

Govorilo se je le o splošnih vprašanjih v zvezi s tem, da se ustvari možnost za konkretna pogajanja. Delodajalci odločno vztrajajo na svoji zahtevi, da stavkujoče delavstvo izprazni tovarne in tako vzpostavi stanje, kakršno ustreza pozitivnim zakonom. Zastopniki industrije so izrazili željo, naj bi delavstvo uvidelo, da je šlo v svoji taktiki predač in naj bi prišlo stališče delodajalcev, ki je oprto na veljavne zakone, vsaj toliko nasproti, da se konkretna pogajanja lahko prične.

Od delavske strani pa nam poročajo, da delavstvo nikakor ni pripravljeno zapustiti tovarne, dokler delodajalci ne podpišejo kolektivne pogodbe. Stavka je zajela doslej tovarne Glanzmann in Gassner v Trzinu, vse tekstilne tovarne v Kranju (Jugoslovska, Ju-

gotruna, Tekstilindus, Prah in Siro), predelnico v Škofji Loki ter podjetji Beer-Hribernik v St. Vidu in Eifler na Tyrševji cesti v Ljubljani.

Če se bodo razgovori zavlekli, obstoji nevarnost, da se stavka razširi še na ostala tekstilna podjetja v banovini.

Za tork popoldne je v Ljubljani najavljena ustanovna skupščina Zveze delodajalcev tekstilne industrije za dravsko banovino.

Žrtve zastrupljenja z mesom

Razburjenje v Mariboru

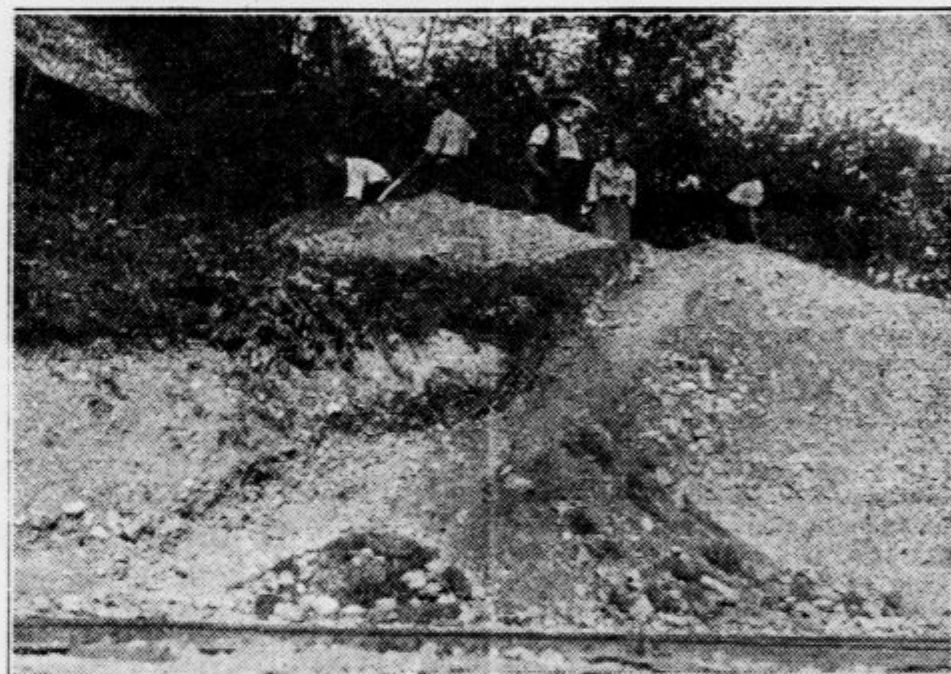
Maribor, 29. avgusta.

Včerašnja vest »Jutra« o 15 žrtvah zastrupljenja s pokvarjenim in nezdravim mesom pri Sv. Lovrencu na Pohorju je zbudila v Mariboru precejšnje vznemirjenje in umljivo razburjenje. Mariborčani kar niso mogli razumeti, kako je mogoče, da se podajo ljudje zdravi na Pohorje in se potem vračajo bolni v Maribor.

Kakor se domnava, je vzrok nove afere, ki sledi koncu pol leta za znano benojsko afero, ki je zahtevala tri smrtne žrtve in ki je tedaj razburila vso našo banovino, v konzerviranju mesa v ledu, ki poteka od bližnjega potoka, ki je znan zaradi slabe in nezdružive vode. Računa se, da je postalo doslej 15 Mariborčanov, oziroma Mariborčan žrtve zauživanja navedenega mesa v nekem penzionu na Pohorju. Padlo pa je tudi kot žrtev prvo življenje. To je 60-letna soproga mariborskega poštnega inspektorja in upravnika pošte Maribor I gospa Rozina Irgoličeva, ki jo jutri, v nedeljo, popoldne pokopljejo na mariborskem mestnem pokopališču.

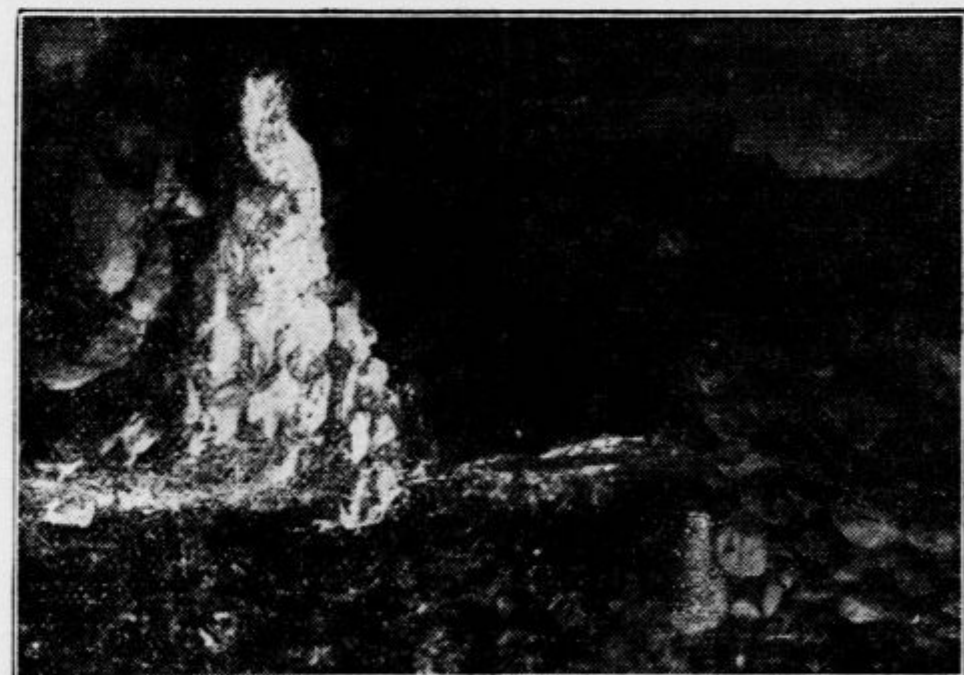
Blagopokojna gospa Irgoličeva se je podala ob pričetku letošnje letovišarske sezone k Sv. Lovrencu na Pohorju, da tam kaj prebije nekaj tednov na svežem zraku in v lepi pohorski naravi. Nenadoma pa so se pojavili znaki zastrupljenja, morala je nenadoma s soprogo, ki je takisto težko zbolela na posledicah zavžitja zastrupljenega mesa, nazaj v Maribor, kjer je ležala delj časa v težki bolezni, mirno prenašajoč usodne posledice zastrupljenja. Poleg njenega moža je v Mariboru še 13 drugih žrtv zastrupljenja. Upati je, da bo oblast ukrenila vse potrebno, da se prepreči nadaljnje žrtve.

Izkopana naša davna zgodovina

Priobčujemo dve sliki k našemu poročilu o znanstvenih arheoloških izkopavanjih univ. prof. dr. Valterja Šmida na Ajdovskem gradu nad Bohinjsko Bistrico in na Podonjicah v Srednji vasi. Sliki prikazujeta odkopano zidovje stare kovačnice iz pozno keltske dobe, med katerim je starinoslovec našel več železnih predmetov, dokazov tedanje

močno razvite železarske domače obrti. Na drugi sliki je pogled s pravkar grajene ceste Srednja vas Uskovnica na kraj, kjer so našli staroslovske grobove, dosedaj edine in najstarejše dokaze naših najstarejših prednikov, naseljenih na sedanji slovenski zemlji. Sredi med delavci-kopači je prof. Šmid v beli srcaji in z zavitanimi rokavi.

30 let na čelu industrije

Delovni jubilej generalnega ravnatelja Noota

Jutri bo minilo 30 let, odkar je bil od upravnega sveta Kranjske industrijske družbe imenovan za ravnatelja Karol Noot, sedanji generalni ravnatelj KID na Jesenicah. Ime tega velikega gospodarskega strokovnjaka je tesno povezano z razvojem naše železarske veleindustrije, ki ji je dal žig svoje markantne osebnosti in znanja.

Gospod generalni ravnatelj Noot ima za seboj tri desetletja težkega in odgovornega dela. V tej burni dobi se je močno spremenil obraz srednje Evrope. Ta čas je prinesel pomno velikih gospodarskih pretresljajev, sprememb in ovir, s katerimi se mora boriti vsako velepodjetje, ki ima svoje poslovne zveze in tržišča v drugih državah in kontinentih. Osebito po vojni se je struktura našega gospodarstva močno spremenila. Pojavile so se nove zahteve in nove težave, zlasti pri nakupu surovin, prevozu in prodaji blaga. Treba je bilo iskati novih tržišč, spremeniti način proizvodnje, uvesti fabrikacijo novih izdelkov in se prilagoditi novim razmeram, ki so jih prinesle s seboj nove potrebe in čas. Večina tega ogromnega dela pa je ležala na močnih ramenih gospoda generalnega ravnatelja Noota, ki ga zaradi njegove visoke izobrazbe, pomembne osebnosti, bogatih izkušenj, znanja jezikov, velike avtoritete in organizatorične

spesotnosti lahko prištevamo med najpomembnejše veleindustrijske reprezentante v srednji Evropi.

Jubilant se je rodil 18. julija 1872. v Ruhrortu na Westfalskem, na tleh s staro industrijsko tradicijo. Iz te rodbinske vaje je izšel tudi bivši predsednik upravnega sveta Kranjske industrijske Hugo von Noot, veleindustrijec na Dunaju. Mladi Karol Noot je po dovršenih študijah in vojaški službi nastopil službeno mesto pri nekem velikem podjetju v Londonu, kjer je ostal 4 leta, nakar je nastopil mesto vodje nakupovalnega oddelka pri Union Elektrizitäts-Gesellschaft v Berlinu. Ob priitki pariške svetovne razstave leta 1900. se je seznanil s predsednikom Standard Oil Company, ki mu je ponudil mesto ravnatelja največje čimkarnice v Ameriki, kar je gosp. Noot tudi sprejel. S pogostimi potovanji po Ameriki si je g. Karol Noot pridobil bogata izkustva in dober vpogled v ameriške gospodarske razmere. Toda tam ni ostal dolgo. Nezdravo podnebje v državi Kansas mu je nakopalo težko bolezen, ki ga je prisilila, da se je kmalu vrnil v Evropo. Na Dunaju, kjer je bil nekaj časa ravnatelj neke tovarne, je spoznal svojo soprogo, s katero se je poročil 1. 1907. Med tem pa je nastopil dne 31. avgusta 1906. mesto ravnatelja Kranjske industrijske družbe na Jesenicah.

V tisti dobi je bila KID še razmeroma malo železarsko podjetje. Pod vodstvom novega ravnatelja pa se je začela tovarna na Jesenicah širiti in modernizirati. Širiti se je začela tudi Železarna na Javorniku, se

vpostavila z njo zveza z Jesenicami, se napravili veliki plavži in valjarne v Škedenju pri Trstu in med vojno električna tovarna na Blejski Dobravi. Naprave so se stalno izpopolnjevale, nabavili najnovejši stroji in dvigala, izdelki izboljševali, dosegli sloves ter si otvorili pot na svetovni trg, predvsem v Indijo, Kitajsko, Japonsko in Južno Ameriko. Kranjska industrijska družba je s tem postala važen činitelj v svetovni trgovini. V Trstu je izdatno oskrbovala razne paroplovne družbe s transporti. Ladje, nato-varjene s kurivom in surovinami za KID in njenimi izdelki, so plule po vseh oceanih in izgledalo je, da ne bo nobenih zaprek za še lepši razvoj.

Toda prišla je svetovna vojna, ki je močno ustavila njen polet. Tudi generalni ravnatelj je moral na vojno, ki se je končala s porazom centralnih sil. Razpad stare Avstrije je postavil Kranjsko ind. družbo, ki je imela tovarne v treh državah, v težak problem. Temu so se pridružile še druge težave, predvsem vprašanje dobav surovin, valovanje vrednosti valut, uvedba novih carinskih meja in tarif, težave s prevozom blaga, iskanjem novih tržišč itd. Toda g. generalni ravnatelj ni klonil. Z železno voljo in doslednostjo se je lotil težkih problemov in uspel. Dal je industriji nova temelje in premostil ovire, ki so ji zastavile pot. Po nekaj letih hude krize je nastopila pri podjetju doba ugodne gospodarske konjunktore.

Ko je 1. 1929. prešla večina delnic Kranjske industrijske družbe v roke jugosloven-

skih državljanov, je sledila doba izpopolnitve in modernizacije obratov in pospešena dela. Če tudi sedaj nebo še ni brez oblakov, smo trdno prepričani, da bo naši industriji z izkušenim generalnim ravnateljem na čelu uspelo odbržati sedanji razvoj in še dvigniti njen polet.

Poleg drugih vrlin, ki odlikujejo gospoda generalnega ravnatelja Noot-a, moramo predvsem omenjati njegove odnose nasproti nameščencem in delavcem, katerim je bil vedno vzor točnosti in reda in ob enem dober in pravičen šef. V najtežjih vprašanjih in odločitvah ni šel rad do skrajnosti. Pri pogajanjih s predstavniki nameščencev in delavcev je vedno našel tako rešitev, ki je bila sprajemljiva za obe strani.

Tudi v široki javnosti uživa gospod Noot mnogo simpatij in priznanj. Vedno je rad podpiral razna dobrodelna, kulturna, nacionalna, športna in turistična društva. Če le more, poseča še danes prireditve teh društev, kjer je vedno dožrdošel, cenjen in spoštovan. Ob njegovem poklenem jubileju mu poleg številnih gospodarstvenikov, prijateljev, nameščencev in delavcev čestitamo tudi mi z iskreno željo, da nam ga usoda ohrani na čelu jeseniške industrije še dolgo let, da bi jesen in zimo svojega plodnega življenja preživel zdrav in trden kakor hrast na poljani.

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Gospodarstvo

Obeta se nam znižanje davščin na uvoz avtomobilov

Iz Beograda je prispela vest, da se na odločilnih mestih obravnava možnost znatnega znižanja davščin na uvoz avtomobilov v Jugoslavijo. Med gospodarstveniki se naglašuje, da bi pomenilo uresničenje te vesti veliko pridobitev za naše gospodarstvo. Naziranje, da je avto luksuz, se v gospodarstveniku že dolgo časa pobija kot nesmiselno. Večji uvoz avtomobilov pa ne bi bil samo gospodarskega pomena, temveč tudi v korist naše državne obrambe, ker bi vojska v primeru potrebe razpolagala s znatno večjim številom motornih vozil.

Glede števila motornih vozil v razmerju s številom prebivalstva je Jugoslavija med 23 evropskimi državami na 17. mestu. Za nami so Albanija, Bolgarska, Turška, Rusija in Poljska. Ob koncu l. 1934. smo imeli v Jugoslaviji 14.173 motornih vozil, med njimi 7361 osebnih, 700 avtobusov 2884 tovornih avtomobilov in 3228 motornih koles. Danes število osebnih avtomobilov v naši državi ni večje od 10.000, tako da pride en osebni avto na 1400 prebivalcev ali eno motorno vozilo na okoli 950 do 1000 prebivalcev.

V začetku lanskega leta je minister za finance ukinil vse državne takse na avtomobile, zaradi česar se je njih uvoz kljub velikim drugim davščinam znatno dvignil. Vendar ta dvig še ne more zadovoljiti mnogostраниkih potreb naše države, ker se daleč ne ustreza številu, ki ga zahtevajo današnje razmere. Malemu številu avtomobilov v naši kraljevini naj bi bile vzrok slabe cete, kakor to nekateri naglašajo. Toda v zadnjih letih se je našim cestam posvečala velika pozornost in letos so se začela dela tudi na velikih mednarodnih avtomobilskih cestah. Jugoslavija bo imela v petih letih odlične ceste za avtomobilski promet, a moglo bi se zgoditi, da ne bi imela dovolj avtomobilov zanje.

Danes se pri uvozu avtomobilov plača na raznih davščinah blizu 40% uvozne vrednosti. Tako poštene vozilo v vrednosti 50.000 Din, ko prekorači mejo, dražje za 20.000 Din, katero vsoto vzame država. V prime-

ru ukinjenja uvoznih davščin bi stalo vozilo, ki ga moreš danes kupiti pri nas za 50.000 Din, samo okoli 35.000 Din. O velikih vozilih niti ne govorimo, ker pri njih davščne pogosto prekoračijo 100.000 Din.

Vprašanje motorizacije prometa pa ni odvisno samo od ukinjenja, odnosno izdatnega znižanja uvoznih davščin na avtomobile. Je še eden prav tako važen činitelj, to je pognoski material za avtomobile — bencin. V Jugoslaviji imamo danes najdražji bencin na svetu. Pri nas se porabi letno okoli 35 milijonov kilogramov bencina, od katerega največ konsumira država, ker ima največje število motornih vozil in drugih motorjev, za katerih pogon je potreben bencin. Cisti bencin je danes obremenjen z 8.21 do 8.91 Din pri kilogramu, a mešanica bencina z 20% alkohola s 6.32 do 7.02 Din. Specifikacija davščin na bencin nam pokaže, da moramo plačati pri kilogramu: carine in vzporednih dajatev 1.74, skupnega davka na poslovni promet 0.37, državne trošarine 5.00, banovinske trošarine 1.00, občinske trošarine 0.10 do 0.80, torej skupno 8.21 do 8.91 Din. Pri mešanici bencina z alkoholom pa plačamo na kilogram: carine in vzporednih dajatev 1.39 (z odbitkom 20% alkohola), skupnega davka na poslovni promet 0.33, državne trošarine 3.50, banovinske trošarine 1.00, občinske trošarine 0.10 do 0.80, torej skupno 6.32 do 7.02 Din.

Ako se vzame, da povprečno obremenjenje doseže 8.35 pri kilogramu, in ako se upošteva, da je letna raba okoli 35.000 vagonov, tedaj znašajo davščine letno okoli 292.2 milijona Din. Od te vsote vzame država 241.4, banovine 35.0 in občine 15.8 milijona Din. Pri majhnih vozilih, ki porabijo 8 litrov na 100 km, je treba samo za davščine dati okoli 69 Din, a pri velikih vozilih se te davščine gibljejo do 150 Din.

Problem avtomobilizma je potemtakem pri nas tesno vezan na dva činitelja: na uvozne davščine in davščine na bencin. Zato se mora pri nas rešiti vprašanje avtomobilizma tako z redukcijo uvoznih davščin na avtomobile kakor z znižanjem davščin na bencin.

di galica domačih tvornic, ki je pod strogim državnim nadzorom, vselej dovolj močna. V nekaterih krajih Dalmacije, kjer so vinograde škropili z angleško in italijansko galico, o katerih mislijo, da sta najboljši, je bil enak neugoden učinek kakor v drugih delih države, kjer so škropili z domačo galico. Vzrok škode, ki jo povzroča peronospora, so edinele vrzemske razmere, rastlinski pojavi in nepravilno obdelovanje vinske trte.

Razvoj gospodarstva v Bolgariji

Kakor nam kažejo statistični podatki za lansko leto, je Bolgarija v priložni povojnem gospodarskem položaju. Zanimivo je, da se je lani nasproti predlanskemu letu povečala vrednost celotne bolgarske trgovine s tujnino od 4.8 na 6.3 milijarde levov ali za 31%, in to kljub zmanjšanju količine od 642.000 na 604.000 ton. Izvozilo se je lani blaga za 3253 milijonov, a uvozilo za 3009 milijonov, tako da znaša prebitok 244 milijonov levov. Predlanskim pa je znašal izvoz 2535 milijonov in uvoz 2247 milijonov, tako da je bil predlanski prebitok 288 milijonov levov. Uvoz se je povečal v postavki strojev in instrumentov in postavki kovine in kovinskih izdelkov, kar je za znamenje ugodnega gospodarskega razvoja. Istočasno se je zmanjšal uvoz tekstilij. Na drugi strani se je znatno povečal izvoz tobaka (zaradi kompenzacijskih poslov). Dalje se je povečal izvoz grozdja, kokoši, kačkavaj, sira, masla, pšenice, fižola, presnih jabolk, orehov, soje, suhih češpelj in solnjenega semena. Zmanjšal pa se je izvoz turšične, živine, rožnega olja in kože. Prav zaradi zmanjšanja izvoza turšične, ki je zelo težka, je izvoz po težji padel, medtem ko se je po vrednosti povečal.

V bolgarski trgovini s tujnino je Nemčija na prvem mestu. Med tem ko je v dobi od 1929. do 1933. šlo povprečno 30% izvoza v Nemčijo, je znašal izvoz v Nemčijo v 1934. letu 43%, a v 1935. letu 48%. Po dobrem razvoju kaže tudi uvoz iz Nemčije. Udeležba Nemčije v bolgarskem uvozu je znašala 1929. do 1933. povprečno 28%, 1934. leta 40%, a 1935. leta 53%.

Če upoštevamo dejstvo, da se je življenje v Bolgariji v zadnjih letih priložni pocenilo, a da se je pri tem indeks industrijskih predmetov v lanskem letu popravil, kaže to na zdrav razvoj gospodarstva. Omenjamo še da se je zlata podlaga bolgarske Narodne banke lani povečala in da so vloge v bolgarskih bankah narasle za 3%.

Gospodarske vesti

Opozorilo pridelovalcem oljnega semena. Privilegirana izvozna družba opozarja pridelovalce semena belaga maka, lanu in ricina, da se za ta oljna semena ne bodo uveljavljala predplačila za kasnejšo prodajo, kakor veljajo pri oljni repici, ker so se tvornice za predelavo tega semena (za predelavo

Zanimivosti z velesejma

Orjaška jelka. Na velesejmski razstavi »Za naš les« bo vse občudovalo veliko okroglo mizo, ki ima v premeru skoraj poltretji meter, v objemu pa pičlih 7 m. Miza je odžagana na panju orjaške jelke, ki so jo posekali 1000 m visoko v Ravni šumi v Bosni. Imela je dva vrha in je bila visoka nad 44 m. Višja hlačnica, kakor naš kmet pravi taki na dva vrha razdeljeni smreki ali jelki, je bila nad skupnim 11 m visokim deblom skoraj še 21 m visoka, nižja hlačnica pa 27 m. Lesa in trska je dala ta čestitljiva, 224 let stara jelka 45 kubičkov! Podobnih velikankov boste na velesejmu videli še več.

Cvetice že prihajajo z aeroplanom za velesejmsko razstavo »Sodoben vrč, Čez Dunaj je danes opoldne pripeljal letalo divno zbirko angeljnov in krizantem iz Tenebra pri Locurnu ob Zenevskem jezeru. Na šov javnost bo zanimalo, da je Ljubljana tudi že v Švici znana kot velika prijateljica cvetja, ker se je sloveča trdka Sutter v Teneru sama spomnila in poslala svoje cvetje na razstavo, prej pa je pisala skrajno laskavo pismo.

Zmaga lesa nad betonom in železom. V napačni veri živimo, da so beton, železo, železobetone ter opake primernejši za etanovanska poslopja nego les. Izredno tožati oddelek državne razstave »Za naš les« nam bo na velesejmu od 1. do 13. septembra neovrgljivo dokazal, da niso betonske ali železobetonske stavbe za nas najboljše ekonomske.

lanenega semena Medić in Zanki in Hrovat in Co v Ljubljani in Zanki in Co v Britofu pri Kranju in za predelavo ricinovega olja Hrovat in Co) obvezale, da bodo takoj prevzele vsako količino, ki jim jo bodo ponudili pridelovalci. Prav tako se opozarja pridelovalci, da so po št. 10. uredbi o oskrbi bi industrije s semenem oljem in oljnim semenom določene nastopne cene: lanu 275, ricinu 300 Din za 100 kg. To so najnižje cene, ki jih industrije plačujejo za vagon, sive količine oljnih semen l. 1936. Te cene veljajo po borznih ukazih v razsutem stanju franko tovarna postaja na področju pridelovanja. Glede lanu se cena razume za blago s 96% čistote.

Razglašena sta konkurza o imovini prazadoženke Mehanične kralnice, družbe z o. z. v Domžalah (konkurzni sodnik Grum Josip; upravniki mase dr. Potokar Ivo; prvi zbor upnikov pri sreskem sodišču v Kamniku 2. septembra ob 9.; oglasitveni rok do 20. septembra; ugotovitveni rok 25. septembra ob 9.) in imovini Pustotnika Fra-

Dne 13. in 14. oktobra t. l. se bo vršilo I. žrebanje novega 33. kola drž. r. loterije, ki tudi tokrat vsebuje za današnje razmere vprav ogromno štev. dobitkov v skupnem znesku 64 MILIJONOV IN 320.000 DINARJEV. Ob tej priliki opozarjamo naše cenj. št. tatele na prilogo znane glavne kolekture drž. razr. loterije A. Rein in drug, Zagreb, Gajeva ulica 8 in Hlica 15, ki je priložen celni naš današnji a-kla d. l. Dolgoletno vrnimo in nadvse korektno in solidno delo te kolekture je tako znano vsi naši javnosti, da jo lahko tudi mi s svoje strani priporočimo našim čitateljem.

Anketa o preskrbi brezposelnih

V okviru ankete, ki jo je razpisala Delavska zbornica o problemu zaposlitve brezposelnih pri nujno potrebnih zaslih delih, objavljamo nadaljnji prispevek (glej »Jutro« od 15. t. m.):

Notranja kolonizacija

Gospod Stefan Kavs, posestnik v Stični predlaga: V južnih krajih naše države so ogromni kompleksni rodne zemlje, ki leže po izselitvi muslimanskega življa v Malo Azijo neobdelani in neobjudeni. Vlada se trudi, kolikor ji je to možno naseliti te kraje z domačim življem. Ima uspeh, ali še vedno nezadosten, ker se vrši naseljevanje po birokratičnem načinu. Tu bi morala posesti privatna inicijativa s podporo države in domačih kreditnih zavodov, ki bi dali na razpolago denarna sredstva.

Za sedaj ne bi navajal statističnih podatkov o razpoložljivih kompleksnih zemljah, ki čakajo marljivega poljedelca, da črpa iz nje bogate sadove, ki jih lahko daje le zemlja v ugodni klimi in legi. Za naseljevanje bi najprej prišli v poštev kraji ob reki Vardar in ob železnici Veles-Gradsko-Debrica. V teh krajih uspevajo vse žitarice, od industrijskih rastlin pa goje ravno v teh krajih v veliki množini mak za pridelovanje opija, ricinus za ricinovo olje, bombaž, sezam in kvalitetno zelo fin tobak. Vinska trta daje odlično kapljo in grozdje. Kraji so naravnost ustvarjeni za gojenje južnega sadja in svilo. Ob reki se lahko prideluje krasna lucernica, ki jo naši primorski rojaki v Bistrenici tudi šestkrat na leto kose. Osebnih bregoviti pašniki lahko preživljajo na tisoče in tisoče ovac in govede.

Res je v teh krajih malo dežja in tudi malo gozdov, a snega prav malo. Ako bi se vzpostavile stare turške namakalne naprave, bi bili kraji ob Vardaru sprejemljivi v en sam vrst. Tudi bi bilo treba pogozditi goličave, kar bi koristilo tudi v pogledu padavine.

Malaria je redka, ker so se sanitarne razmere zelo zboljšale. V vročih dneh se prime človeka takozvana dengla, ali kdor živi redno, temu ni nič hudega v tem pogledu. Naseljevati bi bilo treba v prvi vrsti one delavce, ki jih je prignalo v mesto pomanjkanje zemlje v rodni vasi in ki se niso postali stalni industrijski delavci. V prvi vrsti pridejo v poštev oni, ki imajo veselje s sadjem in trto. Morali bi biti tudi obrtniki, kolikor jih potrebujejo v poljedelskih vaseh.

nomična. Les je univerzalno gradivo, trajno in zdravo, predvsem pa najcenejše.

Na žido se je uselja že marsikateri, ali le redko je pomislila, da je bila ta avila le les. Zapeljivo blesteča in vsa izpreminjasta svila je namreč res iz lesa. Na velesejmski razstavi »Za naš les« bomo videli, kako kemična industrija iz lesa dela najlepšo umetno svilo, razen tega bomo pa tudi spoznali, kako izdelujejo iz lesa takle papir, ki je na njem natisnjena ta-le notica, a tudi lepenco in druge vrste papirja.

Veselični prostori ljubljanskega velesejma bodo od 1. do 13. septembra odprti vsako noč do 1. ure. Imenitno bodo spet zalozeni z najraznovrstnejšimi specialitetami in zbirkami najkapitalnejših kapljice. Tudi plešiš s prvovrstnimi jazzi bo več, a vsi obiskovalci bodo stremili v resnično veselemem varietetu, saj je velesejmska uprava angažirala med drugim tudi skupino umetne svetovnega slovesa. Razen tega bodo tudi promadni koncerti.

Spet so znižane cene na železnici seveda predvsem za one, ki bodo potovali na jesenski ljubljanski velesejm. Z rumeno izkaznico, ki jo dobite za 2 Din pri blagajni na postaji, kupite celo karto do Ljubljane, kjer vam na velesejmu na legitimaciji potrdi obisk, nakar se lahko z isto karto brezplačno vrnete domov. Za odhod v Ljubljano velja ta popust od 27. avgusta vključno do 13. septembra, a za povratek od 1. do vključnega 18. septembra.

na posestnika in trgovca v Zgornjih Lokah pri Biagovici (konkurzni sodnik Zupančič Gilbert; upravniki mase Kornhauser Drago iz Ljubljane; prvi zbor upnikov pri sreskem sodišču na Brdu 3. septembra ob 9.; oglasitveni rok do 26. septembra; ugotovitveni rok 1. oktobra ob 9.)

Poravnano postopanje je uvedeno o imovini zapuščine po Koroscu Francetu iz Motnika (poravnalni sodnik Grum Josip; poravnalni upravniki dr. Hočevar Janko iz Ljubljane; narok za sklepanje poravnave pri sreskem sodišču v Kamniku 23. septembra ob 9.; rok za oglasitev do 19. septembra).

Odlag plačil je dovolilo ministertvo za kmetijstvo Hranilnici in posojilnici r. z. o. z. v Novi Cerkvi in Hranilnici in posojilnici na Vrhniki, r. z. o. z. Obema zavodoma je odlog dovoljen za 6 let, prvemu od 14. marca letos dalje, drugemu pa od 24. julija letos dalje. Pri prvem zavodu je obrestna mera za stare vloge odredjena na 2.5 odstotkov, pri drugem pa na 2 odstotka.

Varčnost in štednja pridigamo ob vsaki priliki, pri tem pa posušamo in nemoj velike množine neporabljenega lesa in odpadkov pri lesni industriji in obrti, da brez haska propadajo. Kako lahko te sedaj zavžene odpadke spremenimo v denar, bomo videli v posebnem oddelku razstave »Za naš les« na velesejmu od 1. do 13. septembra.

Borze

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli tedni devizni promet 3.42 milijona Din nasproti 1.24, 3.52, 5.25 milijona Din v prejšnjih tednih.

Na svobodnem deviznem tržišču se je francoski frank nekoliko popravil, in sicer od 311.75 na 312. Ostali tečajji so malo popustili, tako New York od 47.30 na 47.20 in Curih od 15.45 na 15.40. London je ostal neizpremenjen na 238.

Devize

Curih. Beograd 7, Pariz 20.20, London 15.4350, New York 306.75, Bruselj 51.80, Milan 24.15, Amsterdam 208.3250, Berlin 123.3250, Dunaj 57, Stockholm 79.60, Oslo 77.55, København 68.90, Praga 12.68, Varšava 57.70, Budimpešta 61, Atene 2.90, Bukarešta 2.50.

Ugodnosti domačih podjetij pri licitacijah

V dosedanjih odlokih trgovinskega ministertva je določeno, da morajo pri državnih in samoupravnih licitacijah uživati ugodnosti iz odločka 4. § 198. obrtnega zakona le oni ponudniki, ki s overjenjem tega ministertva dokažejo, da izpolnjujejo v zakonu predpisane pogoje (po odstavku 4 § 198. obrtnega zakona smejo biti cene pri ponudbah domačih podjetij do 15 odstotkov dražje od ponudb za blago inozemskega izvora, če uporabljajo podjetje surovine, polfabrike, pogonsko silo in pogonska sredstva domačega izvora in če ima pomožno osebje in delavstvo jugoslovensko državljanstvo; če pa vrši podjetje nabave za račun države in samoupravnih teles odnošno njih zavodov in ustanov in pri tem uporablja material inozemskega izvora ali inozemsko pomožno osebje smejo biti ponudbe do 10 odstotkov dražje od inozemskih ponudb). Sedaj je trgovinsko ministertvo odločilo, da se bodo pogoji za uživanje gornje ugodnosti dokazovali z uverenji o izvoru blaga, ki jih izdajajo trgovinsko-industrijske in obrtne zbornice v smislu št. 3. uredbi o trgovinsko-industrijskih in obrtnih zbornicah. Uverenja, ki jih je doslej izdalo trgovinsko ministertvo obdržijo veljavno leto dni od dne izdaje. Po poteku tega roka bo treba navedena uverenja zamenjati z zborničnimi uverenji. (Gornje določbe seveda ne veljajo za gradbeno stroko, kjer mora vsak ponudnik na licitacijah imeti dovoljenje za sodelovanje na licitacijah, ki ga izdaja gradbeno ministertvo.)

Vzrok peronospore na vinski trti v letošnjem letu

Kakor znano, je opustošila peronospora letos skoro tretjino pridelka v vinogradih. Izražena so bila razna mišljenja o razlogih tega okuženja po peronospori. Ponovno je bilo govora o tem, da je škoda, ki jo je povzročila peronospora, tretja pripisati elabi kakovosti domače modre galice. To mišljenje je napačno in izvira iz vrst nevesčakov. Domača modra galica popolnoma in brez izjeme ustreza zahtevam, ki jih stavijo na sredstva za škropljenje vinske trte. Preselebe modre galice sploh ne proizvajajo v naši državi, na kar strogo pazi ministertvo za kmetijstvo, ki nadzira izdelavo galice.

Za razvoj peronospore so najvažnejša okoliščina vremenske razmere. V letih, kakršno je bilo tudi zdaj, ko je bilo zelo vlažno in toplo in se je rastlinstvo že zgodaj razvijalo, je naravnost peronospora vselej večja. V takih vlažnih toplih letih nastane tudi škoda zaradi osmilitve kot posledica nepravilnega škropljenja. Zaradi pospešene rasti se tvori na površju listja prevelika zaščitna plast. Nežno listje poskropljeno z običajno močno tekočino, se delno uniči. Temu pravimo osmilitve. V takih primerih je treba posušiti se slabše (polodotno) raztopine, da se na ta način izognemo škodi in da vendarle dosežemo zaželeni uspeh.

Vinogradniki v glavnem valijo krivdo zaradi slabega uspeha njihovega dela na modro galico, namesto da bi svoji način dela podvržli temeljiti preizkušnji. Modra galica kakršnegakoli izvora je zares v zelo redkih primerih razlog škode na vinski trti, ker se dandanašnji redko pojavi na trgu modra galica slabe kakovosti. Pa je tako tu.

Žrebanje v drž. razr. loteriji

Dne 27. avgusta 1936. so bili izžrebani naslednji večji dobitki:

Din 80.000 št. 60196, 80381,
Din 60.000 št. 33714
Din 50.000 št. 7850
Din 30.000 št. 45824,
Din 40.000 št. 17706,
Din 10.000 št. 41505, 52845, 69162, 70968, 86448, 86808, 87384, 95831,

Pri Zadrugi hranilnici na sledeči:

Din 1000 št. 5866, 24812, 24816, 24860, 33024, 33091, 46102, 46105, 46181, 62011, 62033, 62034, 62072, 62052.

Zadruga hranilnica — Dalmatinova št. 6.

TUDI KJER SO
KOMARJI
LAHKO MIRNO SPITE
FLIT
JIH UNIČI

FLIT izdelan po
znanim receptih
— uničuje zanesljivo.

ZAHTEVAJTE IZREČNO FLIT
V PLOMBIRANIH, ORIGINALNIH ROČKAH

Blagovna tržišča

HMEJLJ

+ Zatec (29. t. m.) Položaj na žateškem hmeljskem tržišču je bil večeraj in danes neizpremenjen. Nakupovanje je primerno živahno in se cene gibljejo od 800 — 900 — 1000 Kč za 50 kg. Po 1000 Kč se plačuje za brano blago, a manj vredni hmeji, kakršni je zlasti v nekaterih občinah, ki so trpele od neviht, po 800 Kč.

ZITO

+ Chicago (29. t. m.) Začetni tečajji: pšenica: za dec. 108, za maj 106.8750; turščica: za sept. 105.25, za dec. 92.25, za maj 88.50.

BOMBAZ

+ Liverpool (28. t. m.) Tendence mirna, stalna. Zaključni tečajji: za okt. 6.21 (prejšnji dan 6.22), za dec. 6.14 (6.16).
+ New York (28. t. m.) Tendence komaj stalna. Zaključni tečajji: za sept. 11.51 (11.62), za okt. 11.38 (11.48 — 11.49).

VINO

+ Vinsko tržišče v dravski banovini (30. t. m.). Ta mesec, v avgustu, se je vinska kupčija čisto primerno razgibala, zlasti na deželi, ker se je konzum priložno povečal in ker so se zaloge že znatno skrčile. Cene so poskočile tudi v drugih vinorodnih banovinah. Kako bo z novim pridelkom, se zaenkrat še ne more ugotoviti. Vsekakor bo količina pridelka zaradi boleznih znatno skrčena, osebno v dravski banovini. Posledica bo gotovo tudi dvig cene nasproti lanskemu vinu. Glede kvalitete pa to odloči september. Če bo ta lep in sončen bo tudi kvaliteta toliko boljša. Cene so ravno v tem času prav nestalne in se ravno po kvaliteti in povpraševanju. Zato bodo južna vina še bolj pritisnila. Na izvoz v inozemstvo pa ni polagati velikih nad. Ogljub za zunanja naročila je dosti, a ko pride čas izvoza nastanejo vsaj pri nas vedno nepredvidene zapreke, ki vse dobre nade razbijejo v nič. Sicer bo pa letošnji skrčeni pridelok dravske banovine pri količinski pradedni organizaciji zadostoval komaj za domačo celotno potrebo.

USPEŠNA ZDRAVILIŠČA

Dobrna pri Celju

je odlično zdravilišče za srčne, živčne in ženske bolezni, počitka potrebne!
Od 15. aprila do 30. junija in od 1. septembra do 31. oktobra 20 dnevno pavšalno zdravljenje (avtobusna voznja Celje — Dobrna in nazaj, stanovanje, prvovrstna hrana, kopeli, zdravnik in vse takse) za skupno ceno Din 1.100.—, Din 1.250.— in Din 1.450.— (trije razredi za državne nameščence i. t. d.)

oziroma
Din 1.300.—, Din 1.500.— in Din 1.650.— (trije razredi za vse ostale).

PROSPEKTI NA ZAHTEVO!

Dolenjske Toplice

najučinkovitejše radiotermaalno zdravilišče za revmatizem vseh vrst, bolezni živčnega sistema, ženskih bolezni itd. itd.
ZNIZANE CENE
od 1. septembra dalje. Pavšalna penzija (soba, hrana, kopeli, zdravniški pregled in vse takse) za 10 dni Din 600.— za 20 dni Din 1.100.—.

LEPO VREME

v jesen nam obetajo vremenski preokli. Kdor je zamudil priliko za odmor in popravilo zdravljenja v poletni dobi ali ni preje mogel izrabiti svojega dopusta, naj pride v septembru ali oktobru

v zdravilišče Dobrno,

kjer je za jesensko sezono vse kar najboljše urejeno. Vsi kopališki prostori in del zdraviliškega doma so oskrbljeni s centralno kurjavo, zunaj pa krasna priroda pospešuje zdravljenje v zdravilni termalni vodi. Nizke pavšalne cene!

DOM NA POLŽEVEM

(600 m.) nad Višnjo goro, idealno zlasti jeseni priporočljivo letovišče, krasni izprehodi po bujnih okoliških gozdovih, ves konfort (elektrika, telefon, kopalnica), železniška postaja in pošta Višnja gora. Celotni pension Din 30.— in Din 35.— dnevno. Prospekti SK POLZ, Ljubljana, Beethovnova 2.

Vrt, veranda in restavracija

„ZVEZDA“

kraj, kjer se bodo odslej dobila najboljša vina in specialna jedila.

JAKOB in ANA BRIŠKI naznanjata, da sta prevzela restavracijo »Zvezdo«, ki jo bosta danes otvorila in nudila v restavracijskih prostorih, v točilnici, v verandi in na vrtu najboljše vina, topla in mrzla jedila, vse pa po skrajno nizkih cenah.

Na razpolago bodo cenjenim gostom tudi naslednja specialna jedila: prašiček na ražnju, čevapčiči, različni, pleskavice, čubastije, pasulj (fižol) s slanino.

Danes bo zabaval goste izvrsten domač šramel.

Ljubljanskemu in potujočemu občinstvu se najtopleje priporočata in jamčita gostom najboljšo postrežbo

Jakob in Ana Briški.

u— Plesna šola Mete Vidmarjeve. Vpisovanje v šolo za moderno plesno umetnost in plesno gimnastiko za poklicne in za laike (posebni tečaji, za dame, gospode in otroke) vsak dan od 18. do 19. v Gajevi ulici 9. Začetek šole 1. septembra.

Modni salon Rozman

Ljubljana, Dvorni trg 3, izdeluje **DAMSKÉ KROJE PO MERI** iz najnovejših žurnalov, ki so damam na ogled. Poučujemo tudi **KROJNO RISANJE**.

u— Obiščite prenovljeno »Zvezdo!« Jakob in Ana Briški otvorila danes re-novirano restavracijo »Zvezda«. G. Jakob Briški je v Ljubljani zaslovel s svojimi izvrstnimi sortami vina. Zato ni dvoma, da bodo ljubitelji res pristnih kapljic prišli na svoj račun v restavraciji »Zvezdi«. Ne malo se je trudil, da je pridobil za to restavracijo res odlična vina. Veliko skrb je posvetil tudi kuhinji, ki bo nudila vedno topla in mrzla, a tudi specialna jedila, kakor pleskavice, čubastije, pasulj s slanino, prašiček na ražnju in čevapčiči bodo vedno na razpolago. G. Briški zatrjuje, da si boljše postrežbe tako v pogledu kakovosti, kakor tudi v podlegu nizkih cen in bomo mogli želeči. S tem zagotovljeno je gotovo razveselil vse Ljubljančane, ki se bodo danes gotovo radi odzvali njegovemu vabilu k otvoritvi restavracije. Danes bo zabaval goste izvrsten domač šramel.

KINO IDEAL

Premiera vesele komedije iz mornariškega življenja

Bil in Bul

Humor, komika in zelo zabavna vsebina.

Danes ob 15., 17., 19. in 21.15 uri.

u— Ljubljančane je presenetila z otvoritvijo svoje lovarniške prodajalne na Alek-sandrovi cesti št. 3, znana lovarna čevljev Boston d. d. Njeni izdelki so znano prvotni, ni, cene so jim pa jako nizke. Pozdravljamo to novost posebej, ker je lovarna Boston d. d. čisti jugoslovanski odnosi v pretežni večini slovenski kapital.

SPECIALIST ZA ŽENSKÉ BOLEZNI

IN PORODNIŠTVO MED. UNIV.

DR. FRAN TOPLAK

zopet redno ordinira

od 9. — 11. in od 15. — 16. ure.

GLAVNI TRG 18 TEL. 27-32

u— Vpisovanje dijakov, dijakinj v privatno trgovsko šolo, znani Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobranska 15, za enoletni dnevni tečaj vsak dan ustno in pisarni razvnetelstva (tudi pismeno). Poučujejo strokovno kvalificirane učne moči, profesorji tudi s trgovske akademije. Šolnina 120 Din. Zavod nudi interesentom najcenejšo temeljito izobrazbo za raznovrstne pisarniške in trgovske službe. Zavod obetajo že 33 let, je najstarejša, najbolj obiskana in oblastveno dovoljena šola s pravico izdajanja veljavnih šolskih izprijčeval in edina v lastnem novozgrajenem šolskem poslopju. Moderne, higienično novourejene učilnice.

Dr. Mavricij Neuberger

se je preselil

iz Hrastnika v Ljubljano na Vilharjevo cesto 21 IN ORDINIRA od 10—12 ter od 14—16. ure.

DR. JOŽE JAKŠA

ne ordinira

od 30. VIII. do 9. IX. 1936.

Dr. med. Albert Trtnik

ALEKSANDROVA 3

zopet redno ordinira

DR. MIRA FINK

zopet redno ordinira

od 31. avgusta dalje.

Očesni zdravnik-specialist

Dr. Rajner Bassin

Gledališka ulica 4 (nasproti opere)

ZOPET REDNO ORDINIRA

Primarij dr. Ješe

zopet redno ordinira

Stanovanja tudi na zavodu. Nova ilustrirana šolska poročila brezplačno na razpolago.

Foto amaterji!

Filmi od jutri naprej popolnoma sveži 6x9 za 8 posnetkov 28° za 1. 1938

SAMO 8 DIN v foto trgovini

Joško Šmuc, Šelenburgova 6.

u— Naš živalski vrt. Zoološko društvo »Noec« priredi od jesenskemu vselej veliko razstavo naših živali. Omogočal je to propagandno razstavo direktor dr. Dular, ki je z vsestranskim ugodnim predlogom pripomogel točnemu stalnemu živalskemu vrtu do lepih in številnih primerkov vseh vrst iz naše domače faune. Razstavi park je urejen v levem kotu seimišča ob vsešičnem prostoru in obsega nad 3000 m². Zapadno stran razstavnega prostora zapira 9 ograjenih prostorov za večje sesalce. Na razstavi bomo imeli priliko ogledati si zlasti številne vrste ptic in sicer takih, ki žive in gnezdi pri nas stalno, in pa ptice se-

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem

ODPRL

krojaško delavnico za gospode in dame

Se vljudno priporoča

SEVER FERDINAND

MODNO KROJASTVO

cesta na Brdo 79, Vič, Ljubljana.

livke. Tamka je že tudi urejen umetni rib-nik za vodne in močvirnate ptice. Ribnik se nahaja nekako na srednjem razstavnega parka. Obiskovalcev čakajo bela in črna škorklja razne vrste čepelj, rac, capovoznik, zeleno-moga tukalica itd. Na zapadni strani parka so v ograjenih prostorih rjavi medved, jazbec, jelen, game, volk, lisica itd. torej same živali, ki prebivajo v naših gozdovih. Društvo Noe je doseglo od mestne občine, da se mu je dodelil primeren prostor, kjer bo urejen v bodočnosti stalen zoološki vrt. Zemljišče je med Rožnikom in Šišenskim hribom in sicer prijazna dolinica, kjer se je nahajalo pred leti Kneipovo kopališče »Wörthofen«. Zemljišče meri približno 6000 m², a seda, če bo potreba še razširiti.

ATELJE BAZANELLA

zopet redno dela

u— Društvo »Soča« — Matica odkrije v nedeljo 4. oktobra t. l. dopoldne spomenik Simonu Gregorčiču. Popoldne pa bo na Taboru veliko slavlje. Prosimo društva in cenj. občinstvo, da blagovolijo to vpošte-vati. — Društvo »Soča« — Matica in »Ta-bor« priredita v soboto 7. novembra t. l. v veliki dvorani na Taboru prireditve, ka-tere čisti dobiček je namenjen za postavi-tev spomenika našim mučnikom. Prosimo društva, da to vpoštevajo.

Trajno ondulacijo

brez elektrike, brez žice, brez ondulacijo, moderne dneve in večerne frizure, strokov-njaško izvršuje frizerski salon

Franchetti Engelbert

NOVO VODSTVO

Tyrševa c. 20, vis-a-vis kavarne »Evropea«

u— Dva karambola. Na šentpeterskem mostu je večeraj popoldne neznan avtomobilist povozil 25-letnega strgarskega po-močinika Antona Janutko iz Zalokarjeve ulice. Avto je ponesrečencu zlomil levo roko, da so ga morali takoj prepeljati na kjiunski oddelk. Kmalu zatem je prišlo na Zaloški cesti, prav pred Leoniščem, do precej razburjivega karambola. Neki mo-tociklist je s precejšnjo brziho trčil v oje voza, ki mu je prihajal nasproti in je v velikem joku priletel ob zid. S katerim je obdan zdraviliški vrt. Motociklista so prenesli v sanatorij, a njegove poškodbe so bile le lažjega značaja, da se je po prvi pomoči, ki mu jo je nudil šef zdravnik hi-še dr. Krajo, lahko odpeljal dalje.

u— Dijaški sejem se je pričel. Vrh se na občinskem prostoru pred klasično gim-nazijo.

KINO MOSTE

Danes ob 17., 19. in 21. uri in v ponedeljek poslednji ob 20.30

SENZACIJA NAD SENZACIJO

Vihar nad Afriko

Film je v stilu »Bengalija«.

Dopolnilo: nov »Žurnal« in »Popej«.

PRIDE: »Film olimpijade«

in Luise Ulrich »ZREVE LJUBEZNI«

u— »Vihar nad Afriko« spet v Ljubljani. Na sporedu je v kinu v Mostah. Kaže nam krvave borbe med Angliži in domačini uporniki. Sredi teh borb se zagleda drug v drugega mlad angleški oficir in lepa bol-niška streljica. Film je ves prepleten z ro-mantičnimi zgodbinami in ima izredno lepe pokrajinske slike. Film bodo prišli gledat gotovo tudi mnogi tisti, ki so ga že enkrat videli. Druge, ki ga še niso videli, opozar-jamo, naj ne zamude lepaga užitka.

u— Registrirne blagajne in pisalne stro-je popravlja strokovno in poceni Boris Si-mandl, Ljubljana, Kolodvorska 11. tel. 24-37.

u— Putnikovi dnevniki avtoizlet na Sušak, Opatijo v 3 urah 60 Din.

Proti neresničnim govoricam je GRAŠČINSKI VINOTOČ NA VURBERGU

še vedno odprt. — Točijo se vedno boljše vina po nizkih cenah. — Lep nedeljski izlet. Zveza avtobus Sv. Martin.

Iz Celja

u— Tahni prag v Trémerju odpade. V petek se je vršila na železniški direkciji v Ljubljani anketa zastopnikov železniške direkcije in banske uprave zaradi izvršit-ve talnega praga v Savinji za tremerskim železniškim mostom. Anketa je prisostvo-val tudi vseučiliški profesor inž. Znidar-šič. Sprejet je bil naposled predlog nad-zornega inženjerja Murse iz Celja o nepo-trebnem zavarovanju mostovih stebrov. S tem odpade prag ter se dela lahko ne-ovirano nadaljujejo. Po večdnemvem za-stoju je začel bager danes spet obra-to-vati. V ponedeljek pa se obnovijo regula-cijska dela v polnem obsegu, kar je treba tembolj pozdraviti, ker bodo spet zaposle-ni odpuščenji delavci in se bo izkoristilo sedanje še lepo vreme. Z Mursovimi pred-logom bo prihranjenih kakih 200 do 300 tisoč Din.

Dr. JOSIP ČERIN,

zdravnik v Celju

ne ordinira od 5. do 26. septembra.

u— Avtobus mesta Celja. Na progi Ce-lje—Logarska dolina preneha obratovati s 1. septembrom avtobus z odhodom iz Celja ob 10. in odhodom iz Logarske doline ob 16.25. Z istim dnem pa prične voziti zopet avtobus na progi Celje—Mozirje z odhodom iz Celja ob 11.25 in odhodom iz Mozirja ob 12.45.

u— Pridobnina v bivši okoliški občini. Seznam v letu 1936. pridobnini zavezanih oseb v bivši okoliški občini celjski je raz-položen na javni vpogled na mestnem po-glavarstvu v sobi št. 10. Razprave pred davčnim odborom bodo v prostorih davčne

uprave v Celju 17., 18., 26. in 30. septem-bra ter 1. oktobra.

u— Kino Union. Danes ob 16.15, 18.30 in 20.45 in jutri ob 16.30 in 20.30 vefilim »Hotel Savoy 217« in zvočni tednik.

Iz Maribora

u— Socialistična »Volkestimme«, ki je izhajala po dvakrat na teden, je prenehala izhajati. V uvodniku zadnje številke, ki je izšla večeraj popoldne, se redakcija in uprava poslavljata od svojih čitateljev in inserentov ter navajata kot vzrok za usta-vitev lista okoliščino, da se je skrčil krog nemško govorečega delavstva, ki mu je bil list namenjen.

u— Iz policijske službe. Upokojen je bil pristav g. Drago Jug pri predstojništvu mestne policije v Mariboru.

u— Letno gledališče Ruše. Ljudska igra s petjem »Od pohorskih pavorov vam hočem zapeti, ki se je morala prejšnjo nedeljo preložit zaradi slabega vremena, se vrši danes, v nedeljo ob 15. uri na ruškem let-nem gledališču. Zveza z vlaki iz Maribora in Koroške so zelo ugodne.

u— Šolske vesti. Popravni izpiti II. drž. dekliške meščanske šole v Mariboru Can-karjeva ulica 5 bodo 31. avgusta od 8. do 12. ure in od 14. do 18. ure. Vpisovanje v vse razrede bo 1., 2., in 3. septembra vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 16. ure. Pri vpisovanju zvedo učence za datum otvori-tvene službe božje in začetek rednega po-uka.

u— Zazidava parcelnega kompleksa ob Vrbanovi ulici. Poročali smo že svojčas o prodaji parcelnega kompleksa ob Vrbanovi ulici in Joštovem posestvu, ki je bil dolezel last Vinarske in sadjarske šole, za katero bo banovina kupila primerna zemljišča tu-kajšnjega Racerjevega dvora, dočim bo manjši del zemljišča omenjenega dvora ku-pila škofija, kar ima v bližini mariborski škof svojo na novo preurejeno letno biva-lišče. Navedene parcele ob Vrbanovi ulici in Joštovem posestvu so se prvotno ponu-dile v nakup mariborski mestni občini, ki pa ne razpolaga trenutno z možnostjo nakupa. Radi tega se je pričel Pokojninski zavod zanimati za omenjeni parcelni kompleks, ki naj bi se zazidal. Verjetno je, da se bodo za-davna pogajanja s Pokojniskim zavodom uspešno zaključila.

u— Okradeni župnik. V poljčansko žup-nišče se je uhitopil doslej še neznan zli-kovec ter odnesel župniku iz predala pi-zalne mize 600 dinarjev gotovine. V ome-

DVOJNI UŽITEK

BONBONI
IZDELEK: UNION, ZAGREB

njenom prodalu se je nahajala tudi hrani-lna knjižica, ki jo je pa tat pustil nedotak-njeno.

u— Otok utonil v potoku. Mlinarju in posostniku Francu Rozmanu v Spodnji Ko-reni pri Sv. Barbari v Slovenskih goricah, je utonil v mlinemskem potoku 18 mesecev stari sinček, ki so ga bili pustili s 6-letno hčerko doma brez nadzorstva. Ko so starši prišli domov, so našli sinčka že mrtvega. Radi malomarnega nadziranja otrok se bo-dou nesrečni starši morali zagovarjati pred sodiščem.

u— Drava izroča svoje žrtve. Kakor smo poročali, je preteklo soboto padla z melj-skega broda v Dravo 36-letna tekstilna de-lavka Olga Svarceva iz Pobrežja pri Mari-boru. Truplo nesrečne Svarceve, ki je na tako tragičen način umrla, je sedaj Drava naplavila pri Sv. Marku pri Ptuj, kjer jo bodo pokopali.

u— Po gangstrsko. Vlom v trgovino tr-govca Ivana Šela v Strihovcu pri Št. Ilju, o katerem smo že poročali, je bil izvršen na uprav gangstrski način. Ukradeno blago so vlomilci odpeljali kar z avtomobilom. Ker je bil plen velik in ker predstavlja ukra-de-no blago vrednost ni manj nego 44.696 Din, vrši policija intenzivno poizvedbo, da izle-di te zvelikopotezne rokomavhe. Kakor vse izgleda in kakor izpovedujejo nekatere pri-če, niso vlomilci zbežali s plenom preko me-je, temveč so jo najbrž uvrili proti Maribo-ru, kjer bodo sedaj skušali spraviti ukra-de-no blago v denar. Obmejno ozemlje v zad-njih letih ne pomeni tako drznega, na ve-likomestnem način izvedenega vloma.

GROB RIMSKEGA VELIKAŠA
so delavci včeraj odkopali na križišču Tržaške in Rimske ceste

Ljubljana, 29. avgusta. Včeraj so imeli delavci mestne plinarne opravka s popravilom plinovoda ob stiku Bleiweisove, Tržaške in Rimske ceste na-proti hiše dr. Kaiserja, ki jo pravkar grade. Kopali so že nekako poldrugi me-ter globoko, ko so tik pod pliniskimi cev-mi našli na prvo kamenito podlago, ki jim je že pred leti, ko so cevi polagali, delala preglavice in so kamenje takrat le nekoč odbili s krampom, da je bilo pro-стора za cev. Pri sedanjem delu, ko so morali cev zaradi popravila izpodkopati, pa so zpoznali, da leži pod njo kamenita plošča, ki se je kmalu izkazala za pokrov rimskega sarkofaga.

Baje so takoj obvestili vodstvo Narod-nega muzeja, ki je odredilo, da bodo krog in krog groba odkopali zemljo in nato prosto stoječi sarkofag dvignili na cesto. Več delavcev je imelo ves dan dela, da se obkopali kameniti grob, ki ima četvero-kotni tloris v izmeri dobrih dveh kvadrat-nih metrov. Grob je ves brez pokrova, vi-sok okrog enega metra. Pokrov je v obliki poševne strehe z debelim stožčastim rog-ljem na vsakem vogalu ter nekoliko pre-

sega rob krste same. Pokrov je že nekaj-krat počen in ima na sredni precejšnjo luknjo, ki pa je bila prekrita z veliko škrljo. Iz tega bi bilo sklepati, da je bil grob že s silo razbit, ali pa so pri kakem poznejšem delu pokrov razbili v misli, da je navadna skala, nato pa, ko se je pod kamenjem prikazala luknja, so jo s ploščo pokrijli.

Ves dan se je ob jami drenjalo mnogo ljudi, ki so bili predvsem radovedni koliko zlataga denarja in posod je v grobu. De-lavci so med prstjo zmetali na cesto tudi kosti in kose lončenih posod. Pri takih izkopavanjih bi pač moral biti poleg kdo od muzeja, da bi nadziral izkopavanje, saj gre za najdbo, ki za naše muzejske zbirke ne more biti brez pomena, čeprav imamo že bogate rimske izkopanine. De-lavec seveda kar udari, s krampom v zemljo in ne pazi, kadar se iz zemlje po-kaže del posode ali podobno. Na ta način smo zapravili že marsikateri zgodovinski predmet.

Radovedneži so tudi ugibali, kaj bodo z velikim kamenitim grobom. Zdaj imamo poleg narodnega še mestni muzej, naj se

torej ta pobriga za izkopanino. Dostej smo imeli navado, da smo vse, tudi velike kamnite spomenike zapirali za muzejsko zidovje. Bolje pa bi bilo, če bi se zgle-do-vajali na drugih mestih, kjer razumejo stvar boljše izrabiti. Pogledajmo dalmatin-ska mesta, kjer so običajno pustili izkopa-nine na kraju, koder so jih našli, in to brez strahu, da bi kdo kamenje pokradel. Tujec pa se le zgleduje in občuduje našo zgodovino in zmislji, kako mu jo znamo prikazati, ne da bi si moral nujno ogle-dati muzejske zbirke.

Poleg ceste, kjer so odkopali sarkofag, je majhen, a vendar prijazen nasad, ki bi se pridobil na lepoti in pomenu, ko bi tam postavili kameniti grob, seveda po tem, ko bo njegova vsebina raziskana in preučena v muzeji. Zaradi javnih spome-nikov se ne moremo pred tujci prav nič pohvaliti. Tu se nam nudi prilika, da na-šo revščino nekoliko zmanjšamo. Sploh bi morala biti mestna občina tista, ki naj bi dala pobudo, da se vsi večji arheološki kamniti spomeniki postavijo spet v bližino kraja, kjer so bili izkopani. To bo le pozitivno zanimanje tujcev za naše mesto, ki bo s tem izpričalo, da zna in razume nekaj storiš in v pogledu tujko-prometne propagande, se celo, ko to potrebno delo ne bi zahtevalo nobenih težkih denarcev.

Poznavalci stvari so ugotovili, da je to največji rimski grob, kar so jih bili doslej odkriti na tleh nekdanje Emonne. Kakor je znano, so delavci pred nekaj leti pri gradnji trgovske akademije, komaj nekaj dobrih korakov proč od novega najdišča, prav tako našli na rimski grob, ki pa je bil mnogo manjši in preprostejši, medtem ko je sarkofag iz Groharjeve ulice velik in umetniško izdelan. Skala, ki jo je bil delavec s krampom prebil, je pokrov, ki je po svoji izdelavi nekaj po-sebnega. Ploškev mu je eliptično izbočena, izboklinami pa je okrašen tudi na vseh štirih vogalih. Sarkofag sam ima obliko pravilnega kvadra ter je 2 m dolg, 1 1/2 m širok in 1 1/2 m visok. V njem so našli ne-kaj kosti, a ker ga prvi hip še niso mo-gli do kraja očistiti, še niso mogli po-iskati napisov in ugotoviti drugih po-drobnosti. Sodi jo je, da je bil v tem gro-bu pokopan visok vojaški ali civilni funkcionar, ki je v Emoni na pragu keltskih želez, predstavljal oblast rimskega imperija.

Iz Groharjeve ulice so sarkofag prepe-ljali v poslopje tehniške fakultete, da ga preišče mojster Plečnik, ker predstavlja tudi v arhitektonskem pogledu izredno zanimivo umetnino.

Pri lenivosti črevesja,

je naravna

FRANZ-JOSEFOVA

grenčica

prijetno, dobro delujoče domače sred-stvo, ki zmanjšuje težave, ker čisto dobro delujejo že male količine.

Ogl. reg. 8. br. 3047435.

Pogled na kraj, kjer odkopavajo sarkofag

Ob »odprtem« grobu: delavci so grob že toliko odkopali, da stoji prosto v jami

Brat dr. Murnik o olimpiadi

Nauk: treba bo nove vztrajnosti in novega trdega dela!

Olimpijske igre so že dva tedna za nami, pa se o njih še vedno mnogo piše in govori, pri nas zlasti tudi o udeležbi in uspehu Sokolov. Zanimalo bo zategadelj, kako sodi o tem vodnik naše tekmovalne vrste sam. Naš urednik je naprosil br. dr. Viktorja Murnika za razgovor o tem.

»Kako si zadovoljen s svojo vrsto?«
Imeli smo »nesrečo«, je odgovoril, da smo bili na predzadnji »olimpiadi« leta 1928 v Amsterdamu tretji zmagovalci in tudi na mednarodni tekmi v Luksemburgu l. 1930 na tretjem mestu. To sta bila jako častna uspeha. Toda biti šteti na vsem svetu v tako težki tekmi — Nemci sami jo štejejo med najtežje, kar jih je bilo na olimpiadi v Berlinu, med telovadnimi tekmi pa za najtežjo, kar jih je sploh bilo doslej — to

našo vrsto, v podrobnosti pa se nisem spuščal. Tako nisem trdil niti, da bi se bilo naši vrsti moralo prisoditi četrto mesto, niti sem navajal, kakor je bilo objavljeno, italijanskih, madžarskih in avstrijskih sodnikov. Avstriji sploh nobenega sodnika niso imeli. S tem pa naj ne bo rečeno, da pri ocenjevanju naše vrste sploh ni bilo nobenega pritisikanja. Tako je na primer pri poljubnih prostih vajah kar pri petih naših tekmovalcih razlika med oceno sodnika, ki je dal najslabšo, celo točka, pri enem pa 0,90 točke. Po tekmovalnem redu večja razlika od ene točke ni bila dovoljena. Ako se je izkazalo, da je večja, se je morala zmanjšati na eno točko. Ako bi bila taka največja dovoljena razlika le osamljen primer, ne bi smeli govoriti o pritisikanju. Kar v petih primerih taka razlika, v šestem pa skoro taka pri isti panogi, to pač že kaže na pritisikanje. Na krogih so bili štirje taki primeri in eden z razliko 0,90, na konju na šir trije, pri skoku čez konja trije, na bradli dva, na drugo pa samo eden. Vse to pri poljubnih vajah.

Drugače pri predpisanih vajah, četudi tu ne brez pritiska: pri skoku dva primera z razliko 1 m eden z 0,90 točke, na krogih in bradli po eden z 1 in po eden z 0,90, pri prostih vajah in na drugo po eden z 1, pri konju na šir eden z 0,90. Vspehi prvega dneva so bili pač taki, da je vrsta pri poljubnih vajah drugi dan postala »vredna« izdatnejšega pritisikanja.

»Govoril si o nespočitosti in veliki vročini. To ne velja za vse vrste?«

Velja le za nekatere vrste, med njimi za našo, ne velja pa za nobeno vrsto pred nami. Finci so sicer prvi dan tekmovali z nami, drugi dan pa šele popoldne in so se lahko popolnoma spočili. Italijani so prvi dan tekmovali popoldne, drugi dan pa prišli šele ob desetih. Vse druge vrste pred nami so tekmovali oba dni samo popoldne v polagoma poenajstih vročinah in so mogle biti dobro spočite. Tudi Madžari so prvi dan tekmovali popoldne, drugi dan pa prišli šele ob desetih. Japoncem pa je zreb dodelil isto usodo kakor nam. Kako bi se dali ustvariti za vse enaki pogoji, ni da bi tu razpravljal. Tako pa se je le čuditi, da je naša vrsta tako malo zaostala za sprednjimi vrstami, ki so tekmovali ob ugodnej-

ših pogojih. Znak je to velike njene moralne moči in borbenosti. Drugi dan so se ob nastopu k tekmi vsi naši tekmovalci čutili kakor »zbiti«, pa so se kmalu osokolili in v rlo zdržali do konca. Brez vpliva pa nesplošitost seve ni mogla biti. Ako bi bila naša vrsta tekmovala popolnoma popolnoma spočita ob pojemajoči vročini, je več kakor verjetno, da bi bila dosegla vsaj peto mesto, če že ne četrtega.

»Kakšni so obeti za prihodnje tekme?«

Dober mesec je s pozneje za vrsto izbranimi tekmovalci skupaj vadila tudi tako zvana »druga garnitura«, to je šest telovadcev, ki pri končni izbiri tekmi niso dosegli takih uspehov, da bi mogli priti v vrsto. Vendar pa so tudi ti znatno napredovali. Pričakovati je, da bodo v bodoče ob pridni vadbi pomnoževali in ostrili domačo konkurenco, v svojih župah pa s svojim zgledom in poukom morda vzgijali še nove konkurente. Ze sedaj pa nismo brez dobrega naraščaja. V tem pogledu stvar ne stoji slabo. Toda na drugi strani je pričakovati, da bo na prihodnjih tekmah konkurenca drugih narodov še hujsa. Najnevarnejši bodo prejkone Japonci, ne le nam, ampak tudi vsem

je še vedno časten uspeh. Saj so za nami zaostali Francozi, ki so bili v Luksemburgu pred nami, in tudi vrsti tako velikih držav, kakor sta severna Amerika in Japonija, sta ostali za nami. Zaostali pa so tudi Ogrji, ki so jih Nemci sami radi navajali med »vodilnimi« narodi v telovadbi. In Italija, tudi »vodilna«, se je tako rekoč komaj za ped rešila pred nas. Seve, ker smo bili v Amsterdamu in Luksemburgu tretji, se zdi, kakor da bi bila naša sedanja vrsta slabša od prejšnjih.

»Praviš: »se zdi«, ali ni bila res slabša?«

Mislím, da ne. Ako gre za primerjanje sedanje vrste s prejšnjimi, ne morejo biti odločilna dosežena mesta. Nočem se opirati na ne čisto neupravičeno trditve, da je med 14 vrstami prav tako težko doseči šesto mesto kakor med šestimi tretje, kakor je to bilo v Luksemburgu. Za odločilno pa imam število odstotkov vseh dosegljivih točk. Upoštevati pa je tudi, ob kakšnih okolišninah so bili ti odstotki doseženi. V Berlinu je dosegla naša vrsta 83,13% vseh dosegljivih točk. V Amsterdamu, kjer je bila kakor v Luksemburgu in sedaj v Berlinu tekma samo v prostih vajah in na orod. (brez lahke atletike), je naša vrsta dosegla 85,872 odst., v Luksemburgu pa 85,833%. S temi odstotki bi bili v Berlinu tudi le peti, ker so Čehi kot četrti dosegli 86,911%, in komaj za pol odst. pred Italijani, ki so kot peti dosegli 85,435%. Ob nad 80%, ki jih je naša vrsta dosegla v teh treh tekmah, je dva in pol odstotka manj v Berlinu jako majhna razlika. Pri Čehih je razlika proti Luksemburgu večja, pa tudi še jako majhna: v Luksemburgu (prvi) 90,633%, v Amsterdamu (drugi) 89,18%, v Berlinu (četrti) pa 86,911%, torej v Berlinu okroglo tri in pol in dve in četrta manj. Te razlike pa izravna, če že ne izboljšava v prid naši in češki vrsti v Berlinu okoliščina, da je bilo ocenjevanje vsaj za tri in pol % strožje. Večja strogość nasproti prejšnjim tekmam je bila v časopisih ponovno poudarjena. K temu pa je upoštevati še druge okoliščine, ki vrednost po naši vrsti v Berlinu doseženih odstotkov dvigajo nad vrednost v Amsterdamu in Luksemburgu doseženih. V Amsterdamu in Luksemburgu so naši tekmovalci prišli k tekmi popolnoma spočiti. V Berlinu so morali dva dni po vrsti biti ob 7. zjutraj pripravljani za tekmo in torej vsaj ob pol 7. na tekmovališču, da so se preoblekli in preizkusili orodje. Radi velike oddaljenosti tekmovališča od stanovanja v »olimpijski vasi« pa so morali vstati kmalu po četrti uri. Niti prvi dan niso bili zadosti spočiti, še manj pa drugi dan. Tekmovali so prvi dan od sedmih zjutraj do dveh popoldne v vedno hujši vročini; razen pri skokih čez konja (na pokritem odru) ves čas na soncu; drugi dan sicer samo do desetih, pa tudi na soncu, še od prejšnjega dne tako rekoč polni solca in še manj spočiti. V Luksemburgu je vrsta sicer tekmovala v slabih zaprtih prostorih (radi dežja), pa vendar popolnoma spočita in ne v vročini; takisto v Amsterdamu in vrhu tega na ugodnejšem tekmovališču kakor v Berlinu.

»Kaj pa sodniki?«

Tudi tu dobimo »plus« proti prejšnjim vrstam. S tem naj ne bo poniževan njihov uspeh. Treba pa je biti pravičen proti vrsti v Berlinu. V Amsterdamu smo imeli tri vrste sodnikov: pri skoku čez konja, pri krogih in pri bradli, v Luksemburgu tudi tri: pri prostih vajah, pri konju na šir in pri bradli. In ti sodniki so sodili tudi naše tekmovalce, ne samo tujih. V Berlinu smo imeli samo dva sodnika: pri skoku čez konja in na drugo. Tu pa sodniki niso smeli več soditi vrste svoje narodnosti (čemu se ne ni oporekali). Vendar pa je število sodnikov velikega pomena tudi za vrsto njih narodnosti. V primeru »pritisikanja« svoje vrste po kakšnem sodniku more lastni sodnik dati šilo drugod za ognjilo pri lastni vrsti. Ta možnost more že v naprej preprečevati pritisikanje, uspešneje pa seve pri treh lastnih sodnikih kakor pri dveh.

»Kakor si rekel v odgovoru na pozdrav br. starostje jeseniškega Sokola, bi morala naša vrsta biti četrta. Bilo je torej hudo pritisikanje?«

No, vsebina mojega govora ni bila točno objavljena. Govoril sem na Jesenicah le v splošnem o ovirah in neenakih pogojih za

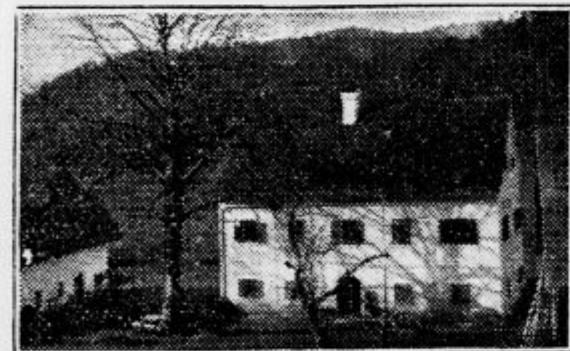
Naši olimpijci v olimpijski vasi, kjer se zdaj nastani nemška vojska

Trdnjava prosvete na meji

je zrasla ob zlatem jubileju Ciril-Metodove družbe

V nedeljo, dne 6. septembra t. l., ko obhaja širna naša domovina rojstni dan svojega mladega kralja Nj. Vel. Petra II. ponos in nado našega naroda, bo vladalo tam na skrajnem severu naše kraljevine v obmejnem Gradišču, še posebno radovanje. Pokali bodo topili, razlegalo se bo petje, čisti gorski zrak bodo polnili akordi pristne domače slovenske godbe in vriski veselja bodo odmevali iz razvnetih gri mladit in starih. Gradišče, ta tihotni in zapuščen kraj ob severni meji, dobi po zaslugi Družbe sv. Cirila in Metoda novo, tako zaželeno in potrebno šolo, za katero ga bo zavidal marsikateri večji in bogati kraj tu in onstran meje.

Kakor čutimo v težkih dneh truda in trpljenja z našim dobrim obmejnim ljudstvom, tako se bomo tudi ta dan s tem ljudstvom radovali, da se mu je izpolnila mnogoletna srčna želja in je dobila njegovega deca, njegov zaklad, bram učnosti, svoj drugi svetli dom, kjer se bo vzgajala po svojih dobrih učiteljih v zavedne sinove in hčere slovenskega naroda. Spored otvoritve nove Ciril-Metodove šole bo prav pester. Blagoslovitev bo izvršil domačin, stolni prost g. dr. Maksimilijan Vrabec ob asistenci gg. župnikov iz Kaple in Sv. Duha na Ostrem vrhu. Pred blagoslovitvijo bo služba božja na prostem, pri kateri bo pel domači pevski zbor. Po blagoslovitvi bo slovesna izročitev ključev, govori zastopnikov oblasti in korporacij ter nastop dece. Popoldne pa bo na prostoru okoli šole pristna narodna veselica.

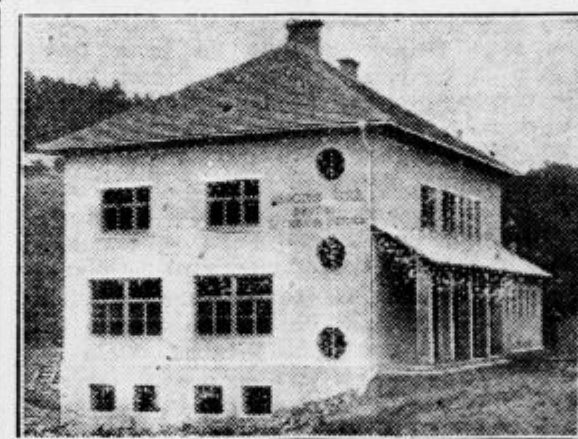

Stara šola

Nova šolska zgradba stoji v prijazni dolini, je izredno lično in moderno šolsko poslopje, ki dela vso čast graditelju, stavbenemu mojstru g. Franju Vrablu, tehniku g. Franju Šemerlu, slikarskemu mojstru g. Ivanu Lužniku in vsem ostalim mojstrom, ki so na katerikoli način sodelovali pri gradbi. Kljub največjim težavam je bila šola dograjena točno v 11 mesecih, kajti 3. septembra 1935 so bili zataknjeni koliki. 13. novembra 1935 je bila zgradba pod streho ter se je praznoval običajni likof in dne 3. avgusta letos so zapustili slikarji poslopje.

Gotovo bo marsikdo vprašal, kako to, da je morala postaviti obmejno šolo v Gradišču sedaj, ko imamo svojo narodno državo, baš Družba sv. Cirila in Metoda, ki je v dobi naše sužnjosti postavljala Slovenec šole tam, kjer nam jih ni hotela zgraditi mačeha slabega spomina, pokojna Avstrija. Da bomo to razumeli, je treba poseči nekoliko nazaj. Pred našim osvoboditvijo je bilo Gradišče vselano deloma v

Lučane, deloma v Arvež, kjer so otroci obiskovali popolnoma nemški šoli, kjer se niso samo odtujevali svojemu narodu, ampak so se vzgajali naravnost v sovražstvu do vsega, kar je bilo slovenskega. Po razsulu Avstrije je bila s St. Germaineško mirovno pogodbo določena meja med našo državo Avstrijo po razvodju, kakih 10 minut severno od kraja, kjer stoji danes nova šola. S tem je bilo Gradišče odtrgano od šolskih okolišev Lučan in Arveža ter porazdeljeno med župniji Kapla in Sv. Duh na Ostrem vrhu. Toda otroci, ki so do sedaj imeli še razmeroma kratko in lahko pot v šolo, so imeli od sedaj nad polovico daljšo in izredno težavno šolsko pot, kar

Novo poslopje CMD

je vplivalo kvarno ne-le na učne uspehe, ampak tudi na zdravje otrok. Starši otrok so se zato obrnili za od pomoč na šolsko oblast ter so našli v takratnem šolskem nadzorniku g. Matiji Senkoviču toplega zagovornika svojih težav. Posrečilo se mu je dobiti v kmečki hiši v Gradišču streho za zasilno šolo in višji šolski svet je ustanovil 29. septembra 1921 podružnico šole pri Sv. Duha na Ostrem vrhu na Gradišču. Zaradi pomanjkanja učiteljskih moči pa se je moglo še le s prihodnjim šolskim letom pričeti s poukom v podružnici. Po premetitvi prvega učitelja g. Poharja bi se moral na podružnici v Gradišču spet ukiniti pouk, če bi se na prošnjo prebivalstva ne žrtvoval takratni upravitelj šole pri Sv. Duha g. Križnič in prevzel poleg rednega pouka na domači šoli še pouk dva dni tedensko na podružnici. Le-ta je že začel misliti na samostojnost šole v Gradišču in na lastno šolsko poslopje ter je začel prebivalstvo na to pripravljati. Naslednik g. Senkoviča sreski šolski nadzornik g. Ivan Tomažič, dober poznavalec potreb naše meje, se je z vso ljubeznijo začel lotovati prečnega šolskega vprašanja v Gradišču. Za svojo nalogo si je staval osamosvojitvijo šole v Gradišču in ji dati lastni dom, primeren njenemu zvišenemu namenu. Smililo se mu otročiči, ki so bili natlačeni (v začetku 36. pozneje celo do 60) v nehigienični, zakajani sobi kmečke hiše v izmeri 5 krat 5 m. Vedel pa je tudi, da prebivalstvu ne bi bilo zaradi prevelike revščine mogoče zgraditi prepotrebno šolsko poslopje in bi bili vsi zadevni ukazi občinam zaman, zlasti kar tudi od strani države in banovine ni bilo pričakovati izdatnejše pomoči.

Kot vnet cirilmetodar in član glavnega odbora CMD se je z zaupanjem obrnil do

narodom, ki so bili v Berlinu pred nami. V Berlinu so pokazali izredno gibčnost, žilavost in vztrajnost, pa tudi občudovanja vredno ukajelnost. Manjkala pa jim je še zadostna »pila«. Ze pri prvi prihodnji tekmi pa jim skoro gotovo ne bo več. Berlinška tekma je izvršila za telovadbo velikansko propagando. Pričakovati je, da se bo povsod začela krepkeje gojiti. Zlasti tudi v Ameriki. Ze v Berlinu so Američani pokazali mnogo. Imeli so izmed vseh najtežje poljubne vaje. Manjkala pa jim je še bolj kakor Japoncem pila. Zato so zaostali še bolj kakor Japonci. Tudi vsi drugi narodi, ki so se udeležili telovadne tekme v Berlinu, bodo brez dvoma še bolj kakor doslej napeli svoje moči: Nemci, da obdrže prvo mesto, drugi da se prerinajo kar najbolj naprej. Borba bo v bodoče še težja. Po daljšem presledku smo se zopet udeležili mednarodne tekme. Za sedaj smemo z uspehom biti zadovoljni. Ne tudi v bodoče z enakim! Ob zavedno hujši konkurenci bo sicer že za to, daobdržimo šesto mesto, treba trdega dela. Cilj pa mora biti višji kakor samo obdržati ga. Treba je, razen seve pravčasne izpolnitve drugih pogojev, ki ni odvisna od tekmovalcev, tem več in tem boljše dela, ki je z njim pričeti takoj. »Majhno število« v razmerju z velikim številom Nemcev, Japoncev itd. ne more biti ovira. Ako od nas manj številnim Fincem ni, da streme za najvišjim ciljem, biti prvi, ki so se mu pri zadnji tekmi že tako približali, tudi nam ne more in ne sme biti; Pa naj zaključim naš javni pogovor s pozivom našim telovadcem: s kar najvztrajnejšim in najkrepkejšim delom napreji!

Tovorne avtomobile in avtobuse

boste popolnoma izkoristili šele tedaj, ako boste uporabljali žilavo močno in trajno

GUMO

Continental

A. GOREC, d. z o. z.,
Palaca Ljubljanske kreditne banke.

tvorila kr. banska uprava podružnico v Gradišču v samostojno šolo ter ji določila lastni šolski okoliš, ki je štel takrat 60 šolobveznih otrok, a to število danes že presega 80. Mesec pozneje je bil nameščen kot prvi šolski upravitelj g. Joško Turk, ki si je takoj osvojil srca otrok in njih staršev ter deluje še danes z veliko vnemo ob sevnem meji ter mu je bilo poverjeno tudi nadzorstvo pri gradnji šolskega poslopja, ki je v njegovo največje veselje vidno raslo in stoji danes dograjeno v vsej svoji lepoti in čaka onega velikega dneva, ko bo izročeno svojem namenu. Stalo bo ot meji kot budni stražar in pričalo našim potomcem o veliki požrtvovalnosti Družbe sv. Cirila in Metoda, ki si je postavila za svoj 50-letni jubilej najlepši spomenik. Pričalo pa bo tudi o izredni požrtvovalnosti obmejnega prebivalstva, ki je po svojih močeh sodelovalo pri gradnji svoje šole in se ni strašilo ne truda, ne gmočnih žrtv, ter je s tem omogočilo, da je bilo poslopje v izredno težkih razmerah v tako kratkem času dograjeno.

S hvaležnostjo se bodo domačini vedno spominjali Družbe sv. Cirila in Metoda in njenih predstavnikov ki so jim uresničili mnogoletne sanje. Spominjali se bodo vseh prijateljev severne meje, osobito g. nadzornika Senkoviča, ki je prvi razumel težnjo Gradiščanov, nadzornika Tomažiča, očeta nove šole, ter njegovo desno roko, gospoda Ivana Rožnika, ki je pravzaprav vodil vse delo, in tudi bivšega sreskega načelnika g. sveinika dr. Ivana Senekoviča, ki je šel Gradiščanom pri uresničenju njihovih želj kar najbolj na roko. Vsem tem bo postavilo obmejno ljudstvo v svojih srcih trajan spomenik, ki bo tako lep kakor je nova šola, in tako velik, kakor je bila požrtvovalnost njihova.

Dajmo tudi mi priznanje temu požrtvovalnemu ljudstvu in pohitimo 6. septembra na Gradišče, da prebijemo nekaj prijetnih uric med njim in mu izkažemo bratsko radovanje!

F. Golež

Tragedija dveh rudarjev

Ljubljana, 29. avgusta.

Naše izseljence pošilja tujina v zmerom večjih množicah domov, a med povratniki ki so najlepša leta in svoje najboljši moči pustili po tujih industrijskih in rudarskih revirjih, so mnogi, ki jim vrnitev v domovino pomeni poslednji poraz njihove življenske borbe. V naslednjem naj opozorimo na primer dveh rudarskih delavcev iz Trbovlje, ki sta v francoskih rudnikih pustila svoje zdravje, a eden izmed njih tudi življenje, danes pa njuni življenjski pravdi ne dajeta ne tožnika ne sodnika.

Prvi izmed njih je leta 1929, z večjo skupino slovenskih rudarjev odpotoval v Francijo, da si v tamosnjih rudnikih poišče boljše sreče. Bilo mu je takrat 26 let, po opravljeni ljudski šoli se je bil pri Bat'i v Beogradu izučil za trgovskega pomočnika, a ko je po nekaj letih službe obolel, je navedeno brez sredstev in brez nade ostal na cesti. V takšnih okoliščinah se je odločil, da v francoskih revirjih poišče srečo. V Lilleu je dobil službo v steklarni, a po treh letih napornega dela je vnovič precej težko obolel, tokrat za tuberkulozo, in ob prvi redukciji je bil nato odpuščen. Z varčevanjem si je bil nabral toliko sredstev, da se je podrgno leto lahko na svoje stroške zdravil v nekem sanatoriju, nazadnje pa se je ves iznemogel in brez vsega vrnil v Trbovlje.

Tu se je začel njegov križev pot, ki mu ni videti kraja. Njegov oče, trboveljski rudar, ki je po rodu iz Skočjana na Dolenjskem, si je bil leta 1924, pridobil domovinsko pravico v Trbovljah. Njegov sin je bil 8 dni poprej izpolnil 21 let in zdaj občina izjavlja, da ga z njegovimi mlajšimi brati in sestrami ni mogla sprejeti. Ko je prišel v domovino brez vseh sredstev in težko bolan, ga obe občini podita od praga — v Skočjanu, kjer ga še svoj živ dan niso videli, ker je rojen v Trbovljah, pravijo, da spada v Trbovlje, a iz Trbovelj ga pošilja jo v Skočjan. V zadnjih letih je bil trikrat, vsakokrat za daljšo dobo, v ljubljanski bolnišnici, pa ni instance, ki bi hotela za njegovo poravnati račun. Kakor Simen Sirotnik v najboljši žalostni podobi, ki si jo moremo misliti dandanašnji čas, hodi od Poncija do Pilata in pomalem umira od tuberkuloze in gladi, a njegovi papirji najbrž ne bodo v redu vse dotlej, dokler ga ne zagrebojo na bog ve katerem pokopališču.

Podobne, samo da v bistvu še vse bridkejšo usode je deležen neki njegov mlajši sosed. Njegov oče, ki je po rodu iz Ziri, je pred kakšnimi 12 leti odšel v Francijo, kjer je našel zaposlitve v nekem rudniku Alzacija-Lorene. V januarju l. 1929, ga je v ja-

mi ubilo, zapustil je ženo in 7-letnega otroka. Vdova se je v Franciji vdruživši poročila z nekim rojakom, a njen drugi mož je že po par letih izgubil delo in tako se je z družinico vrnil v Jugoslavijo. Sam se z ženo brez rednega dela med krizi in težavami prebija dalje, fanteke pa je prišel v Trbovlje, kjer je njegov oče postal delal 12 let. Brez vsega je ostal na cesti, a ko so dobri ljudje dvignili majhno akcijo, da bi otroku izposlovali kakršnokoli odpravnico od Bratavske skladišnice, kamor je njegov pokojni oče 12 let redno vplačeval pokojninske prispevke, je to prizadevanje ostalo povsem zaman. Zaradi nekaterih formalnih zadržkov naj bi bil fant obsojen, da sam in zapuščen pogine od gladi.

Beležimo ta dva vnebovpijoča primera, ki med tragedijami naših vračajočih se izseljencev nikakor nista osamljena, da pobudimo prizadete instance, naj ukredujejo, kar morda ne pišejo paragrafi, a kar velewa najprimitivnejši sloveski čut.

Naše gledališče

Začetek predsezona v operi. Z otvoritvijo velesojna prične tudi opera s poslovanjem, ki preide konec meseca septembra v redno operno sezono. Prva predstava bo v četrtek 3. septembra Puccinijeva »Madame Butterfly«, ki je bila v Rogoški Slatini z gospo Gjungec delezna kar mednarodnega uspeha. V soboto bo prva novietna sezona 1936/37 opereta »Pod to goro zeleno«, katere avtor je postal z »Antončkom« in »Andulo« priljubljen ne samo pri nas, temveč je dosegel popoln uspeh na vseh odnih, kjerkoli je bil vpriporjen. V nedeljo se poje v novi izvedbi prelestni Rossinijev »Seviljski brivec«, ki je bil že lani deležen priznanja.

Drobiz iz opere. Otvoritev sezone 1936/37 bo konec septembra. Prva novietna je češka opereta »Pod to goro zeleno« v režiji gospe Vere Balatkovice iz Brna kot gostom. Druga premiera predsezona bo dunajska opereta »Dvojno knjigovodstvo«, v režiji prof. Sesta. V tej operi nastopi prvič g. Lubejeva. Novoangažirani operetni tenor je zaposlen v obeh imenovanih operetah. Redna sezona bo otvorjena s premiero izvirne Risto Savinove opere »Matija Gubec«. Poleg imenovanih del študira opera Verdijev »Ples v maskah« in Kahlovo opero »Botra smrt«. V teku počinke je izvršil banovinski inšpektor g. inž. Černivec nebroj adaptacij v operi, med drugim podvig orkestra in prezidavo garderob za umetniško osebo.

Turistična pot Angležev na jugoslovenski Jadran

Prirodni mozaik lepote našega juga privablja vedno več gostov iz enoličnejših pokrajin evropskega severa

Ljubljana, 29. avgusta

Ze se je nagnil veliki srpan h koncu in v kopalske obale Evrope je pljusnil poled. nji val gostov. Letovišarsko življenje je zajelo se enkrat z veliko žlico blaženih gorskih zrakov v ekritih lepotah notranje Evrope in peščinah ob slanim morskim elementu so se zmerom polne kopalcev, da si ob posvajajočem se soncu, mehaničnem in kemičnem vplivu valov okrepe zdravje. Do čim se morskala kopalske obale hladnem Baltiku in Severnem morju za praznijo, bo južno angleško in zapadno francosko otal ob Atlantiku še nekaj časa pozivljali veseli vrvež kopalcev. V najtoplejšem morju Evrope, v Sredozemlju, se bo pa visoko pol letje potegnilo še za skoraj ves september. In ker je nemirna Španija letos zaprla svoje obale gostom, bo toplo septembrsko morje pod južnim nebom sprejemalo na francosko - italijanski in naši južni jadranski rivieri nove letovišarje še takrat, ko bo čez polja in gozdove Slovenije razprostrla

Jugoslavija — letoviški raj za 180 milijonov ljudi

Štiri petine Jugoslavije leže na Balkanu, le ena petina posega v srednjeevropski trup. Zarezana z najlepšo stranjo na Jadranu, je odprta po morju širokemu svetu, s plodnimi ravninami zajema togat del Podonavja. Na severozapadu odpira Slovenija, priseljena v alpski svet, na Jesenice, pri Mariboru in Kotorib silno pomembna prometna vrata srednje in severnoevropskega dotoku. Ogromna večina tujeskega prometa pljuska skozi ta vrata v našo lepo zemljo ter dalje po državi in na Jadran. Razmeroma precej manjši del odpade na priliv tujcev iz Podonavja, preko prometne odprtine pri Koprivnici in Subotici.

Geopolitična lega naše države, s 960 km dolgo podožno osjo, od Rateč do Gjevgele, v sosedstvu sedmih držav, je izbrala našo zemljo, da postane glavna tujakoprometna atrakcija na obalah južne Evrope. 180 milijonov ljudi evropskega zaledja je navezanih na nadvse povoljne prirodne pogoje letovanja ob našem Jadranu. Madžari, Čehoslovaki, Avstrijci in Švicarji, Nemci, Poljaki in v nemali meri Rumuni in Bolgari, so narodi, ki jim postaja naš Jadran, vsakoletni cilj oddiha.

Fju:

čevljar Tona

Iz spominov na savinjske očance

Gotovo ni bilo v vsej Savinjski dolini od Celja do Solčavskih vrhov čevljarja, ki bi znal delati boljše čevlje od njega. Ne rečem, da niso znali ustvariti lepih čevljev; toda če so bili lepi, jih niso mogli nositi in so te že pri obujanju obilave srace. Tudi nočem trditi, da drugi čevljarji niso znali napraviti čevljev, da si jih lahko brez bolečin in mučeniškega potu nosil; toda potem takih čevljev prav gotovo nisi z veseljem pogledal, ker so te vsakokrat spomnili na kravje dolge parkije. Tona pa je znal ustvariti čevlje, ki ni bil samo lep, marveč si ga tudi lahko in dolgo nosil. Trpežni so bili njegovi čevlji, da je bilo kaj! Dolgi Jur je nešteto povedal, da bi njegova bernja starih čevljev bila kaj pičila, če bi vse čevlje po svetu delal Puncarjev Tona.

V popravljanju starih čevljev je bil pa pravi čarovnik. Iz čevljev, ki bi se ga bil skoro dolgi Jur branil vzeti v tovrsto vrečo je znal ustvariti takega, da je bil kakor nov. Če bi znali naši ačenkajski ljudi tako pomlajevati, kakor je znal Tona čevlje, bi na svetu ne bilo več starosti.

Pa spominov deč siromake je bil. Nekoč mu je siromakov deček prinesel par, ki je bil

jesen pisane odtence pestrih barv umirajočega zelenja.

Kakor le redkokdaj doslej, bo Jugoslavija v visokem poletju prav lepo zabeležila redni poset gostov. Lestvica letovanja v naših alpskih klimatskih krajih, toplih pa mrzlih kopališčih in zdraviliščih po vsej državi se to krepko dvignila. Najizrazitejši tujeski prometni učinek bo pa brez dvoma zabeležil poset našega Jadrana.

Dolgo časa je bila jugoslovanska zemlja neznana v tujakoprometnem svetu. Z redko izjemo nekaterih krajev je črnožolta monarhija sistematično zatirala kakršnokoli propagando za našo lepo obalo in njeno učinkovito zaledje. Seje ko je vstala Jugoslavija in je v mejah osvobodene zemlje narod sproščeno zaživel, so prirodne lepote in posebnosti našega življenja pritegnile zanimanje tujcev. Prihajajo so k nam znanstvene ekspedicije, posetile so nas prve skupine gostov in oboji so našim očem odkrili dragoceno last, ki jo skriva v sebi prostrani naš dom.

Slovenija naravni most

ki spaja globoko evropsko zaledje z morjem, se izlušča za naš lokalni turizem še posebej ugodna konjunktura. Vtisi, ki jih odnašajo tujci iz naše lepe alpske pokrajine na sinji Jadran in obratno, pa bodo v evropski odlehtali še mnogo več, če bo srce Slovenije, ki na svojih mejah zbira pritek tujcev iz ogromnega omrežja, povezano z najkrajšo progo na Jadran.

Iz bližnje srednje Evrope prihaja k nam leto za letom več gostov. Manj znane so bile krasote Jugoslavije narodom evropskega severa in zapada. Ko se je pa v lepem avgustovem jutru zapeljal na jesenjski perou brz vlak z angleškim kraljem Edvardom in je dvorni vlak z odličnim gostom preko srca Slovenije in Hrvaške pohitel k čuvanju našega srednjega Jadrana, k slikovitemu

Sibeniku, so se odprli stolpič veliki listov propagandi lepote jugoslovanske zemlje. Jugoslavija je stopila v ospredje zanimanja letovišarskega sveta in angleški narod je dan za dnom sledil križarjenju kraljevske jahte med našimi tisoč otoki, Sinje morje, z vso, na kratke razdalje tako raznoliko pestrostjo zaledja, je postalo na mah cilj letovanja množicam gostov, ki so že letos in še bodo druga leta prihili k nam. Našemu turizmu so se odprle s tem možnosti krepkega razvoja, obenem pa težke naloge, modernizirati tujski promet zadovoljivo tako, da se bodo gostje znova radi vračali k nam.

Letovanje angleškega kralja in njegovega spremstva na Jadranu, oddih odličnih gostov angleškega dvora na Gorenjskem, odprta naša zemlja turističnemu svetu dalje nega otoškega carstva. Znan je angleški patriotizem in povezanost ljudskih src s kraljevim dvorom. Kamor so prihajali na oddih angleški vladarji, tam je bilo zmeraj

Rule Britannia! Anglija vlada valovom

Naši stiki z angleško kulturo so bili rahli, povojna doba je prinesla v tem pogledu več luči. Naš človek je sicer vedel, da tekmujeta London in Ljubljana za prvenstvo v gostoti megleenega morja. Manj je pa znano, da je domovina Angležev nastala v skoro enakih okoliščinah kakor naš Jadran, po težki borbi med morjem in kopnim.

Britanski otoki počivajo na pogreznjeni ploči severozapadne evropske celine. Plitvo morje, ki se širi naokrog, zakriva nekdanje kopno. Če bi se pogreznjeno dno dvignilo le za 200 metrov, bi Anglije ne bili več ponosni na svoje »Splendid isolation«. Sedanji otoki bi bili s kopnim povezani z Evropo, del Kanala in Severno morje bi izginilo. Tako pa je Anglija, obdana krog in krog z morjem, že po prirodi sam dolo čena, da gospodari nad svetom in oceani. Prav kakor Anglija se je tudi dalmatinsko Primorje pogreznilo v morje, ki v obeh primerih neutrudno gloda bregove ter reže v kopno globoke zalive.

Kakor ob našem Jadranu spremlja tudi angleško zapadno obal niz otokov in slikovitost prirode je posebno na Škotskem elična naši. Nagubani površinski svet je sicer v Angliji mnogo mirnejši kakor pri nas, za to so tudi strmine in grebeni neprimerno manjši in nižji kot v silnem osloncu jadranskega zaledja. Kjer ni angleška obala strogo odeskana od silovitega naleta visoke plime, so daleč v nižinski del zemlje globoko urezani zalivi. Tudi na Angleškem so zarezali ledniki gorske doline in vložili v široke globeli lepa gorska jezera. Zunanji vtis angleške zemlje je na splošno bolj uglajen, brez velike raznolikosti, obale pa so, dasi strmeje odeskane, prav tako čiste novite kakor na Jadranu.

Na tej pomorski zemlji je nastala v davno minulih dneh domovina starih Kelto, ki so jih priseljeni germaniki Anglosasi potisnili na gorati zapad. Wales, Škotska in Irski imajo še danes potomce Kelto, normanski politični vpliv je prišel in ustvaril na otoškem kraljestvu novo kulturo, jezik Angležev. Bogati akadiji premoaga in železa, oceansko podnebje, bujno travnato površje, ki je pospešilo živinorejo, je dvignilo Angleže na visoko industrijsko stopnjo.

Kaj vleče severnjake na naš jug

Kaj tedaj vleče bogate Angleže v turistični svet in zakaj postaja prav Jugoslavija privlačna zemlja za otocene britanskega carstva? Kakor prebivalci severnoevropskega sveta tudi Angliji nimajo doma visokih gor. Nemci se zatekajo v svoje Alpe, Angleži goje visoko turistično na tujih tleh. Baltiko in Severno morje ne nudita tolikšne ugodnosti kopalskega življenja kot Sredozemsko morje. Mnogo manj eta slani, hladnejši in kakor večji del Angleške so tudi pokrajine ob navedenih morjih deležne manj sonca in več poletnega dežja kot na našem jugu. Lepote morja na severu niti zdaleč ni primerljati s temomodro, globoko prosojno gladino našega Jadrana. Anglija ima ob Atlantiku in ob Kanalu mnogo lepih kopalskih mest, južna njena otala se da celo po belem krednem blešku od sinje gladine morja in ozkem pasu sredozemskega rastlinstva primerjati z našim Jadranom. Toda bistvo privlačnosti, ki vabi severne narode na naš evropski jug, je v dejstvu, da na kratke razdalje

združuje Jugoslavija vse lepote evropskih pokrajin

Srednjeevropsko nizavje je prav tako tu kot visoki alpski svet z ledniškimi sledovi,

polno letovišarjev z Britanskega otočja. Tako je v preteklosti zrasel ugled Madeire, se razvijal turizem španske, francoske in italijanske riviere. Enak razlog je visoko dvignil število angleških turistov v Švici. Ze zdaj je poseet Angležev v naši zemlji porlagoma naraščal.

Edvardova turistična pot

preko Pariza, Strastourga, Münchena in Salzburga na Jesenice ter po Jadranu bo gotovo izzabila na vladarjevo pot nove goste.

Angleži so postali tako velika moda v našem letovišarskem svetu. Pozornost našega ljudstva se je obrnila v domovino gospodarje sveta. Anglija je daleč in ni čudno, da smo bili z Rimljani novega veka, kolonizatorji skoro polovice sveta, malo znani. 1200 km zračne črte loči Anglijo od Jesenic in skrajna točka Škotske je prav tako daleč od nas kot Leningrad.

Zemlja je kmalu postala pretezna, gozd se je moral umakniti naseljem. Otočna lega je vzgojila odlične pomorščake — Anglež je postal zgled hladnega računarja, ki je znal izkoristiti zemljo in morje v občo blaginjo naroda.

Angleži in mi

Država, ki je 5000 km² manjša od Jugoslavije, preživlja danes skoraj dvakrat več prebivalstva. Medtem ko je bil naš Jadran vzgojil vrsto rodov odličnih pomorščakov, je bilo zaledje Jugoslavije pod vplivi raznih smeri. V slovensko alpsko cono in del Hrvaške so pljuskali nemški kulturni stiki. Vzhodna Slavonija in Vojvodina sta bili pod mešanim zapadnim in vzhodnim kulturnim vplivom z močnim nemškim oboževanjem. Srbsko šumadijsko jedro se je po sledovih turškega vpliva v novejši dobi odpiralo nemško-francoski kulturi. Južnosrbska zemlja je zajemala staro grško-bizantinsko kulturo pomešano s turškimi prilivom. V jadranskem primorju je nastal romanski kulturni tip, le osrednja cona, Bosna in Hercegovina z obsejnim dalmatinskimi in črnogorskimi kraji tvori jedro jugoslovanskega etničnega tipa. V tej stari, patriarhalni zemlji je ostal lik epskih Jugoslovenov le deloma, v večjih mestih, pomešan s turškimi vplivom.

Takšno razmerje našega kulturnega razvoja se seveda ne da primerjati z uspešno zgodovino angleškega naroda.

My country is my world

— moja domovina moj svet — lahko s ponosom vzklaja Anglež, ki mu je zemlja sama pripomogla, da se je neovirano od vplivov sosedne Evrope razvil v skrajno racionaliziran tip človeka, povsem protivnega slovenskemu. Zapadna evropska kultura se je v angleškem tipu izkristalizirala do homogene popolnosti. Močna volja, delavnost, štedljivost, podjetnost, trezno gospodarstvo je vzgojilo angleškega državljana z izvrstnimi socialnimi kvalitetai in dobrega patriota, ponosnega in korektnega gentlemena. Angleški jezik se govori na vseh petih celinah, moč in bogastvo sta dva velika ščita anglosaksonstva.

strmimi prepadi in vrhovi. Ljubko poraščeno gričevje Nemčije in Angleške najde letovišar pri nas, in na prehodu čez kraški svet se odpre presenečenemu očesu ob Jadranu prelepa riviera francosko-italijanske obale, pa bujno zelenje in podnebje slovitje Madeire. Prostrana ravnina Nemčije z nizinskimi jezeri vzhodne Prusije je prav tako tu, kakor bavarsko-avstrijska alpska in angleška ledniška jezera. So tu plovne reke kakor v severnih pokrajinah lepi slapovi, slikoviti zalivi in fjordi visokega severa. Naši otoki in pokrajine so spet ponekod svetlejšega, jasnejšega neba kakor romantična dolina Rensja in hladna poletja Anglije, kjer sonce nima moči, da bi dozorelo sladko grozdje. In kar evropski sever sploh nima, ima Jugoslavija Orient, ne toliko v zemlji kakor v ljudeh in kulturi, kar daje pokrajini še poseben poudarek.

Nikjer v Evropi ni priroda tako polna zvokov, obenem pa tako harmonična v pogledu celote in posameznosti. Etnografsko pisano življenje, peštre narodne noše, originalna ljudska glasba, narodna pesem in prirojeno gostoljubje so osnove, ki bodo zmeraj vabile tujce k nam. Ostaniki starodavne kulture, spomeniki in zgradbe iz naše narodne zgodovine se mešajo z elegantnimi

stavitmi srednjega veka. V starih hramih srbsko-bizantinske kulture se pod zaobljenimi kupolami skrivajo v mozaik zakovani dragoceni zakladi iz junaške dobe naše zgodovine.

242.000 tujcev z okrog 1 in pol milijona prenočišč je posejilo lani Jugoslavijo. Mnogo je to še premalo v primeri s pokrajinami in prebivalstvom Evrope, ki je usmerjeno k našemu Jadranu. Kalifornijsko otalo je n. pr. lani posejilo 2 milijona gostov, ki so pustili 20 milijard dolarjev dohodkov. Mnogo lepša kakor Kalifornija je Dalmacija in visoko bi se še lahko dvignili dohodki našega turizma. Ali če hočemo privabiti bogate tujce, jim moramo nuditi ugodnosti res vrednega odmora. Le če bomo zadostno dvignili našo hotelsko obrt, zgradili kjer treba nove hotele, predvsem pa zboljšali ceste in vezi z našimi letovišarskimi kraji, bo lepa turistična zemlja zadela k boljšemu življenju. Če bomo krepko prišli za delo, se bo v nekaj letih povečalo število inozemskih gostov na milijon. En in pol milijona Din dohodkov bo od inozemcev ostalo v zemlji. Slikovita zemlja je tu, svet jo je spoznal in v nas samih je, da sledimo zgledu naprednejših držav ter dvignemo Jugoslavijo med prve letovišarske pokrajine Evrope.

— ine

Shaw poleti v Londonu

Pisatelj Shaw je k ljub svoji starosti — nedavno je obhajal 80-letnico rojstva — še prožen pešec. Letošnje poletnice preživlja v Londonu. Neki prijatelj se je temu zelo čudil. Shaw pa mu je takole pojasnil vzrok svojega bivanja v Londonu: »Ali naj bom tudi jaz tako neumen, da grem iz mesta, kadar se izprazni? Se na misel mi ne pride! Se nikoli mi ni bilo stanovanje tako drago kakor sedaj. Nihče na mojem mestu ne bi pekla na kmetih znamenjal za mir in tišino v prestolnici!«

Najobširnejši potni list

Lastnik najobširnejšega potnega lista na svetu je menda pariški potnik Kitter. Ko je moč pred kratkim predložil svoj dokument londonskim oblastem, so policijski uradniki zijali vanj, ker jim kaj podobnega še ni prišlo pred oči.

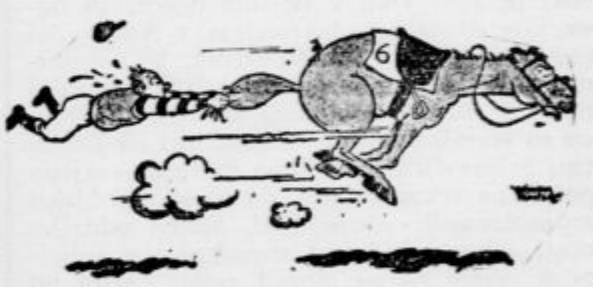
Potni list Kitterja meri namreč v dolžino, kadar ga razvijajo, 260 cm. V njem je zabeleženih enajst Kittrovih potovanj v Ameriko in šest in dvajset voženj iz Francije v Anglijo. Kitter pa je izjavil, da bo moral list še enkrat podaljšati, ker ima do konca letošnjega leta v programu še nekaj potovanj. Upa, da se mu bo na ta način posrečilo podaljšati potni list vsaj na tri metre, kar bo tudi neke vrste rekord.

Zlato v Sahari

Mnogo inženjerjev, geologov in pustolovcev iz Evrope in Amerike potuje sedaj v Saharo, kjer so pred nedavnimi odkritili zlato. Najdišča dragocene kovine so v skalnem ozemlju 20 km severno od oaze Kufre. Tam so bili francoski inženjerji pri razstreljevanju zaledja na žilo zlata. Za sedaj sicer še ni znano, ali je ta žila kaj izdatna, a že na same govorice o njenem obstoju so povzročile, da so začele množice ljudi romati v ta kraj.

Svetovni rekord letalca Kokkinakija

Zdaj je ruski letalski klub tudi uradno potrdil rekord, ki ga je dosegel ruski letalec Kokkinakij letos 21. avgusta, ko se je dvignil v zračne višave z letalom, ki sta ga gnala dva stroja po 800 k. s. Letalo se je dvignilo s 1000 kg teže in je doseglo 12.181 m višine. Kokkinakij je s tem posekal svoj lastni prejšnji rekord od 26. julija. Ruska letalska ustanova je sporočila ta rezultat že drugim mednarodnim institucijam tako, da bo rekord potrjen v najkrajšem času tudi od inozemstva.

Uspešna dirka.

(Everybody's weekly)

ga nisi. Ko grom mogočno je odmeval po gmajni njegov glas.

Nosil je divje zraščeno črno brado in hudo je pogledal, da si misli, da te gleda iz prav temnega kota. Zlobni jeziki so govorili da nosi brado le zato, da skriva gol. Toda to menda ni bilo res. Tona je vedel za te govorice, zato je postal vedno nudi, če je kdo omenil golšo. Nekoč je družba, v kateri se je nahajal, pri sladkem vinu zapela in je Tona gromko pomagal. Na koncu je eden pripomnil: »Kakor krokarji«. V istem trenutku ga je že Tona držal za vrat: »Kdo je krokar?« Res je sicer, da se je po gromovitem smehu še precej dolgo silal nekakšen grgrajoč odmev iz njegovega grla, vendar je to napravil menda za šalo in ne zaradi golše.

Kajti bil je Tona šalivec, da mu ni bilo knak enakega. Deje na gosposka si je bila izmislili, da mora vsak obrtnik imeti tudi vsakomur viden aap. Tona zaradi te naredbe ni bil v zadregi. Na rujav papir, kakor so ga včasih uporabljali za zavijanje sladkorja, je z modro kredo spretno narisal čevlji in skoraj te napisal:

ANTON PUNCER

Sošter.

Baje je potem prišel k Tonu žandar. Kako sta se pomenila. Tona ni hotel povedati, ampak nekega dne smo opazili nov in lep napis.

Tudi Tona je bil deležen gorke ljubezni.

Ljubila ga je sedaj že dolgo rajna Lenčka, imenovana Švedraka. Na gmajni si je postavila s prihranjenim denarjem hišico in je imela nekaj vrta, sicer pa je hodila po dlinah in je varčevala, kakor bi ji bilo vedno živeti. Za delo so jo pa povsod radi imeli. Gimljivo je znala opisati postanek njene ljubezni. Na god farnega patrona Sv. Petra se je nekoliko zamudila in prišla k cerkvi, ko je bila baš največja gneča pri vratih. Fantje so ji ponagajali in jo zrinili čisto med moške, da se je nenkrat znašla pred Tonom. Ta jo je zaščitil s svojimi širokimi pleči in okregal fantje.

Bila sem kakor v varnem zavetju in takrat me je prešinil omenj ljubezni.

Ce je Lenčki kdo namignil kaj o golši, se je takoj zavzela za Tona. »Kaj šel Tona nosi brado kot znamenje Samsonove moči, ne pa da bi z njo kaj skrival. Jaz to že vem.«

Tona je vedel za njeno ljubezen in je tudi vedel, da je stanovitva in neomajna. Zato se je kot nepoboljšljiv šalivec nešteto krat z njo pošalil predno sta se poročila.

Ko jo je zasulbil mu je Lenčka naravnost odgovorila:

»Tona, jaz te vzamem, ampak sedaj, pozneje nee.«

»Jaz se pa sedaj še ženil ne bom.«

»Jaz se pa pozneje ne bom!«

Tako sta se zmenila. Lenčka pa je le čakala in je po dolgem času vsa srečna pripovedovala, da se je Tona sedaj le odločil, da se bosta vzela. »V jeseni aprila bo

poroka, tako mi je rekel Tona.« Lenčki je bilo vseeno, v kateri letni čas pada april. Če resnična ljubezen goti, je vseeno, ali gori pomladi ali po zimi.

Toda tudi v jeseni aprila se nešta poročila in Lenčka je morala prenesti še marsikatero šalo.

»Lenčka!« jo je poklical rahlo vprčo drugih, ko je šel iz cerkve za njo.

»Kaj pa je Tona?« se je urno vsa blažena odzvala.

»Kam pa švedrate?«

»Fej te bodi, grdobal!«

Na primok švedraka je bila strašno huda.

Toda nekoč ni mnogo manjkalo, pa bi bilo ljubezni konec. Tona je Lenčko po noči klical pod njenim okencem. Ko se mu je rade volje odzvala in mu odprla vrata, okence je bilo premajhno za Tonova pleča, jo je v kopriavni opekeli po celi nagoli.

»Pa nisi čutila, da ima opravke...?« je vprašala vedno radovedna Fidelčka.

»Seveda sem!«

»Zakaj pa si pustila?«

»Ko pa sem mislila, da ima poštene namene!«

Pred par leti sem ga s: čal.

»Kako Tona?«

»Kakor drugi hočejo!«

»Koliko jih pa je imate,«

»Petinsedemdeset! Moja marškompanija je že sestavljena; čakamo samo še na od-poklic.«

Da se ho že dokazati

Pitona tlačijo v zabo

Ta kača iz londonskega živalskega vrta meri v dolžino 16 čevljev in ko so jo spravljali v zabo, so bile za to delo potrebne roke štirih izurjenih mož

Potapljač v borbi s hobotnico

Dramatičen boj z morsko pošastjo v spominih angleškega potapljača
Nož v trebuhu živali je prinesel človeku rešitev

Eden najbolj znanih angleških potapljačev, Th. F. Milne, ki že četrto stoletja opravlja svoj nevarni posel, je izdal knjigo svojih spominov. V tej knjigi opisuje med drugim boj, ki ga je doživel pred leti z eno najhujših morskih pošasti, boj s hobotnico ali oktopusom.

Hobotnica je mnogo nevarnejša od morskega volka.

Živi na morskem dnu in na mnogih koncih zemlje, odnosno morja, prebiva pa tudi v Sredozemskem morju. Potapljač se čisto zmoti, da stopi v njeno skalno votlino ali na njo samo zato, ker preži žival tako mirno, da jo človek lahko zamenja za kakšno klet. Preden se potapljač zave, da ga že zgrabijo grozotne sesalke. Pred Malto se je nekoč primerilo, da je nekega potapljača zgrabila hobotnica na takšen

način v precejšnji plitvini. Potegnili so ga na površje, a žival ga ni izpustila in so ji morali

porezati lovke, da so ga rešili.

Nekaj posebnega se je zgodilo z Milnom, ko se je nekoč pri Gibraltarju potopil pod neko vojno ladjo, da poišče orožje, ki mu je padlo z ladje v vodo. Morje je bilo tako čisto, da je na dnu vode videl kakšnih 10 m daleč. Natančno je razločil vsako malenkost na svetlem pesku. Tu in tam so bile z rastlinjem porasene skale. Med rastlinjem je moral pobrskati, da izgrebe svoje predmete. Baš je bil pri takšnem opravilu, ko je začutil, da ga je

nekaj potegnilo za noge.

Misleč, da se je malo zapletel v varnostno vrvo, ni pazil na to niti potem, ko se je neki predmet ovil njegovih nog ter mu jih stisnil. Šele zvenec udarec po čeladi ga je napotil, da se je ozri. Tedaj je spoznal nevarnost. Ogromen oktopus se je priplazil za njim in se ga oklenil s svojimi lovkami. Čim se je premaknil, se je pritisk lovke povečal, žival se je dvignila s tal in mu skušala z udarci zdrobiti čelado. Bolj nagonsko nego z razumom je potapljač v tem trenutku storil edino, kar je bilo pravilno.

Zaprijel zračni ventil

in se napihnil v nekakšen balon. Tako se pošast ni mogla pretrdo okleniti njegovih nog in rok. Čelada je bila k sreči pre-

polzka, da bi ga mogla prijeti tam. Ves potapljačev trud je šel zdaj za tem, da doseže svoj nož. To pa ni bilo lahko. Moral je paziti, da ne izgubi ravnotežja in pade, kar bi pomenilo konec. Znoj ga je oblival, deloma od strahu, deloma od napore. Presček zraka v potapljaški opravi mu je povzročal hudo šumenje v ušesih, čeprav je ventil malo popustil.

Končno mu je

uspelo potegniti nož.

s katerim je začel z vso silo sekati po lovkah, da se jih osvobodi. Žival je kazala, da ga sedaj še celo noče izpustiti. Tedaj se je zgodilo tisto, česar se je Milne najbolj bal, a mu je vendarle prineslo rešitev. Padel je, in sicer padel naravnost na mehki, nezaščiten del živalskega telesa. Edino tam je mogel priti gnusni pošasti do živega in v trenutku je potisnil nož do ročaja v želodec ter jel rezati po njenem ogabnem mesu sem in tja. Nož je šel tako globoko, da ga ni mogel na koncu več izdreti. A bil je že rešen. Jekleni pritisk okoli njegovega telesa je jel odnehavati in je nazadnje popolnoma popustil. Žival je odpadla takorekoč sama od sebe od potapljača in se spazila proč. Nekje med kletami je morala poginuti s potapljačevim nožem v trebuhu.

Milne je tedaj odprl ventil in je stal nekaj časa kakor omoten v vodi. Zadihal je pristo šele tedaj, ko so ga dvignili nekaj sežnjev od tal.

Korupcija ga je odnesla

V angleškem zrakoplovnem ministrstvu je zagrešil dosedanj glavni tajnik sir Christopher Bulloch pri dobavih napako, ki so jo v javnosti žigosali za korupcijo. Moral je odstopiti. Njegovo mesto je zasedel

sr Donald Banks, nadzornik iz poštne ministrstva

NEKAJ ZA VSE

Električno zdravljenje so poznali že davno pred odkritjem elektrike po Galvaniju. Že stari Grki in Rimljani so zlasti proti glavobolu uporabljali električne stružnice, ki jih povzročajo slovite z električno nabito ribe.

Za popolno kopel v kadi je potrebno približno 300 l vode.

Zdrav želodec izprazni svojo vsebino, kakršna je pač njena prebavljivost, eno do pet ur potem, ko jo je sprejel v črevesje.

Med vročinskimi boleznimi običajno ostanejo padavinski napadi pri epileptikih. Zato pa se pojavijo pozneje in neredko celo v še hujši obliki.

Koža na dlani je 75 krat debelejša od kože vek.

V vročem zraku število dihov prav tako naraste kakor po zvišanju telesne temperature v vročini.

Odrasel človek potrebuje na dan povprečno 1800 gr pripravljene hrane. Pri hrani, ki je pretežno rastlinska in vsebuje le malo maščob, pa se količina zviša na 2500 do 3000 gr dnevno.

ANEKDOTA

Knezu Talleyrandu, znanemu ministru Napoleona, ki si je umel svoj vpliv ohraniti še dolgo preko julijske revolucije, so očitali vse mogoče pregrehe. Mož je imel oster, dovtipen jezik, ni pa zameril nikomur, če mu je znal odgovoriti isto tako. Nekeč se je sprehajal z grofom Montronskim. Grof je ponudil Talleyrandu smotko, ker bi sam rad kadil. Knez je menil: »Saj vendar veste, da te pregrehe ne delim z vami!« — »O, je dejal Montronski, če bi bila pregreha, bi jo gotovo že davno uganjali. Talleyrand se je zasmejal in dejal: »Ta dovtip je vreden smotke. Dovolim vam, da jo pokaditec.

VSAK DAN ENA

»Kaj razumemo pod notranjo vrednostjo človeka?«
»Zlate plombe, gospod zdravnik!«
(P. Polak)

Sedem ur zakonskega jarma

Dovolj za spoznanje, kaj je pekel

Enega najkrajših zakonov, kar jih je bilo, sta izpela zakonca Devitova v New Yorku. Frank Devito, ki šteje 25 let, je nekega dne stopil v neki restorant, da bi večerjal. Tu je zbudila njegovo pozornost natakarica Juanita Arlingtonova. Na prvi pogled se je zaljubil vanjo, 30 minut pozneje — bilo je to ob pol devetih — jo je že zaprosil za roko. Natakarica je njegovo ponudbo sprejela.

Opolnoči sta se mlada človeka pojavila pri mirovnem sodniku in ga zbudila iz

spanja, da ju je lahko takoj poročil. Ob 1. po polnoči je mož zahteval od svoje mlade žene denarja, da bi plačal taksi. s katerim sta se pripeljala do mirovnega sodnika. Ta prošnja je zbudila njeno nevoljo, pa sta se sprla in je morala žena pozvati nekega policista na pomoč, ker ji je dal mož zausnico. To je bilo ob 1.30. Poldrugo uro pozneje so Franka, ki je bil pobegnil, aretirali in ob 7. zjutraj je žena zahtevala ločitev ter so ji takoj ugodili.

Demanti v krompirju

Služkinja jih je vrgla v smeti, pred sodnijo pa se je izkazala resnica

Nekega dne je našla neka Mabel Woolrichova, ki gospodinja že dolga leta londonskemu trgovcu Richardu Morrisu, na pisalni mizi svojega gospoda tri na pol segnite krompirje. Po njenem mnenju niso spadali tja, pa jih je vrgla v smeti.

Ko je gospodar prišel domov, je bila stvar že davno pozabljena, toda Morris je začel vpiti in je hotel svoje tri krompirje na vsak način nazaj. To ni bilo več mogoče, kajti smeti so bili že odpeljali. »Moji demanti, moji demanti!« je vpil trgovec in nekoliko sekund pozneje je gospodinja odpuštil brez roka. Ni mogla razumeti, kaj se

je zgodilo in je moža tožila za plačilo preostale plače.

Pred sodniki je prišlo na dan, da je bil Morris malo prej v Amsterdamu kupil za kakšnih 30.000 Din demantov in jih skril v tisti krompir, a ne za to, kakor je sam izjavil, da bi jih vtihoval brez carine, temveč za to, da bi jim ohranil blesk. Morrisa pa so navzlic tej težki izgubi obsodili na plačilo odškodnine gospodnji, kajti ta vendar ni mogla vedeti, kaj se skriva v krompirju in tudi on je bil zelo lahkومن, da je čigulje rustil na kraju, kamor ces niso spadali.

Velekonkurent železnice

Ameriški avtokar bo izpodjedel železno kačo

Ameriške železniške družbe so v hudem konkurenčnem boju z avtomobilskimi podjetji, katera imajo danes onstran Oceana zlate čase. Prevoz z avtokari je tako cenen, poleg tega pa tako hiter, da mu železnica nikakor ne more odveti prvenstva. Tehnika avtokara se namreč bliskovito izpopolnjuje in nudi že zdaj potnikom vsaj iste udobnosti kakor najbolj razkošno opremljeni železniški vozovi.

Za primer, kako napreduje udobnost v teh vozilih, naj omenimo samo to, da že danes vozijo na vseh večjih progah avtokari, ki prekašajo spalne vozove na železnici. Od New Yorka do Los Angelesa rabiš z avtokarom samo 4 dni, medtem ko je železnica še lansko leto vozila teden dni. Centrala avtokarov je seveda v New Yorku, od koder se lahko pelješ v poljubno smer. Izračunali so, da zapusti vsako minuto New York vsaj en avtokar. Najmanj 20 tisoč oseb se prepelje vsak dan s tem velekonkurentom železnice, ki bo »železno kačo« pri sedanjih razmerah popolnoma izpodrinil. Zveza med glavnimi ameriški mesti oskrbuje zdaj že kakšnih 24.000 avtokarov.

Lansko leto je znašal promet s temi vozili nad 75 milijonov potnikov. Brutto do-

hodki podjetij te stroke so ocenili na 250 milijonov dolarjev. Z avtokarom se pripelješ iz New Yorka v Los Angeles za 40 dolarjev. Tam imaš za nočno vožnjo tudi prijetno ležišče. Ni da bi se bolj pritegnile obdinstvo, so nekatere prevozniške družbe navrgle potnikom za malenkostno doplačilo še vso preskrbo s hrano med vožnjo. Zares, v Ameriki je veselje potovati tudi če imaš malo denarja.

Zavarovanje proti dežju

Donosna špekulacija francoskih železnic

Francoska Severna železnica je uvedla novost pri svojih izletniških vlakih: vsi potniki, ki kupijo njeno izletn. vozovnico za vožnjo v kopališča severne Francije od Le Tréporta do Dunquerque-Malo-les-Bains, se lahko pri okencu železniške blagajne zavarujejo proti dežju.

Zavarovalna premija je zelo skromna, ter znaša n. pr. do Tréporta in nazaj samo 5 fr. in to pri voznini za tretji razred v znesku 34 frankov. Če pa ta dan med 14. in 17. uro nad tri mm dežja, se potniku ob povratku pri blagajni vrne cela voznina ter zavarovalna premija. Efekt je, da se

je potnik v primeru dežja peljal na izlet zastonj.

Takšno zavarovalnico sklene potnik lahko tudi za druge proge, vsekakor le pod pogojem, da si nabavi vozovnico za naslednji dan že v soboto zvečer. Geslo teh voženj se glasi: »Zaščiteno pred vsakim presenečenjem!« Tako prevaža železnica svoje potnike v deževnem vremenu zastonj. Če bi vrnilo potrošeni denar za dež med 14. in 17. uro popoldne se gostilničarji, bi bila seveda blaženost nedeljskih izletnikov v slabem vremenu resnično popolna.

Spalnica z razgledom na leve in nosoroge

Originalna atrakcija v afriški divjini

Bogata žena nekega farmarja v angleški vzhodnoafriški koloniji Kenji, ga Barbara Walkerjeva, pozna v svojem enojnem življenju eno samo razvedrilo — goste. Da bi pa svoje londonske in pariške prijatelje pripravila do tega, da bi

jo večkrat obiskali v njeni samotni, si je izmislila posebno atrakcijo, spalnico z razgledom na leve in nosoroge.

V krošnji orjaškega kruhovca, nekoliko milj od farme in na meji pragozda ter stepe, ob neki vodi, kamor prihajajo živali zjutraj in zvečer pit, je dala zgraditi kčco, ki ima eno samo sobo, a ta je zelo razkošno opremljena za več oseb. To je spalnica z vsem mogočim komfortom. Samo dostop do nje je malo težaven, ker je treba splezati v kčco po lestvi iz vrvi, ki jo potem potegneš gor. Tako si pa popolnoma varen pred divjimi živalmi. V steh in v tleh so okna, skozi katere lahko nemoteno opazuješ najlepše prizore iz narave.

Cele črede antilop stopajo pod teboj k vodi, žirafe in zebre hodijo mimo in tudi kralj živali je večkrat obiskal napajališče, ne da bi slutil, kako ga v drevesu opazujejo radovedne oči gostov ge. Walkerjeve. Nekeč je prišel tudi nosorog, ena izmed najbolj redkih in nevarnih afriških divjih živali.

Umljivo, da ima ideja ge. Walkerjeve velike uspehe. Od blizu in daleč se ji oglašajo gosti in spalnica v kruhovcu je včasih oddana že za tedne naprej. Pred kratkim sta se prijavila tudi mlada novoporočena iz Londona ki bi rada preživela medene tedne v rajski družbi z živalmi. Ni znano, dali je ga. Walkerjeva njiju želji ustregla. Vsakemu gostu, ki se hoče poslužiti te edinstvene spalnice, pa postavlja za pogoji, da ne sme vzeti nobenega orožja s seboj, kvečjemu kakšno fotoaparatno kamero.

I V E R I

Slučaj prinaša darove, usoda delj samo miloščino.

Zvestoba mlade sportnice ni nič drugega kakor trening srca.

Kdor se začne pripravljati sam s seboj, se najtežje pomiri.

Neki botanik je zapisal: »Potrpljenje prinaša sadove.« Lahko bi pristavili: Sadove v jeseni.

Za dijake in šolarje

oblekce, pelerine v vseh velikostih po prav nizkih cenah pri

DRAGO SCHWAB

LJUBIJANA.

Velika izbira blaga za obleke po meri.

Kam moli taco španska revolucija

Uporniški oddelki korakajo skozi ulico v Vigu, ki je okrašen z zastavami bivše španske monarhije, potem ko so častniki in vojaki prisostvovali maši, katero je daroval nadškof iz Madrida za srečen izid uporniške akcije

Kraljestvo mode

Nova moda obeta tunike

Ze letos spomladi je prva zvončasta tunika s svojo novo in originalno linijo zbudila mnogo pozornosti. Toda prav zato, ker je bila tunika v tej obliki nekaj posebnega in se nevidnega, so jo mnoge dame sprva motrile z nekakšnim nezaupanjem: »Učinkovita — toda...« je govorila večina. A »toda« je izražal sto neizgovorjenih, nejasnih pomislekov, ki pa so se kmalu razblinili v nič, ko je izkušnja pokazala, da za vitke ali vsaj za srednje vitke postavne ni elegantnejša oblačila od takšne nove tunike. In zato je že poleti v elegantnih letovskih skoraj ni bilo dame, ki se ne bi založila za popoldanske ali večerne prilike z vsaj eno teh modernih, tolikanj slikovitih tunik.

Tako vsestransko priljubljena moda pa ni mogla in ni smela končati že po kratkih dveh mesecih, ko mine poletna sezona. Nič ni torej čudnega, če je oblika tunike prevzela v svoj modni »repertoire« tudi jesenska moda in jo sedaj preizkuša v mnogih variantah.

Bistvo nove tunike je v tem, da se do pasu tesno oprime živila, potem pa se razpusti v bolj ali manj zvončasto širino. Kako to širino dosežemo — z gladkim krojem ali z globokimi gubami, vstavljenimi deli ali celo s plišjem, je stvar okusa in seveda tudi postavne. Čim bolj je namreč dama vitka in velika, tem bogatejša izdelana tunika si lahko privoščijo in obratno: manj vitke postavne se morajo zadovoljiti z bolj gladkimi kroji. Takaj nam moda v barvah ne daje posebnih navodil, vendar priporoča kontraste, ki originalno obliko tunike še poudarjajo. Tako nosimo k temnemu, gladkemu krilu drugobarno tuniko, kar je obenem tudi jako praktično, ker na ta način lahko uporabimo že staro krilo in si prihranimo dokaj stroškov.

Seveda pozna nova moda tudi enotne obleke, ki so si za svojo obliko idejo tunike le izposodile. To so obleke za dame ki bi si sicer po svoji, obilnejši postavi ne mogle omisliti tunike. Obleke te vrste so gladke in ozke, v srednji višini pa razdeli krilo volan, ki je nekakšna imitacija tunike. Moderno in lepo je, če je takšen volan plisiran in v tem slučaju je tudi krilo pod volanom enako plisirano. Zgornji del krila je gladek, kakor tudi život, ki ima moderen, štrikoten izrez in izrezu priključene pol-dolge rokave raglanske oblike. Dve zaponki — ob izrezu in na pasu — sta edino okrasje te elegantne popoldanske obleke, ki jo izdelamo iz črne ali iz letos tako moderne slihnato modre svile (1. skica).

Najbolj običajna je gladka, v kroju nekoliko zvončasta in tričetrti dolga tunika, ki je izdelana iz tvoriva drugačne barve kakor pa ozko krilo. V postev pridejo vse letos moderne barve: slihnato modra, vijoličasta, sivkasto modra, opencato rdeča, srednje zelene in razni odtenki rjave barve k črnemu ali temno rjavemu krilu. Ja-

ko elegantno tudi učinkuje, če si takšno sestavo omissimo iz bleščice svile in izdelamo krilo na motni strani, tunike pa na bleščici strani tvoriva ali obratno. V tem primeru se morata krilo in tunika v barvi

seveda skladati. Tunika na naši skici ima širok pas, sestavljen iz ozkih, cvkasto sešitih prog tvoriva. Enako je tudi izdelan okrogli ovratnik. Tričetrtinski rokavi imajo ozko kelihasto obliko nad tesnimi, dolgi manšeti in enako sešitih prog (2. skica).

Bolj sportno učinkujejo tako zvane »kazak« obleke. Tu je tunika kratka in gladka in komaj pokriva boke. Zamišljamo si takšno obleko iz rjavkasto zelene, mehkega »angora« blaga, z okroglim ovratnikom iz rjavega astrahana. Kazak je nad pasom razdeljen z vodoravnim šivom in ima spredaj vstavljeno nekakšno obliko četverkotnega predpisnika, seveda iz istega blaga. Zanimivi so raglanski rokavi, ki so nad rameni počez nabrani in široki, pod komolcem pa se zožijo (3. skica).

Ze tri leta sem je moderno večerno krilo in zato ga ima tudi večina dam že delj časa v svoji garderobi. Elegantna in nova izpopolnitev takšnega večernega krila je večerna tunika, ki je izdelana v posebno svetlih in bleščicah barvah. Posebno učinkovita je tunika iz vzorčastega brokata z zlato ali srebrno podlago. Tu priporočamo za vitke postavne kraj z globokimi, zvončastimi gubami, ki dajejo tuniki nenavadno slikovit videz. Život je v nasprotju s krilom gladek, brez ovratnika in zapet z gumbi iz strasa. Rokavi so prišiti na ramena v nekoliko raglanski obliki in zgoraj bogato nabrani, spodaj pa ozki (4. skica).

Za jesenski sport

Pri nas je malo dam, ki gojijo najlepši jesenski sport — lov. Toda čeprav naše dame nimajo mnogo prilike, da bi preizkusile svoje zmožnosti pri streljanju, bodo vendar rade upoštevale pri nabavi novega sportnega kostuma originalno in zabavno lovsko noto, kajti vsa inozemska sportna moda stoji sedaj v znamenju lova.

Tu so lepa, lovsko zelena blaga, rjavi telovniki iz jelenjega usnja z roženimi gumbi, izvalnimi lovskimi klobučki, okrašenimi s čopičem gamsove brade ali z bleščicim perjem divjega petelina, praktične svetlo-rjave gamaše z usnjenimi gumbi, ovratne rute z lovskimiemblemi in še sto drugih malenkosti, ki se bodo podale marsikateri ženski, četudi ne pojde na lov. Kaj pravite

n. pr. h kostumu iz lovsko zelenega blaga, ki ima robove jopice obrobljene z rjavim usnjem? Seveda spada semkaj široko hlačno krilo, prav zanimiva novost pa je usnjen pas s priključenim »žepom«, ki nadomestuje dami torbico (1. skica). K svetlemu krilu iz velblodje dlake pa se prav lepo poda škotsko karirasta jopica v zanimivem raglanskem kroju, s štrikotnim izrezom in štrikotnimi, lesenimi gumbi (2. skica).

Zdravniška posvetovalnica

I. G. Med sredstvi, s katerimi skušamo zdraviti oboleni organ, je v prvi vrsti upoštevati čim popolnejše mirovanje. Iz tega razloga svetujemo, da se vzdržite vsaj 1 mesec, odnosno dokler se slanje vidno ne popravi. Poleg tega svetujemo še toploto v katerikoli obliki. Ako imate materialna sredstva na razpolago, bi bilo dobro, ako se podaste za par tednov v Dobrno. Slabe posledice, ki bi utegnile nastopiti v slučaju nevdržljivosti, bi bile sledeče. Vnetje, ki mogoče z ponuje, bi skoro sigurno na novo vzplamtelo. Pojavila bi se vročina, bolečine in eventuelno iztok, kar gotovo ni prijetno. Zato je bolje, da se malo potrpite, dokler se cela zadeva ne popravi.

Amadisi: Bržčas ste začeli, kolikor se tiče telovadbe. Zato svetujemo, da začnete najprej z lahki vajami, ki naj trajajo v začetku samo 5 minut, s polnebrni odmorji seveda in ki jih kasneje raztegnete, tako, da znaša čas odmerjen telovadbi vsaj pol ure. Temu naj sledi umivanje v mrzli vodi, odnosno poleti tuš in frotiranje. V naslednjem naštemo vaje, ki bi prišle v postev. Predklon, do dotika rok do tal. Izhodna drža za to vajo je spetna staja, z dvignjenimi rokami, pri čemer vdihnete, nakar sledi predklon telesa, tako, da se dotaknete z rokami tal, pri čemer izdihnete. Zelo uspešna vaja je počep, potem tek na mestu, in pa razni skoki z mesta. Nadalje pride vpoštev dvigvanje uteži, boksanje, sožni vzhaj iz vodoravne lege, ali pa obratno dvigovanje trupa iz vodoravne lege, pri čemer ostanete noge na mestu. Slednji dve vaji so posebno dobri za krepitev trebušnih mišic. S tem smo našli samo par vaj. Ako greste mimo kakšne telovadnice, stopite vanj in boste videli še druge kombinacije. Vsako vajo je treba izvajati z neko golovo močjo in strumno. Ako n. pr. imitirate boks, morate res suvati, kot bi imeli nasprotnika pred seboj. Poleg tega morate paziti na pravilno dihanje. Ako ste od prejšnje vaje še zasopljeni, se najprej umirite in šele potem začnite z novo vajo. Zelo me bo veselilo, ako se o priliki zopet oglasite in poročate o uspehu.

Tanja: Podoba je, da trpite na mli obliki luskavice. Priporočamo dolgotrajne tople kopeli. V vodo nasujete pred kopanjem malo sode-bikarbona. Po kopanju pa si utriete v kožo kako olje ali pa vazelin. Glede ostalega bi bilo najbolje, da se obrnete na kakšnega specialista za kožne bolezni.

Tekma oslov

V Palermu na Siciliji so te dni priredili tekmo oslov, kjer ni šlo za denarne nagrade, temveč za naslov najhitrejšega siciliskega osla. Več nego sto mož je prišlo s svojimi sivki na dirkališče, toda le 23 živali se je odzvalo strelu za start. Od teh 23 jih je prišlo samo 11 po mnogih peripetijah do konca, nekateri pa res v rekordnem času. Lastnik zmagovalnega osla je izjavil, da ni svoje živali nikoli tepel, kar je za Sicilijo tudi rekord.

ŠAH

Ena najvažnejših partij v Nottinghamu je bilo srečanje med dr. Aljehinom in Flohrom v prvem kolu. Dr. Aljehin je svojega mladega tekmeca v odličnem stilu porazil.

FRANCOSKA PARTIJA

Beli: dr. Aljehin Črni: Flohr
1) e2—e4 e7—e6
2) d2—d4 d7—d5
3) Sb1—c3 Lf8—b4

To varianto je dr. Euwe nekajkrat igral proti dr. Aljehinu v matchu za svetovno prvenstvo, pa skoro vedno izgubil. Dr. Aljehin ima namreč proti tej sicer dobri varianti pripravljenega vedno kaj novega, da iznenadi nasprotnika. Tudi Flohru se takoj na ta način zgodi nesreča.

4) Lc1—d2?!

Doslej neznan, dvorezen gambit.

4) ... d5 : e4

Na Sf6 je pač 5) e5 neprijetno.

5) Sc3 : e4 Dd8 : d4

6) Lf1—d3

Beli je za kmeta dobil zelo mnogo tem-pov.

6) ... Lb4 : d2+

7) Dd1 : d2 Dd4—d8?

Na pol poti se črni ustraši. Prvega kmeta je vzel, drugega pa si ne upa več. Izgleda, da je bilo Dd2: boljše.

8) 0—0—0!

Beli stoji sedaj res sijajno.

8) ... Dd8—e7

9) Sg1—f3 Sg8—f6

10) Th1—e1 Sf6 : e4

Kratka rohada bi bila pač prenevarna, ker črni nima na kraljevem krilu dovolj obrambnih figur. Grozilo pa je tudi Sg3 in Sf5.

11) Te1 : e4

Trdnjava ogroža obe krili.

11) ... Sb8—d7

12) Te4—g4 f7—f5

To je slabitev, ki pa je bila že izsiljena.

13) Tg4—f4 Sd7—e6

14) Td1—e1 Lc8—d7

Črni daje kmeta nazaj, da spravi vsaj svojo kralja na varno.

15) Tf4 : f5 0—0—0

Kralj je na varnem, toda kmet e6 je ostal občutna slaba točka.

16) Tf5—a5 Kc8—b8

17) Sf3—e5 Ld7—e8

18) g2—g3 Sf6—d5

19) Te1—e4 Sd5—b6

20) Dd2—e3 Td8—d5

21) Ta5—a3!

Grozil Lc4 in izsili tako izmenno dam. Belemu je seveda končna zaradi slabosti točke e6 ter razbitih črnih kmetov zelo prav.

21) ... De7—c5

22) De3 : c5 Td5 : c5

23) f2—f4 Tc5—d5

24) Se5—f3 Lc8—d7

25) Sf3—g5 Th8—e8

26) c2—c4 Td5—f5

27) Te4—d4 Tf5—f8

28) c4—c5 Sb6—d5

29) Ld3 : h7

Prvi kmet je padel, ostalo je samo 8a tehnika.

29) ... Ld7—c6

30) Lh7—g6 Te8—e7

31) Sg5—f3 Sd5—f6

32) Sf3—e5 Lc6—d5

33) Ta3—e3 Tf8—h8

Kmetu na a2 zaradi b3 z izgubo figure seveda ni mogoče vzeti.

34) h2—h4 c7—c6

35) Lg6—c2 Th8—d8

36) Lc2—b3 Te7—e7

37) Se5—f3 Td8—e8

38) Sf3—e5 Th8—e8

39) Lb3—c4 Kb8—a8

40) b2—b4 Tc8—b8

41) g3—g4

Po dovršitvi vseh priprav začne beli prodirati s svojimi kmeti.

41) ... b7—b6

42) g4—g5 b6 : c5

43) b4 : c5 Sf6—d7

44) Se5 : d7 Tc7 : d7

45) h4—h5 Td7—f7

46) Te3 : e6!

Vodi najhitreje do zmage. Lovec izvrstno podpre prodirajoče kmete.

46) ... Ld5 : e6

47) Lc4 : e6 Tf7—b7

48) Le6—b3 Tb8—h8

49) h5—h6!

Beli hoče imeti dva vezana prosta kmeta in zato žrtvuje h-kmeta.

49) ... g7 : h6

50) g5—g6 Tb7—g7

51) f4—f5 Th8—f8

52) Lb3—c2 h6—h5

Na Tf6 bi prišlo 53) Td6 in po Td6 : 54) c6; bi začel prodirati še tretji kmet.

53) Td4—d6 Tg7—e7

54) f5—f6 Te7—e1+

To potezo je oddal črni pri prekinitvi, pa se potem brez nadaljevanja vdal. Belih kmetov seveda ni mogoče ustaviti.

Neobičajna stanovališča

Nemirna pustolovska kri pri neustaljenih naturelih

V splošnem je ideal meščana, da bi postal nekoč lastnik majhne hiše v zelenju z lastnim vrtom, kjer bi večer svojega življenja preživel v miru. Precej različni od tega so bivališki ideali nekih ljudi, ki si lahko privoščijo dogodkov polno življenje na potovanjih po vsem svetu.

Pred leti so mnogo pisali o Francozu Alajnu Gerbaultu, ki je v majhni, desetonski jadrnici poplaval sam obdajal svet. Njegove delne spremljevalke so bile knjige in on sam se je bavil s tem, da je pisal knjige. Ko je na ta način nekolikokrat obplul zemeljsko kroglo, se je ustavil na Tahitiju. Nemirni duh bivšega teniskega šampiona in vojnega letalca pa prav gotovo ne bo dolgo vtrajal tam.

Podoben, toda udobnejši način življenja si je izmislil upokojeni britski major H. E. Long. Najel si je kabino na parniku, ki je vozil v Avstralijo in se je toliko časa prepeljal sem in tja, da so parnik prodali kot staro železo. Takoj si je najel kabino na drugem parniku iste proge, opremil si jo je za lastno opravilo in se prevažal na isti način sem in tja. Na kopnem nima svojega doma, pravi tudi, da mu je z njegovo penzijo tako lažje shajati nego na kopnem.

Fudžijami ni treba tehničnih novotarij

Sveta gora Japonske ostane dostopna le hribolazcem

Sveta gora Japonske, mogočni Fudžijama, je bila pravkar obvarovana napada moderne tehnike. Tokijsko notranje ministrstvo je odklonilo načrt, da bi napravili večno zasneženi vrh te najlepše gore sveta, kakor pravijo Japonci, dostopnejši s pomočjo žične vzpenjače. Tudi v bodočnosti bodo morali planinci le peš na vrh te gore.

V utemeljitvi svojega odklona pravi notranje ministrstvo, da bi vzpenjača škodovala

la lepoti Fudžijame in da bi bila vrhu tega škodljiva ljudskemu zdravju. Pospeševala bi namreč človeško lenobo in pripravila mnoge obiskovalce gore ob zdravo plezanje. Pravijo pa na tudi, da je na odločbo notranjega ministrstva vplivalo mnogo grozljivih pisem, ki jih je prejel v zvezi s tem načrtom. Mnogi Japonci, ki obožujejo sveto goro, so pisali, da bodo z bombami razušili vse takšne naprave, če pride do njih.

Janko Kač:

MOLOH

Socialno zgodovinski roman

42

»Kaj ne bo konca?« je s strahom odpirala Marjetka sodna pisma, ki jih je prinašal sodni pot kar po dve ali celo tri hkratu od sodišča. Za njim se je oglasil rubež, ki je popisal živino v hlevu. Trda je bila za denar tista leta v dolini, zato so prihajale zarubnine po nizkih izklicnih cenah v roke upnikov. Ko so bili hlevi, kašče in skednji prazni, je prišla na boben zemlja. Kljub vsej varčnosti nove lastnice Marjetke je odpadal kos za kosom od Dobrave, kakor se goli drevje jeseni po hudi slani in je ni moči, ki bi to ustavila.

Četrta pomlad po očetovi smrti je našla Marjetko s sinkom že v zidanci vrhu strmega griča pod Dobravo, krog katerega je bil zasajen vinograd.

Oštr Kregar je bil dobil za svoj dolg petstotih forintov domačijo z obsežnim gozdom. Ded Matjon ni mogel preboleti tega udarca. Vzela ga je zima še pred selitvijo, ko je dočkal navzlic betežnosti dva in osemdeseti križ.

Marjetka ni obupala. Z vsem srcem in močnimi rokami se je oprijela zanemarjenega vinograda, da preživi pošteno sebe in otroka. Viden blagoslov je spremljal njeno delo in že prvo leto je prodala pet četrtinjakov bele žlahtnine.

»Kje pa si to kapljico iztaknil?« so povpraševali gostje Sadnika, mlaskaje z jezikom.

»Paško ni!« je po strokovnjaškem srkljaju z vsoto gotovostjo odločil dacar Schweitzer.

»Dolenc tudi ni«, je ugibal učitelj Vladač, ki je bil od doli doma.

»Ne uganete, pa če vam ga zastoj dam!« se je zvito muzal Sadnik.

»Nam boš pa vendarle povedal, saj ti ga ne pre-

kupimo«, so silili gostje v gospodarja.

»Z Dobrave je!« je napolned priznal Sadnik.

»Lej, lej!« so se čudili pivci. »Kdo bi si to mislil?«

»Tudi Dobravcu se ni nikoli sanjalo, da bo njegova hči pridelovala vino za prodaj«, je zmajal z glavo dacar.

»Bog mu daj večni mir!« je hotel postaviti Sadnik piko temu razgovoru. »Ni bil slab človek!«

»Za oštrjaša še predobere«, je piknil gospodarja učitelj. »Da ga je pil iz svojega vinograda, še danes bi se mu z nami vred odkrivalo pol Celja.«

»Fabriška gospoda ga ima na vesti!« je usekal po mizi sosed Sketa. »Ta ga je pokvarila.«

»Ne sodi tako. Šketa!« ga je mirno zavrnil Sadnik.

»Razmere so tako nanesle.«

»Kaj razmere!« ni odjenjal sosed. »Tako je pač bilo in bo, da kdor se med otroke meša, ga svinje požre. Kmet naj se ne druži z gospodo!«

»Prav govoriš!« mu je pritrdil dacar. »Če izpusti kmet plug iz rok, že sega po beraški palici.«

»Tako hudo pa spet ni«, je oporekel učitelj Vladač. »Poglej polgruntarje, četrtake in kočarje, kako živijo! Po dvoje jih hodi od hiše v tvornico, da služijo denar, medtem ko drugi doma živež pridelujejo. Pa še tiste pogledj, ki se na zaslužek v tvornici ženejo in možijo — kakor gospoda se sprehajajo.«

»Ne rečem, da jim gre slabo«, je pritrdil dacar, nato pa povzdignil glas: »Toda to mi povejte, kako dolgo bo trajala ta glorijska?«

»Dokler bodo ljudje oblečeni hodili!« je vzkliknil učitelj, da je vsa izba planila v bučen smeh.

»Le vam se zdi, da bo takos, je odvrnil mirno dacar. »Toda motite se. Fabrika vendar ne obratuje zato, da bomo oblečeni.«

»Čemu pa potem?« se je zavzel sosed Sketa in z njim vred vsi drugi gostje.

»Čemu?« se je nasmehnil dacar. »Vidi se ti, da meriš vse po svojem polju, ki je zato, da rodi živež, pa naj bodo letine obilne ali slabe. Toda fabrika dela

le dotlej, dokler ji prinaša denar mlade. Kadar ne bo več neslo, boš zaman gledal za dimom iz njenega dimnika. Ali nisi bral v knjigah, da so bili naši predniki najprej lovci, potem so postali pastirji, toda svet se je začel graditi na trden temelj šele takrat, ko je prijel kmet za plug.«

»Zakaj nam to pripoveduješ?« mu je vpadel v besedo učitelj. »Saj to vedo že otroci!«

»Seveda vedo«, je potrdil dacar, »da je bilo tako nekdaj — v davnih časih. Saj jih tudi vi in vse šole učite le nazaj gledati, kako je bilo.«

»Ali naj jih učimo iz kart brati prihodnost kakor ciganke?« je pikro vzkliknil učitelj.

»Ne iz kart, iz zgodovine jih učite brati!« ga je zavrnil dacar. »Fabrike obračajo kolo zgodovine nazaj. Iz poljedelca napravljajo spet čredo pastirjev, ki se seli, kakor veleva fabriška paša — zaslužek, iz kraja v kraj brez zemlje, brez domovine.«

»Tako slabo menda ne bo!« je posegel v pogovor Sadnik.

»Ne le tako, še hujše utegne priti«, je predel dacar naprej svoje misli. »Če se zapro nekega dne fabriška vrata, pojdejo pač brezdomci na drug pašnik. Kaj pa bo, župan, s tistimi, ki so si postavili hišice, prikupili njivo za krompir in nemare tudi koko ali celo kravo? Kam pojdejo tisti?«

»Kmet jih bo redil!« je odgovoril namesto župana sosed Sketa.

Bon ton v Ameriki

Napisal Osip Dimcev -- narisal Zoltan

Evropea, ki pride prvič v Ameriko, ne presenetijo samo nebotičniki, ogromni mostovi in divji vrveži življenja, marveč tudi mnoge malenkosti vsakdanjega življenja, ki jih pa vendar ne opaziš kar na prvo oko. Velike črte Amerike ujameš naenkrat, ker so očitne, čim se približaš ameriški kopnu. Majhne podrobnosti pa

lico kje pozabi. V nedeljo pa je takorekoč zapovedano, da se odpočiješ in izprehodiš. Prav gotovo je malokomu znano, da v Ameriki dama prva pozdravi gospoda, ali lepše rečeno: ženska moškega. Ona nežno prikloni glavo in takoj nato se moški globoko odkrije. Pravzaprav pa ženski priklon ni pozdrav, marveč nekako dovolje-

meru gospodu ni treba vstati pred damo.

Na cesti spremlja gospod damo zdaj na levi, zdaj na desni, kjer pač teče cestna železnica in kjer se vobče razvija promet. Gospod mora zmeraj stopati na zunanji strani pločnika, da varuje damo pred pocestnim blatom in neugodno.

V dvigalu se morajo vsi moški odkriti, čim vstopi kakšna dama. Četudi neznana. Zanimiv je prizor, če se pojavi v dvigalu drobna šestnajstletna miška med samimi častiljivimi »businessmen«. Takoj se posvetijo sive in plešaste glave, kakor na povle. V ostalem velja to pravilo samo za zasebne biše. V dvigalih velikih prodajaln, pisarn in drugod se gospodje ne odkrijejo. Tu velja drugo pravilo: »Business before pleasure«. — trgovina je važnejša, ko vse drugo...

Če boš vstopil v tujo sobo, moraš seveda tudi v Ameriki potrkati. Toda na vrata uradov (office) ni treba trkati. Vstopiš in ugledaš šefa s klobukom na glavi in s cigaro med zobmi. Tako sedi za mizo. V svojem officeu ima pravico položiti noge na mizo. Toda samo v uradu, nikakor ne v zasebnem stanovanju. Če je vroče, slečejo šef in uradniki suknjič. Najstrožje pa je po pravilih lepega vedenja zabranjeno podati se na cesto golih rok ali sedeti v restavraciji brez suknjiča, kakor se to dogaja v Evropi.

V ostalem premore sleherni trgovciš in kdorkoli v Newyorku svojo lastno »pisarno«, — se pravi: sobico s telefonom, pisalno mizo in štirimi stoli.

Obiščite me jutri v mojem uradu — reče samozavoljni Američan, čeprav to ni nikak officer, marveč samo del sobe, ki

Po prazniku dela ti lahko vsakdo zblje slammnik z glave

spoznaš šele polagoma, kakorkoli pač nanesemo prilagodit. V njih se zrcali vsakdanost v Kolumbovi deželi.

Ne boš postal takoj pozoren na trdni običaj, da moški pri medsebojnem pozdravu nikdar ne snamajo klobuka. Izprva pač sodiš, da niso prav vzgojeni ali pa so tako dobri prijatelji, da se jim ni treba odkrivati. Toda niti pred prezidentom ni treba sneti klobuka. Ves pozdrav se glasi samo: »How do you do, mister president?«

Sploh — ti klobuki! Čim pride poletje, mora ves moški svet Zedinjenih držav v teku enega tedna zamenjati zimske klobuke s slammniki. Tako veli nenapisani zakon. Poleti ne najdeš v vsej Ameriki niti enega moškega brez slammnika. Nasprotno pa spet, kakor na zamah, izginejo slammniki prvi ponedeljek v septembru, ki se imenuje »Labour day« — dan dela. Kdor se po tem ponedeljku še prikaže s slammnikom, bo zasmejan in vsakdo ima pravico, da mu slammnik zblje z glave. Pred nekaj leti se je to zgodilo in sodišče je moralo ugotoviti, da v resnici takšna pravica ni nikjer zapisana. In Američani so se temu jako čudili.

Palice v Ameriki med tednom nihče ne nosi s seboj, razen onih, ki jo potrebujejo: starčki, bolniki, invalidi, pohabljeni. Toda v nedeljo moreš in celo moraš s palico na izprehod. To je povsem razumljivo: med tednom ima človek preveč opravka in lahko v svoji raztresenosti pa-

nje, da jo moški sme pozdraviti. Ta običaj razlagajo na način, ki za Američanke ni posebno laskav: zgodilo bi se namreč lahko, da bi bila ženska v družbi takšnega moškega, nasproti kateremu bi ji bilo mučno, da bi priznala poznanstvo z onim, ki jo mora pozdraviti. Pa se ne zmeni za

Gospodu ni treba vstati, če se pogovarja z damo

mimoidočega in moški je ni dolžan opaziti.

V družbi, v salonu, v hotelu obsedi moški mirno na svojem mestu, če stopi k njemu ženska. Seveda, če je v sobi dovolj prostih stolov na razpolago. V takem pri-

jo sme mož souporabljal. V pisarno stopi v plašču, s klobukom na glavi. Ni v navadi segati v roko, čeprav sta si znanca. Razgovori so kratki, jedrati. Posloviš se spet brez prisiljenega stiskanja rok. Američan sploh gleda, da čim bolj omeji to navado. Pri predstavljanju na primer ne smeš podati roke. Pač pa, če se poslavljaj, pri čemer moraš vedno pripomniti: »I was very glad« — zelo sem se oveselil. Čeprav morda nisi menjal niti besedice.

Nikoli nisem v Ameriki videl, da bi se dva moška poljubila. Če Američan po dolgi odsotnosti spet sreča svojega najboljšega prijatelja, ga udari z desnico po ramenu in mu reče samo: »How do you do?« In s tem je vsa pozdravna ceremonija opravljena. Kadar pa se Američan posloviti — četudi morda za večno, so njegove besede: »Take care of yourself« — Pazite nase!

V ostalem je poljubljanje z zakonom zabranjeno. Mož in žena, ženin in nevesta se javno ne smeta nikjer poljubiti. V svetovni vojni je bil neki vojak predpisno obojen, ker je pred odhodom na francosko fronto za slovo poljubil svojo nevesto na kolodvoru. Mene je nekoč ustavil policist, ker sem svojo poldoraso hčerko držal ob-

Dokler je dama v dvigalu, morajo biti moški odkriti

Ajda zori, poljane dehtijo...

Oni dan sem se vozil z jutranjim vlakom iz Zagreba proti Zidanemu mostu. Utujen od neprespane noči sem pogledal skozi okno v naš svet nekje nad Sevnico. Joj groza! Pokrajina se ni lesketala v soncu kakor v vročih poletnih dneh, nad njo je ležala megla. A kar me je še bolj osupnilo kakor megla in hlad: na njivah je priklila iz rjavih plenice matere grude ajda.

Ajda! Kadar jo vidim, zaveje hlad in otožnost v moje srce. Najvišji dnevi poletja so že za nami, žetev je opravljena. Samo kuruza še dozoreva, fizič na preključ čaka svojega časa kakor otava. Prišel bo dan, ko bodo pospravili kmetje še zadnje plevelke na voz in jih odpeljali domov v šrambo in kaščo. Na polju bo zorela samo še ajda, repa, korenje in zelje za zimo.

Narava bo torej kmalu jela osipavati svoj kras. Najprej pojde k počitku trava. V drugo posekana ne bo več dozorevala za tretjo kosnjo. Ostale bodo od nje le še pritlikave bilke brez pisanih rožic, ki so v bujnom poletju krasile zeleni prt. Njive bodo porjavlele, pokrila jih bodo strnišča. Megla bo zagospodarila povsod — v naravi in v srcih.

Tudi gozdovi se ne bodo več dolgo košatili, minilo jih bo. Utihnili bodo glasni

ptiči pevci, mnogi bodo onemeli, druge bo vzela hladna sapa. Odleteli bodo drugam. Samo vrani bodo ostali; črni vrani v črni suknjah — kakor pogrebci, ki morajo počakati in sprejeti smrt.

Po šumih, logih in gajih bo zapel lovski rog. Divjačina se bo jela plaho ozirati na vse strani. skrivala se bo in begala bo pred strelji. Zajci in srne, jerebice in kljunači bodo strašno vznemirjeni, kajti oprezovala jih bo svinčina, ki prinaša smrt. Na Dolenjskem in Notranjskem se bo začel polajati lov, v hladnih jesenskih nočeh bodo sredi gozdov zagoreli ognji. Le pohitite, dragi kožuškarji, dokler je še čas! Blizajo se vam usodne ure! Najete se sladkih hrusk in jabolk, potem bo prepozno! Naberite si prida masti! Potem pridejo po vas vaši prijatelji, polni sovražnih nakan. Polovili vas bodo in nanizali na motvoz, doma pa vas bodo odrli in ko vas bodo devali iz kože, ne boste mogli od bolečine niti zavilati. Meso bodo spekli in pojedli, krzno pa prodali v mesto, da bodo iz njega strojili kožuhe. Ko boste tako mrzli in mrtvi, pa bo vaša topla dlaka grela žene bankirjev in drugih srečnikov današnjih dni, dame, ki se jim niti ne sanja, kakšni so začetki njihovega simekega ugodja. Kaj one vedo,

koliko trtev je treba, da se zadovolji ena samo modna kaprica!

In tudi sadovnjaki bodo oživel. Otresali in obirali bodo jabolka za jesen in zimo, jih sortirali, polnili z njimi zabojne ter jih pošiljali po železnici daleč naprej. Tudi v vagonih pojdejo po svetu — izkladali jih bodo na grobo z lopato in marsikateri sočen in zdrav sad ranili, da bo zgnil. Usoda sadeža je kakor usoda človeka! — V kletih pa bodo prešli sladki most, jabolčnik in hruskovec, ter si z njim gasili žejo ob dolgih večerih.

Vinogradi — tudi oni bodo praznovali. Pod trtami bodo dozorele sočne jagode. Težki bodo grozdi. Trgale jih bodo nežne ženske roke in metale v brente. Te bodo zopet viničarji prenašali na hrbtu v zidanih in hrame, kjer bodo čakale pripravljene ogromne kadi. Stroj bo ločil jagode od pecljev, jih zmasil, otrebil tropine, iztlačil sok in napravil iz njega most. Hej, to bo veselo. Z lonci bodo zajemali. Pesem za pesmijo se bo orila širom vinskih gor in ponekod se bo ob preobilo zavrti pijači tudi zabliskal nož in tekla bo kri. Rdeča smrt sredi vinske opojnosti! In potem pozvedovanje, sodišče, ječa, ričet, krub in voda... Takšno je pač življenje.

Ko bo teklo iz pipe novo belo vino ali še prej, bo na trgu že prvi kosanji. Na vogalih bodo začele peči podjetnih kosta-

V svojem uradu (office) lahko slečeš suknjič in položiš noge na mizo

jeto, ko sva šla čez prometno cesto.

Preden začne Američan svoj poslovnih razgovor, vam bo ponudil cigaro. Vedno prav dobro cigaro. Če imate lastno zalogo, vam reče ljubeznivo: »Vem, da so vaše cigare boljše, toda poizkusite to za izpremembo«. Vsek ameriški nekadilec ima v pisarni zavojček izbranih havan, ki jih ponudi posetniku. Če se vam tisti mah ne ljubi kaditi, lahko cigaro mirno vtaknete v žep in pripomnite: »Jo bom pa pozneje pokuril«. To je povsem korektno. Preden pa cigaro prižgem, moram odtgati zlatordeči pas in ga zavreči. Pravijo, da se v tem kaže ameriška demokracija. Nihče ne sme

in sličnega rečejo Američani pri srečanju vedno le: »Hou do you do?« — Kako vam gre? Na to morate odgovoriti: »How are you?« — In vam? — Ne bi bilo umestno, če bi odgovorili po resnici. Če Američan tudi fiska nima v žepu, če je bolan, da se komaj vleče, ali nesrečen, da se Bogu smili, — vedno trdi le svoj »fine«, izvrstno... Kajti oni, katerim ne gre fino, niso prikupni. In se jih je treba izogibati, saj bi se lahko zgodilo, da vas prosijo za uslugo, da vas navtrajo za posojilo ali da vas kratkoma okužijo s svojo neurečo. Zdaj boste razumeli zakaj so vsepovsod po Zedinjenih državah Amerike nalepljeni

Povsod vas vzpodbujajo napis: »Smejte se!«

videti in vedeti, da pušite boljše in dražje cigare, kakor vaš sosed.

Če se Američan poda v restavracijo in prisede k mizi, kjer sedijo neznani gostje, nikoli ne reče »Dober dan« ali pa: »Dovolite?« Ne reče namreč ne bele ne črne. Američan kratkoma ne opazi soseda. Vidi samo prost sedež in nič drugega. Ko si je potolažil želodec, se molče dvigne in odstrani.

Beseda »hell« (pekel) je v Ameriki prav tako skrajno nedostojna, kakor v Angliji. V navzočnosti kakšne dame je ne smeš izustiti. Prav tako ne smeš izgovoriti besede »nigger« (zamorec). To ni dostojno, ni demokratično. Namesto tega reče: »colored« (drugobarvni). Čul sem, kako sta se dva »coloreda« kregala in je eden srdito zabrusil drugemu v lice: »You nigger!« — Ti zamorec!

Užaljeni je tedaj domala planil s nožem na nasprotnika, tako je bil ponižan.

Namesto »dobro jutro« ali »dober dan«

plakati: »Keep smiling!« — Smejte se! Samo da ta opomin le prečesto spominja na Leoncavallovo arijo: »Smej se, bajazet!«

BANKA BARUH

PARIS (90) 11. RUE AUBER

Telef.: Opéra 98.15 — Telef.: Opéra 98.15
Nastav brzojavkam: Jugobaruh Paris 96
Banka jugoslovanskih izseljencev v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu. Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vrš vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune:

BELGIJA: No. 3064.64 Bruxelles,
FRANCIJA: No. 1117.94 Paris
HOLANDIJA: No. 1458.65 Ned. Dienst.
LUKSEMBURG: No. 5967 Luxembourg.

Javno poljubljanje je v Ameriki strogo zabranjeno

njarjev, ki bodo vabili mimoidoše: »Vroč maroni, vroči...« In marsikdo bo pristopil, si kupil tete sladko duhtečega sadu za dinar ali dva ter si ob njem ogrel roke in želodec. Kajti takrat bo že zares hladno in ljudje bodo nosili plašče. Nekatere bo zeblo tudi v srce.

Kaj smo že res tako blizu tistim časom, Saj je še avgust! In avgust je najbolj vroč mesec v letu, pravi koledar. Da, tako pišejo. Ne oporekam temu — avgust je časih res vroč. Toda kadar prikljije na dan ajda, začenja pešati prava poletna vročina. In pojema, stalno peša, opeša naprej do megle in jutranjega hladu, potem pa do deževja in naposled do slane. Slednjič poteka jesen na duri.

O vrtovi in parki — ali ste že tako blizu smrti? Krizanteme in aštre niti še ne cveto. Zdaj je še čas rdečih, belih in vijoličastih lilij, begonij in drugih poletnih cvetov. Palme še vedno prenočujejo na prostem — znamenje, da so jesen, slana in smrt še daleč.

Pa vendar se bo zgodilo. Natihome, kakor se priplazi podlaska k svoji trtvi in ji izpije kri, se bo prikrala jesen v deželo. Sami ne bomo vedeli, kdaj. Nekega jutra se bomo zbudili. Megla bo ležala nad vrtovi in parki. Potem se bo dvignila, poslalo bo sonce, ali njegov žar bo še nekako bledel. Vroče ne bo več. Polnjen bo

ogreval zlati hrošč s neba našo premičnico, ker se bo bolj oddaljeval od nje. Zazehlo nas bo v hrbet. Plešci se bodo pokrili, suhi ogmili. Z drevja bo odpadlo listje, nič več lepo zeleno, marveč rumeno in rjavo. Zaznamovano bo že od smrti. Prišel bo njegov čas.

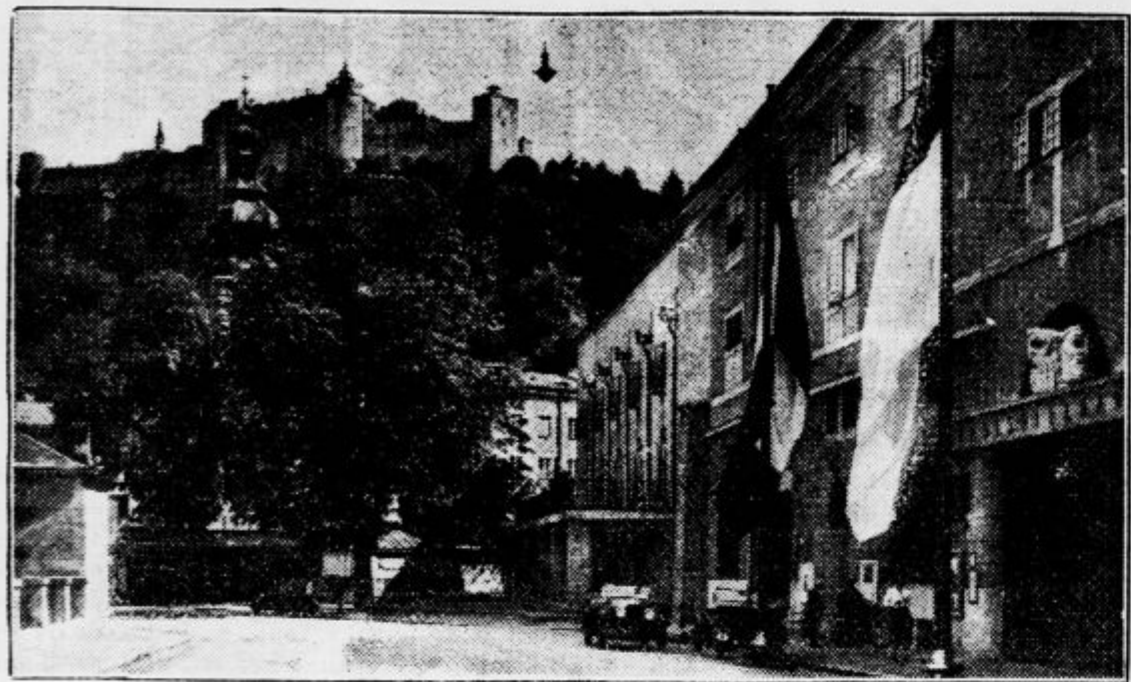
In približal se bo tudi čas poslednje žetve. Ajda bo odcvetela, porjavela, dozorela, mogoče jo bo še osmodila slana. Pripravljena bo. Zadnje žanjice pojdejo s srpi na njive. Nič več ne bo slišati iz njihovih gri veselih šal, bodrih vzklikov. Nekakšno mrtvaško bodo zveneli njih glasovi, zamolklo bodo rezali srpi. Kajti zadnja žetev pojde v šrambo. Ko bo ajda pospravljena, se bodo odpri grobovi.

Človek, človek — ali si premislil svojo pot? Pretehtal svoja dejanja? Očistil dušo in srce? Ne mislim tako med ljudmi, o ne — tista binavščina je zanič. Kako si opraviš s samim s seboj? Si izpral svojo vest in našel vse v redu? Glej tudi tebi se piše sodba, tudi tebi doteka čas. Zbudil se boš nekega jutra z ivjem na obrvih, naslednji dan boš morda ležal mrtev na odru. Stej svoje dneve, o človek — ne zaradi soseske, zaradi svoje vesti jih šte! Zakaj nihče ne ve ure ne dneva, ko objame hlad tudi njegov srce.

Ajda zori, poljane dehtijo...

Salzburg leta Gospodovega 1936

(Dopis našega posebnega poročevalca o letošnjih prireditvah)

Ne, to ni prenovljen Ljubljanski grad, marveč Salzburški

Nekaj zgodovine

Stari, prvotni Salzburg so zgradili Rimljani kot jez proti Germanom, ki so vpadali v Italijo; nekaj stoletij pozneje pa je služil kot oporna točka pri razširjanju krščanstva med istimi Germani in med Kelti. Od takrat je Salzburg sedež nadškofov, ki so bili vrhovni cerkveni poglavarji vseh nemških pokrajin. Ti nadškofje so bili seveda svetni vladarji in prav njim dolguje mesto svojo pestro raznolikost — sto korakov od gotске cerkvice in pokopališča sv. Petra se dviga prekrasno renesančna katedrala, malo dalje pa se človek znajde v najlepšem baroku.

Zanimivo je, kako se je gotški Salzburg prelevil v renesančnega in baročnega. Wolf Dietrich von Raitenau, ki je postal z 28 leti nadškof (1587), je poklical italijanske arhitekte, ki so pričarali v to najbolj nemško in alpsko pokrajino južno-italijansko mesto. Hotel je tekmovali s papežem in si ustvariti rezidenco, ki naj bi bila najmanj tako lepa, kakor je bila papeževa. In je morala stara katedrala pogoreti (1598) in so se celi deli mesta zrušili v prah ter napravili prostor novemu Salzburgu. S svojo dalekovidno, toda brezobzirno politiko si je Wolf Dietrich nakopal sovražnike v vseh slojih; stolni kapitelj, meščanje in kmetje so komaj čakali, da bi se ga iznebili. Ugoden trenutek se je nudil, ko je nadškof zasedel bavarski Berchtesgaden in se polastil solnega rudnika. Bavarski vojvoda Maksimilijan je šel nadenj s svojimi najemniki, ga ujel in zaprl v Salzburški grad. Tam je končal par let pozneje svoje življenje. Visoko nad mestom, ki ga je zgradilo njegovo neukrotljivo častihlepije in visoko nad divnim Mirabellom, ki ga je sezidal svoji lepi ženi Salomi Alt...

Schnürleinen

Salzburg je prekrasno mesto, o tem ni dvoma. Glede tega so si posebno na jasnem mestni hotelirji in s tem računa Dunaj, vlada, avstrijski pridobitni krogi, z ena besedo vsa Avstrija. Propaganda je ogromna, dobiček, ki ga spravijo, morda ravnatoko. Toda vsa ta prekrasna lega, ki jo ima mesto, zanimivi in nepozabni kotički, ki jih najdeš in uživaš v Mozartovem rojstnem kraju, vse ti nič ne pomeni. Če začne — deževati; namreč, če enkrat začne, potem ne neha zlepa. In življenje ti postane tako obupno in breznažno, kakor v Ljubljani v priletu jesenskega deževja. Za to priliko si je Salzburg omislil posebno uniformo: ljudje hodijo v dolgih sivih ali zelenih plaščih, ki so ob straneh odprti, zgoraj pa imajo luknjico, skozi katero vtaknejo glavo. Tudi Saljapina sem videl v takem »pastirskem« plašču in je izgledal, kakor neke vrste hribovski mefisto.

Nekaj posebnega pa je »Schnürleinen«. Ime pride od tega, ker se zdi, kakor bi nadomada potegnili iz oblakov vrvice in jih pritrdili doli na zemljo. Ulije se ti na lepem in pravtako na lepem neha.

Slehernik

Max Reinhardt se je dobro zavedal, zakaj je pustil leta 1920. skesanega in spokorjenega Slehernika-Moisija umreti pred stolno cerkvijo in s tem ustvaril začetek tega, kar je znano po svetu pod imenom »Salzburger Festspiele«. Spoznal je, kako velikega pomena je v gledališču poleg umetnine in igralka tudi okolica (milica) in občutje, ki ga ta okolica vzbuja. Ves Salzburg je poln takega svečanega nastrojenja. Stolejta, ki so šla preko mesta, so pustila tu svoje sledove in človek te občuti, postane nekako sprejemljiv za vse vrste duhovnih vrednot, posebno pa za glasbo.

Moisija ni več, in ga nadomestuje Attila Hörbiger, brat Paula Hörbigerja, ki je znan tudi pri nas kot filmski igralec. Pa tudi Attilo pozna naša publika. Če se ne motim, smo ga videli v filmu »Artisti« z Annabello. Predstava je bila prava lepa. Hörbiger pa posebno v prvem delu svež in topel; v drugem delu, kot spokornik, je bil manj verjeten, tako da je bilo vzdihovanje za Moisijem, ki sem ga slišal tu pa tam. Nekam upravičeno. Izvrsten je bil Stössl v vlogi hudiča. Prireditvi je prisostvoval tudi italijanski princ Umberto, ki je prišel v spremstvu Schuschniggja in nekaterih drugih odličnikov. Iz publike se je demonstrativno dvignilo nekaj komolcev v pozdrav, nakar je eden od odzdravil z dvignjeno roko. Je prav čuden deček in na vsak način bolj reprezentativen kot njegov papa.

Serenada

Serenade se vršijo na dvorišču nadškofijske palače. Prostor je že sam zase muzika. Okamenjena muzika. Glasbeniki — mal komorni orkester okoli 40 mo — sedijo pred arkadami v svitu sveč in igrajo Mozarta. Zadaj pod arkadami je vodnjak, k jih spremlja s tihim žuborenjem nad njim pa stoji marmornati Herkules in pobija zmaja. Kar vidi se, da se mu ne mudi posebno; saj mora poslušati zvoke, ki se vijejo proti nočnemu nebu in prodirajo skozi svetlobne pramene, ki jih meče reflektor z Mönchsberga. Ves večer je zonet en sam živ dokaz, kako važna je okolica in kako važna so okoliščine pri uživanju umetnine.

Toscanini

Mnogo se govori in piše o njem in vsako do ve povedati kako zanimivo zgodbičko, n. pr. kako se ujezi pri probi, zlo mi palico in jo vrže med godbenike, kako zaloputne klavir in prekucne stol, kako je prišel čisto slučajno do tega, da je postal dirigent (bil je čelist v opernem orkestru), ker je zbolel kapelnik, ki bi imel dirigirati Aido itd. Manj znano pa je, kako ta 70letni gospod, ki dirigira 6 ur dolge »Meistersingerje« na pamet (on dirigira vse na pamet, ker tako slabo vidi, da se partiture ne more posluševati), neumorno prisostvuje vsem probam, se vtakne v vsako malenkost in spravi zdaj režiserja zdaj inscenatorja v zadrego, kako on se danes živi samo za svoje delo in izključno le za svoje delo. Premisljal sem, v čem prav za prav tiči skrivnostna sila, ki jo ima nad svojimi godbeniki in nad publiko. Težko je to z besedami izraziti. Pri njegovem orkestralnem koncertu sem sedel poleg Angležinje, ki je imela s seboj partituro izvajanih del (Brahms: Tragična uvertura za orkester, Op 81 in Brahms: »Nemški rekviem«). Tam sem videl, da Toscanini ne naredi niti ene stvari, ki ne bi bila označena in se absolutno točno drži vsake pripombe in vsake oznake, ki jo je komponist predpisal. Najbolj verjetno je, da Toscanini ravnatoko dobro razume in občuti umetnino kakor jo je občutil komponist in zato vedno razume tisti globlji »zakaj«. Zakaj na tem mestu decrescendo, zakaj na onem crescendo, forte itd. Poleg vsega pa je ta mož tako lep, tako »muzičen«, da je užitek, če ga človek samo vidi. Seveda je treba tukaj tudi pripomniti, da so dunajski filharmoniki tak orkestralni korpus, da more imeti dirigent z njim samo veselje in najbrže — lahko delo.

Mojstri pevci

Prisostvoval sem generalni skušnji, pred katero so se morali vsi žurnalisti, ki so bili povabljeni, zavezati s pismeno častno besedo, da ne bodo ničesar objavili. To je bilo menda predvsem radi tega, ker so imeli še v zadnjem trenutku težave z vlogo Hansa Sachsa, čevljarja in pesnika. Prvotno bi jo bil moral peti Schorr, pa baje Toscanini z njim ni bil zadovoljen. Pravijo, da je bil utrujen in indisponiran. In tako so si pripeljali z aeroplanom iz Monakevoga Niesena, ki je bil istočasno zaposlen pri slavnostnih predstavah v Monakovem ter se vozil sem pa tja. Tudi s Stolzingom (Charles Kullmann) so imele merodajne osebnosti velike skrbi in celo dvome: ali bi, ali ne bi. Pel je dosedaj samo lirčne vloge in Stolzinga prvič v Salzburgu. Tudi sam se je baje bal te naloge. Opravil pa jo je sijajno in karkar mu je odprta.

Predstava sama je bila tako prozorna (uvertura!), jasna, radostna, tako polna poezije in iskrene občutja, da se nisem slišal »Meistersingerjeve«, ki bi bili vsaj od daleč podobni Toscaninijevim. Izredno posrečena je tudi inscenacija, ki je posebno učinkovita v zvezi s prelepimi, živobarvnimi kostumi v zadnjem aktu na »slavnostnem prostoru« pred Nürnbergom.

Predstava se vrši v »Festspielhaus-u«. To pozno-renašansko poslopje je spadalo prvotno k nadškofijski rezidenčni (že zopet Wolf Dietrich), in so ga leta 1929. preuredili in prenapredili v gledališko dvorano z 1400 sedeži.

V tej dvorani izvajajo tudi Beethovnovega »Fidelio«, Verdijevega »Falstaffa« in Mozartovi operi »Don Giovanni« in »Così tan tutte«, »Fidelio«, ki ga dirigira in režira Toscanini, je bil za mene morda največji glasbeni užitek, ki sem ga kdaj imel v življenju. V »Falstaffu« in v »Don Juanu« pojejo večina italijanski pevci med katerimi se posebno odlikuje baritonist Maria Stabile v obeh naslovnih vlogah. Lani je pel Don Juana basist Ezio Pinza, nekateri njegovi oboževalci so ga letos zelo pogrešali.

Faust in Faustovo mesto

Za »Slehernika« je umel Reinhardt svoj prostor že narejen, postavil mu ga je bil Wolf Dietrich in dovršil nadškof Marcus Sitticus. Za Fausta pa si je poiskal mesto pod visoko skalo Mönchsberga, kjer so imeli nadškofje svojo jahalnico. Tam je zgradil arhitekt Dr. Clemens Holzmeister Faustovo mesto in ustvaril za vsako sceno v Faustu odovarajoč poetičen kotiček. Tako ima Faust svojo lastno hišo, Marijica pa stanuje pri Marti Schwertlein, ki ima poleg hiše tudi vrt s podobno Matere Božji, blizu »am je Auerbachova klet, na desni pa se nahaja cerkev, vodnjak, trg, na skrajni levičevi drevje itd. Ves prostor je pokrit in se igra tudi v slabem vremenu. Edinstvena je Paula Wessely kot Margareta. Tako prsna, očarljiva naravna, preprosta in resnična je, da človek pozabi, da je v teatru. Dober je tudi Balser kot Faust. Kar se tiče Mefista (Schafheitlin), pa je Reinhardt baje dejal, da še sedaj vidi, da lanski Mefisto (Aslan) ni bil slab.

Spet nova premiera

»Romea in Julije«

Metro-Goldwyn-Mayer. Govorilo se je, da bosta prišli k tej premieri Marlena Dietrich in Grace Moor, pa ni bilo ne ene ne druge. Marlene takrat sploh še ni bilo v

Salzburgu. Grace Moor pa je žulila svoje običajne coctails v Mirabell-baru. Živahen in napet uvod je dal slutiti nekaj izrednega, pozneje pa čela reč malo pade. Balkonska scena je nekoliko hladna, amerikaneka, vendar ne brez poezije. Romeo (Leslie Howard) ni tak, kakršnega si ga človek predstavlja, čeprav smatram sicer Howarda za velikega umetnika. Ernst Deutschu, s katerim sem govoril med pauzo, pa tudi Julija (Norma Shearer) ni bila posebno všeč. Vidi se seveda vse ono, o čemer se v dramo samo govori, zato je film precej dolg. V celoti pa je film prav lep in so posebno ansamblske scene odlično izvedene.

Kavarna Bazar

Če v Salzburgu koga iščete, pojdite v kavarno Bazar, pa ga boste našli. Pač pa ne boste vedno našli prostora. V tem primeru se boste postavili med vrata, ki vedno notranje prostore za vrtnimi, česar so najbolj veseli vedno potni natakariji, ki ne morejo skozi. Pa vzemimo, da imate srečo in dobite prostor. V tem slučaju se naprej ogledate po »prominentih«. Kajti meseca avgusta je v Salzburgu samo prominent človek. Vse drugo pride v poštev samo toliko, da kupuje vstopnice, ki niso baš poceni, in polni dvorane. Neznani sosedje, h katerim si prisedel, so morda tudi prominenti. Kaj neki bi bili?

Film?... Nel Opera?... Morda. Pa poslušaj, kaj govorijo, morda se bo dalo iz pogovora kaj sklepati. Nel govorijo rumunsko, najbrž niso prominenti...

In ker v kavarni Bazar iščeš samo to, obrneš svoj stol tako, da gledaš po drugih mizah, saj bo morda tam kaj zanimivega. In tako lahko vidiš v Bazarju Saljapina in Janningsa. Kiepuru in Martho Eggertovo in — če ti je usoda naklonjena — tudi angleškega kralja. Samo par ur je bil v Salzburgu, pa je seveda prišel na obilnatno seanso v Bazar. Slavnika ni odložil; kake pol ure je ogledoval promenado, ki se je razvila mimo njega. Ko je postala ta promenada pregoša, jo je pobrisal in Bazar je prišel ob najprominentnejšega prominenta.

Srečanje z Marleno

Po nekam zavitih kombinacijah in mahinacijah mi je lastnik salzburškega hotela »de l'Europe« prinesel lastnorodno v moj hotel vabilo na prvi otvoritveni ples sezone (Habit et robe de soiree!). Tega seveda nisem mogel prezehtati; oblekel sem smoking in poln pričakovanja, kakor 16letna deklica, ki gre na svoje prve plesne vaje vstopil v veliki hotelski hal. Plesalo se je v treh dvoranh in v vseh treh je bilo — dolgčas. Blodil sem okoli, dokler me ni iztaknil Anglež, ki je studiral svoje čase v Parizu in s katerim sva prebila baje en cel večer na Montparnassu. ... in bi bil že večkrat rad prišel v Jugoslavijo, in da je slišal, da je prav interesantna dežela, ampak da je tudi slišal, da so zelo slabe ceste, pa mu je žal voza. In če so res tako slabe ceste? Pa sem ga pomiril, da so ceste že res slabe, ampak da bo voz vseeno ostal cel. Eno garnituro pnevmatik da bo pa že riskiral. In je rekel, da jih bo prihodnje leto res riskiral.

Ves vesel in zadovoljen, da sem domovini pridobil gosta in našemu tujskemu prometu vir dohodkov, sem se ob pol 3 zju-

traj namenil iti spat. Stopil sem iz hotela, v tistem trenutku pa je privozil s kolodvora hotelski omnibus. Vrata se odpro, iz omnibusa stopi možak z dvema kovčkoma, v naslednjem trenutku se prikaže par prepleh, slokih nog, takoj za njimi pa njihova lastnica Marlene Dietrich. Hotelski direktor je v tem že priskočil in zaklical: »Good evening, Madame! — (Jaz, reče, sem si pa predstavljal, da zna Marlena nemško! Ali pa morda ve tudi ta direktor, da je »Modri angel« s oficijalno Nemčijo nekoliko skrojan. Marlena je v svojem širokem, rjavem klobuku in rjavem kostumu s krznenim kepom odbrzela skozi vrata v hotel, za njo pa je nesel kovčke gospod Marlene Dietrich, rojen Steiner.

Naši v Salzburgu

Na desnem bregu slikovite reke Salzach se dviga hrib, ki mu pravijo Kapuzinerberg; na tem hribu je vila z velikanskim vrtom in to vilo je najel Paul Chonka, direktor »Mednarodnega opernega studija« z »L'oca ansambel, v katerem se nahajata

tudi naša Anita Meze in Zagrebčanka Nada Tončič. Z velikansko vmeno in nekako pobožno predanostjo so skozi cel mesec pripravljali v tem »internatu« predstavo »L'oca del Cairo« (Gos iz Kaira), ki jo je Mozart napisal malo pred svojim »Figaro«, toda ne dovrši. To opero sta Italijana Luigi Cavicchioli in Virgilio Mortali predelala in dokončala na ta način, da sta porabila nekaj Mozartove glasbe iz iste dobe. Na sporedu imajo tudi enodejanko »Le pauvre mortelot« (Ubogoj mornar), ki jo je napisal sodobni francoski komponist Darius Milhaud. Predstave dirigira znani dirigent Alberto Erede (Torino, Buenos Aires). Gledal sem odrsko skušnjo in moral konstatirati, da se Anita, ki ima glavno vlogo, kakor tudi Nada (ki poje subreto), v skrbno izbranem in iz odličnih mednarodnih moči sestavljenem ansamblu prav krepko uveljavljata.

Se enega imamo tam. To je tenorist Anton Drmota, ki sem ga videl v »Meistersingerjih«. Svojo vlogo (enega izmed mojstrov) opravi solidno in postavi prav lepo figuro. Po Toscaninijevem koncertu sem ga dobil z direktorjem Poličem, ki si je tudi prišel ogledat nekaj predstav, pri kosilu v eni izmed številnih »Bräu«. Zatrdo upa, da bo prihodnje leto tudi v Salzburgu že pel kaj večjega. Tudi Bruno Walter se zanima zanj in ga je vzel v kombinacijo za Lenskega (Onjegin) na Dunaju. Potem pa se je pogovor sukal okoli Toscaninija. On je pač alfa in omega v Salzburgu, čudežni magnet, čarodej, ki deli s polnimi rokami lepote željnim zemljanom bogastvo svoje velike umetnosti.

Mirko Pugelj.

Ljubljana : Sofija

Danes ob 17. na Primorju — Prvi nastop bolgarskih nogometašev na ljubljanskem igrišču — Postavi moštev

Popoldne je torej zopet na sporedu velika nogometna tekma. Velika ji pravimo po vsej pravici, ker je znano, da so Bolgari izredno močan protivnik. Igrali so doslej že mnogo reprezentativnih tekem z našo državno enajsterico in dosegli vedno temne rezultate v svoj prid ali v svojo škodo. Pred par leti so sredi Beograda v prvenstvu Balkana odnesli zmago nad našimi in prvenstvo Balkana obenem. Zadnje srečanje v tem tekmovalstvu z našim moštvom je prineslo v Sofiji neodločen rezultat in — spor za prvo mesto. Od takrat je naš savez odpovedal udeležbo v tem tekmovalstvu.

Moštvo, ki igra danes z Ljubljano, je kombinirano moštvo dveh prvih klubov iz Sofije. V njem je 7 bolgarskih reprezentativcev, od katerih imajo nekateri že po dva tuceta reprezentativnih nastopov za seboj. Sem je šteti Dernoskega, ki je za Bolgarijo branil vrata 24-krat, pa Bajkuševa, ki je že 30-krat oblekel državni dres.

Izpremembra nogometnih pravil

(Službeno iz LNP)

Opozarjajo se klubi na službeno objavo JNS v »Sportisti« z dne 26. t. m., službeno br. 39/18 glede tolmačenja § 7 pravil nogometne igre. In sicer: »Objavlja se in proglašajo naslednje tolmačenje § 7 Pravil nogometne igre izdano po FIFA: Vratar ne sme loviti z rokami žogo, ki mu je dodana z udarcem z vrat, da bi jo potem zagnal v polje. Žogo je treba udariti naravnost iz vratarjevega prostora v polje, in če pri tem ne gre preko lastnega kazenskega prostora, je treba udarec ponoviti, dokler se ne izvede pravilno.« — Ker je bilo tolmačenje objavljeno 26. t. m. in stopilo takoj v veljavo, se morajo po njem ravnati od istega dne dalje vsa moštva in sodniki.

Službeno iz LNP. Podsestavna skupščina se vrši danes ob 8.30 dalje v dvorani Delavske zbornice.

Iz življenja na deželi

KRANJ. Kino Narodni dom bo predvajal danes ljubavno dramo iz pristaniške četrti San Francisca »Pristaniška ulica št. 44. Film ljubezni in borbe.

JESENICE. Učenke v državni toledotočaj na Jesenicah se vpišuje dne 1. septembra ob 9. do 11. ure dopoldne v šolski učilnici. II. nadstropje narodne šole na Jesenicah.

JESENICE. Zvočni kino Radio bo predvajal danes vefilmski »Napoleonovih 100 dni«. Dodatki: domači zvočni tednik Zora, Univerzumov zvočni tednik in Paramountov zvočni žurnal. Sledi za otvoritev sezone »Nataša«.

TRZIC. Kino predvaja danes Frančiško Gaal v filmu »Peter«.

SOKOL

Sokolsko društvo Rajhenburg priredi 6. septembra svoj javni nastop. Ta dan posvetijo celokupno sokolstvo rojstni dan Nj. vel. kralja Petra II., ki je najvišji predstavnik SKJ. Tudi naše društvo se pripravja, da dostojno proslavi ta pomembni praznik. Na predvečer v soboto se zbere v Sokolskem domu vse članstvo k slavnostni seji. Po seji pa pohiti pripravljen četa članov v šafstnem teku z goroco taklo na bližnji grič, kjer prižge nato kres. V nedeljo dopoldne bo ob 9. okoli 10. na tekma v odbojki, ob 15.30 pa javni nastop. Zaradi ugodnih vlakovnih zvez je pričakovati obilen obisk od članov občinstva in bratov sosednih društev, da zamoremo dostojno proslaviti jubilej priljubljenega kralja.

Radio

Točne sporede vseh domačih in inozemskih oddajnih postaj na kratkih, normalnih in dolgih valovih najdete v ilustrirani tedenski reviji za radio gledališče, film »Naš val«. Mesečna naročnina Din 12. Zahtevajte brezplačno in brezobvezno na ogled en izvod. Uprava: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5.

Nedelja, 30. avgusta

Ljubljana 8: Lahka glasba radijskega orkestra. — 8.45: Cas, poročila, spored. — 9: Nadaljevanje koncerta. — 9.30: Prenos s Jesenic: jubilejne prireditve raznih društev. — 11.15: Reportaža z razstave prof. F. Kralja. — 13: Cas, poročila, obvestila. — 13.20: Plošče po željah. — 17: Spravljanje sadja z ozirom na zahteve sadne trgovine (inž. Martin Humeč). — 17.20: Koncert lahke glasbe (gđ. Jelka Igličeva ob sprem. ljiavi radijskega orkestra). — 18.30: Striček Matiček govori in poje. — 19: Cas, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura; 300-letnica varaždinske gimnazije (g. Josip Krajiščan, Zagreb). — 19.50: Vokalni koncert gđ. Vande Žihorlove, pri klavirju prof. Marjan Lipovšek. — 20.30: Vesel večer: Koncert radijskega orkestra, vmes zvočne slike »Odmevi s počitniških dnev«. — 22: Cas, poročila, spored. — 22.20: Magistrow šramel kvartet.

Ponedeljek 31. avgusta

Ljubljana 12: Reprodukcijski koncert na wurliških orglah. — 12.45: Poročila, vsemenska napoved. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Iz del Petra Iljiča Čajkovskega (plošče). — 14: Vreme, borza. — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Bodočnost na slavni preteklosti (ga. prof. Anka Raketič). — 19.50: Nekaj planinskih pesmic na ploščah. — 20.10: Zdravniška ura; Mladina na počitniških-kolektivno letovanje I. del (dr. Ivo Pirel). — 20.30: Harmonika solo (g. Rudolf Piliš). — 21.15: Pevski koncert ge. Cirile Medvedove, pri klavirju spremlja prof. Marjan Lipovšek. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.20: Koncertne plesne igra radio orkester.

Beograd 17.20: Koncert orkestra. — 18.30: Narodne pesmi. — 20: Wagnerjeva opera »Tannhäuser« na ploščah. — Zagreb 20: Verdijeve opera »Aida« na ploščah. — Praga 19.10: Odločki iz zvočnih filmov. — 20.35: Večer čeških narodnih pesmi. — 21: Barliozova »Fantastična simfonija«. — 22.15: Lahka glasba na ploščah. — Varšava 19.05: Pevski in violinski koncert. — 20: Koncert na dva klavirja. — 21: Operetna ura. — 21.50: Plošče. — 22.40: Plesna muzika. — Dunaj 11.25: Kmečka glasba na ploščah. — 12.20: Plošče. — 16.05: Odločki iz zvočnih filmov. — 17.20: Koncertna ura. — 19.05: Prenos Beethovnove opere »Fidelio« iz Salzburga. — 22: Orkestralni koncert. — 23.05: Vedra glasba. — 23.45: Plesna muzika na ploščah. — Berlin 19: Lahka glasba. — 20.10: Zabaven program. — 22.30: Melodije za lahko noč. — 23.30: Beethoven I. simfonija (plošče). — München 19.05: Prenos opere »Fidelio« iz Salzburga. — 22.30: Prenos iz Berlina. — Stuttgart 19.05: Kakor München. — 24: Nočni koncert.

Torek 1. septembra

Ljubljana 10: Prenos otvoritve jesenskega veseleja v Ljubljani. — 12: Korončne slavni skladateljev (plošče). — 12.45: Poročila, vreme. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Koncert slovenske glasbe (radio orkester). — 14: Vreme, borza. — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Veseli domači napravi na ploščah. — 20.10: Pravna ura; Bistvo in pomen dednega prava (dr. Valentin Bidovec). — 20.30: Za zabavo in za kratak čas skrbijo v pestrem sporedu kvartet Stritar, Jožek, in Jezek, prof. Marjan Lipovšek, Radio-jazz in plošče. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.20: Koncert Radio orkestra.

Beograd 17.20: Plošče. — 18: Narodne melodije. — 19.50: Narodne pesmi. — 20.20: Zvočna igra. — 20.50: Orkestralni in pevski koncert. — 22.20: Lahka glasba. — Zagreb 20: Violinske skladbe. — 20.30: Orkestralni in pevski koncert. — 21.30: Lahka in plesna muzika. — Praga 19.10: Pester program. — 20.25: Zvočne slike. — 20.45: Plošče. — 21.15: Spevoigra. — 22.15: Plošče. — Varšava 19: Lahka godba orkestra. — 21: Poljski pevski zbori. — 21.30: Koncert orkestra in solistov. — 23: Plošče. — Dunaj 12: Koncert orkestra. — 15.20: Klavirske skladbe. — 16.05: Plošče. — 17.20: Pevski in klavirski koncert. — 20.10: Koncert godalnega orkestra in godbe na pihala. — 22.10: Komorna glasba. — 23.30: Plesni orkester. — Berlin 19: Pesmi in ples. — 20.10: Koncert orkestra in solistov. — 22.10: Vedra in narodna glasba. — München 19: Orkestralni koncert. — 20.10: Melodije, ki jih vsi poznamo. — 22.30: Vmesni program. — 24: Ura lahke in narodne glasbe. — Stuttgart 20: Glasbeno potovanje po kraljestvu opere. — 22.40: Orkestralni koncert. — 24: Beethovnove komorne skladbe.

Naročniki ponedeljskega

»Jutra« prejema revijo

»Življenje in svet« zastoj.

Senovsko občinsko gospodarstvo

Rajhenburg, 29. avgusta

V nedeljo 23. t. m. se je popoldne vrtila seja odbora občine Senovo. Na dnevnem redu je bil proračun nove občine Senovo za 1936/37. Proti osnutku proračuna, kakor ga je sestavila obč. uprava, je bilo v smislu §96. zakona o občinah več pripomb, ker je bilo v osnutku predvideno še vedno 150% obč. doklad na vse neposredne drž. davke, kljub temu, da se po nalogu kr. banske uprave ni vnesla anuiteta za 240.000 Din in je med dohodki še posebej vnesena podpora od banovine 70.000 Din. JRZ ima 21 odbornikov, opozicija pa 3. Od opozicije je bil navzoč samo eden odbornik, ker se je ob isti uri vršil delavski shod. Zapisnikar je bil Skoberne Jožef, ki opravlja službo obč. tajnika že od razdružitve bivše občine Rajhenburg. Uprava nove občine Senovo je takoj po prevzemu poslov razrešila službe prejšnjega tajnika, brez ozira na službeno pogodbo in odpovednega roka, kar bo odločilo še pristojno sodišče, da se dožene, kdo ima prav, ker se uslužbenec mejejo po mili volji iz službe. Uprava je to sklenila po pooblastitvi odbora.

Že pri prvi točki dnevnega reda je občinski odbornik opozicije stavil ugovore k zapisniku, ker je bila zadnja seja tajna in so bili tudi njeni sklepi tajni, čeprav zakon zahteva, da so sklepi v javni seji. Pa v teh časih je menda res vse dobro. Glavno besedo je seveda spet imel zapisnikar Skoberne in je celo tako daleč šel v svoji preobzornosti, da je šušljal nekemu članu uprave, naj se stavi predlog, da se odbornika opozicije izključi od seje. Seveda se je kmalu izkazalo, da se opozicija ravna le po predpisih, ter so tudi nekateri odborniki JRZ uvideli, da gre le za gospodarsko politiko. Smešen je bil nagovor nekoga člana uprave kot apel na

odbornike, naj bodo solidarni že iz političnih vzrokov. Pa so kljub temu nekateri majali z glavami zaradi skrbi, kaj bodo rekli volilci, ker so doklade še prav tako visoke, če tudi so tako izredne ugodnosti, da bi se proračun lahko res znižal. Še bolj smešne so pa bile pripombe g. predsednika občine v njegovem nastopnem govoru z ozirom na vložene pripombe k proračunu, pa se je potem g. župan le moral opravičiti. Skoda za čas, ki so ga porabili doma za sestavo tega govora.

Prav tako je odbornik opozicije ugovarjal drugi točki dnevnega reda, katere se sploh na dnevnem redu ni bila, da se sklepa o dvanajstih letih za prve 3 mesece tekočega proračunskega leta za novo občino Senovo, katera sploh še ni takrat obstojala, ker je bila še za te tri mesece združena občina Rajhenburg. Tudi odluk kr. banske uprave od 23. VI. 1936. II. No. 1777/5 določa, da se za prve 3 mesece postopa še po dvanajstih letih proračuna do dejanske razdružitve, ki se je izvršila 9. julija t. l. Odgovor je bil, da imajo ustmena navodila.

Da so gospodje odborniki tavalji še v večji temi, so se pri vseh postavkah primerjale številke lanskega proračuna združene občine Rajhenburg, s predlaganimi postavkami nove občine Senovo, ki je za polovico manjša in ima le dobro tretjino davčne podlage. Pa so vendar odborniki to spoznali in se le malo upirali. Posebno pa pri izdatkih za upravo, še s posebnim ozirom na to, da je proračun le za 9 mesecev. Vedno se je kritiziralo, da je bila prejšnja uprava združene obč. Rajhenburg predraga in da je preveč uslužbencev. Pa smo le videli, da je sedaj še dražja in tudi še preveč postavk za uslužbenec. Poleg delovodje je še pomožni delovodja in blagajnik, tako da je spet vse pod hri-

KINO UNION, tel. 22-21

ob 15., 17., 19. in 21. uri
Čarobno petje in lepa vsebina!

Hrepenim za Teboj

Louis Graveur, Camila Horn,
Theo Lingen, Adele SandrockNajnovejša 2 zvočna tednika (Ufa
in Fox) z najnovejšimi dogodki iz
vseh krajev sveta

born sv. Jakoba v Dolškem, pa še vse bolj v sorodstvu. Ne čudimo se, da so nepravilno odpustili iz službe prejšnjega tajnika, čudimo pa se temu, da je bil sprejet v občinsko službo človek s tako, dobro kvalifikacijo iz preteklosti.

Novi proračun je bil končno le s malimi spremembami sprejet in gospodje odborniki so šli bolj slabe volje domov, ker se davčno breme ni prav nič zmanjšalo, ker so doklade še vedno 150%, kakor v bivši združeni občini Rajhenburg. Kaj bodo rekli volilci JRZ? Upati je, da se bodo razmere le še spremenile, ker je v večinskem odboru še nekaj pametnih mož, katerim je gospodarstvo več ko politika in jim ni treba misliti s slinastimi možgani.

Zelo čudno je pa postopanje g. župana občine Senovo v tem, ker vedno odslavlja ljudi, ki imajo še kaj prejeti od občine, z izgovorom, da ima odluk, da se stare obveznosti ne izplačajo. Stvar je ta, da so bile bivši občini Rajhenburg vse doklade zarubljene in so radi tega ostale še nekatere plačilne obveznosti v osebnih izdatkih ter uboženem skladu za prve 3 mesece tega proračunskega leta, kar je bilo pri oddaji poslov podano na zapisniku. Celotako nesramno se drzne ta gospod izraziti, da naj oni plačajo, kateri so de-

ner zapravili. Res lepo! Kdo pa je bil takrat gerent občine Senovo, ko se je na jelo 3 in pol milijonsko posojilo za novo šolo? Menda se bo g. Radej še spominjal?

Novi občinski tajnik Skoberne tudi kot zapisnikar ne pozna meje svoje službe. Kot občinski uslužbenec je pa tudi še povrh član krajevnega šolskega odbora in član upravnega odbora meštanske šole. Kako to gre skupaj, je res čudno, ko so proti njemu še civilne pravde iz znane kazenske afere pred leti.

Newtonova zapuščina na dražbi

Londonu se bo vršila v kratkem javna dražba predmetov, ki izvirajo iz zapuščine velikega naravoslovca in matematika Izaaka Newtona. Več nego 200 let po njegovi smrti — umrl je, kakor znano, 31. marca 1727. — bodo prodali na ta način njegove beležke in pisma. To gradivo je bilo doslej v zasebni lasti. Beležke se ne nanašajo samo na specialno Newtonovo področje fizike, temveč tudi na problem astrologije, kronologije, kemije, filozofije in... trgovinske politike. Kakor je razvidno iz mnogih dokumentov, se je Newton bavil tudi z reformo koledarja in s snovanjem mednarodnega obsevalnega jezika, nekakšnega esperanta.

Demanti v vseh odtenkih

Martin Hodgson v Kimberleyu ima zasebno zbirko demantov, ki je menda naj lepša svoje vrste na svetu. Posebnost njegove zbirke je, da ima v nji demante vseh mogočih barvnih odtenkov, vsega skupaj pet in trideset kosov, kateri imajo vsak

drugo barvo. Kakor znano, so ravno barve, ki dajejo demantom njih vrednost. Hodgson se lahko pohvali, da je lastnik demantov v nadahnjeno rožasti, svetlorumeni in safirno-modri barvi. Zbirka predstavlja prav zaradi tega svojvrsten zaklad.

Gospodinje! Nikar ne imejte več skrbi!

Tu je

Čudežno
sredstvo za pranje
brez mila in luga.

Barva, gibkost in mehkoča občutljivih stvari ostanejo nespremenjene. TEXIL je takisto pripraven za pranje in čiščenje volnenih, svilnenih stvari itd. itd.

Nič več napornega dela.
Pere samo nekaj minut!
Daje tudi v najtrši vodi studenčnic obilno peno!
Dobiva se povsod.

Originalen zavojček Din 2.50.

Glavna prodaja za Jugoslavijo:
HINKO MAYER IN DRUG, Zagreb.

VARIETE na velesejmu

od 1. do 13. septembra.

Predstavi ob 1/5. popoldne in 1/9. večer. — Prva predstava v torek, 1. septembra ob 1/9. večer. — Gostuje skupina 7 Hollywoodskih filmskih zvezdnic

SINGING BABIES

v filmskem ateljeju z RAMONOM NOVARO

Ostali program: Mali Emil s svojim cirkusom, 2 Frindt vratolomne akrobacije, 2 Barellos, komični akrobati, Zarkoni, kitajske vragolije 1. t. d.

Dunajski velesejm

6. do 12. septembra 1936.

TEHNIČNA IN POLJEDELSKA
RAZSTAVA DO 13. SEPTEMBRA.

VELIKI SEJEM SREDNJE EVROPE

Razstavljalec iz 18 držav,

kupci iz 70 držav.

Posebne razstave BRITSKE INDIJE,
FRANCIJE, ITALIJE, OGRSKE in

NIZOZEMSKO.

Nobenega vizuma potnega lista! Z izkaznico in potnim listom prost prehod preko meje v Avstrijo. Ogrski prehodni vizum dobite na meji, če pokažete sejsko izkaznico. Znatno znižanje cen na jugosl., ogrskih in avstrijskih železnicah, na Donavi, na Jadranskem morju in v zračnem prometu. Pojasnila vseh vrst kakor tudi sejske izkaznice (à Din 50.—) dobite pri

Wiener Messe — Akt. Ges. Wien VII.

in pri častnih zastopnikih v

Ljubljani: Avstrijski konzulat, Tyr-

ševa cesta 31.

„Putnik“, Zveza za tujski promet, Tyrševa cesta 1.

„Putnik“, Filijala hotel

Miklič, nasproti glavnemu

kolodvoru;

Mariboru: „Putnik“, Tujsko-promet-

na zveza, Aleksandrova 35.

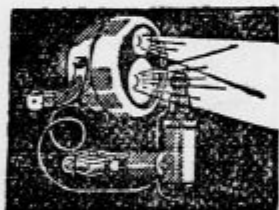
„Putnik“ ekspozitura in

menjalnica na glavnem

kolodvoru;

Celju: „Putnik“, Aleksandrov

trg 1.

J. BANJAI, LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA 20

Kolesa sedaj ob koncu sezije
razprodajam z 20% popustom!

DOLENC JOSIP KRZNAR

n a z n a n j a

da je otvoril na sv. Petra c. 19
v Ljubljani, SVOJO LASTNO
TRGOVINO IN DELAVNICO ter
se p. n. občinstvu za poset naj-
teplejše priporoča.

Njegovo mnogoletno poslovanje pri
ugledni krznarski tvrdki Filip Bizjak
na Kongresnem trgu je najboljšo
jamstvo za njegovo popolno stro-
kovno usposobljenost. Osamosvojil
se je v najlepšem sporazumu s tvrdko
Filip Bizjak.

TELEFON ŠTEV. 2262

VSE DAME, bodisi blondinke, brinetke, in črnke,

lahko najdejo vsako nianso barve, ki odgovarja njihovemu
teintu, v odličnem KALODERMA-PUDRU, ki je sestavljen
z ozirom na nežno žensko kožo. KALODERMA-PUDER je
fino in diskretno parfimiran, toda koža pri tem vendar ne
izgleda, da je »napudrana«. Dobiva se v lekarnah, drogerijah
in parfumerijah.

Za poletne mesece priporočamo barvo BRUNE CLAIRE,
ki prekriva vse znake na licih.

KUPIM takoj za šivalne stroje na električni pogon več kompletnih pod- stavkov, po možnosti s transmisijo. — Ponudbe na FRANJO LENART, Ptuj, izdelovalnica perila.

Spedicija z 5-tonskim Diesel- autom za raznovrstno blago na progi Ljubljana-Sušak in na drugih sosednjih progah. Cene ugodne.

JOSIP VERDERBER,
KOČEVJE štev. 202.

Sprejmemo tkalskega mojstra

ali podmojstra z daljšo prakso in dobrimi spričevali, ki je več
popravljanja tkalskih stavov in ostalih strojev v tkalnihi lanu
in konoplje.

Pismene ponudbe na »Lanena Industrija d. d.« Osijek.

Nove vloge v celoti stalno izplačljive.

Sigurnost vlog z jamčenjem z vsem
premoženjem in z vso davčno močjo
mesta Maribora in njenih prebivalcev.
Zato zaupajte svoj denar domačemu
zavodu

Mestni hranilnici v Mariboru

OROŽNOVA ULICA 2

Uradne ure: od 9. do 12. ure.

Tovarniški prostori

elektrika, vodovod, kanalizacija, pri-
pravni za vsako industrijo ali večjo obrt,
15 minut od centra Ljubljane — se za
nizko ceno oddajo v najem, eventualno
prodajo.

Ponudbe pod »Pripravi prostora« na
oglasni oddelek Jutra.

Otomane od Din 340.—

3 delne afrik madrace iz trpežnega gradla
od Din 170.—

žični vložki < < 80.—
odeje < < 65.—

SOLIDNO SAMO PRI

NOVAK
MARIBOR

VETRINSKA 7 KOROŠKA 8.

Izvrsten jabolčnik

in odlična sortna vina prodaja najceneje
uprava GRAŠČINE ZGORNJI PTUJ.

ZAHVALA

Povodom smrti predragega soproga, krušnega
očeta, brata, strica in svaka, gospoda

FRANA KOKALJA

smo prejeli od znancev in prijateljev toliko
tolažilnih besed, da se čutimo dolžni tam potom izreči
vsem priskrbno zahvalo.

Obenem se zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja
in vsem onim, ki so spremili nepozabnega na njegovi
zadnji poti. Bog plačaj vsem!

Rimske toplice, 28. avgusta 1936.

ZALUJOČI OSTALI

ZAHVALA

Za mnogoštevilne izraze iskrenega sočutja ob pre-
brdki izgubi našega predobrega očeta, brata, strica,
tasta in starega očeta, gospoda

OTTONA TUTTA

STAVCA V POKOJU

izrekamo vsem prijateljem, znancem in sostanovalcem
najiskrenejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini, zdravniku
g. dr. Spornu, pevskemu društvu »Grafiki« za ganljivo
petje, vsem darovalcem mnogoštevilnih prekrasnih ven-
cev, cvetja in vsem, ki so ga v tako častnem številu
spremili na njegovi zadnji poti.

Bog plačaj vsem!

LJUBLJANA, dne 29. avgusta 1936.

ZALUJOČI OSTALI

Umrl je naš dobri soprog, oče, brat, stric, svak,
zet in vnuk, gospod

LEOPOLD HAM

POŠTNI ZVANICNIK

ki je dne 28. t. m. po daljši, mučni bolezn, previden s
tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

dne 28. t. m. po daljši, mučni bolezn, previden s to-
lažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega bo v nedeljo, dne 30. t. m.
ob 4. uri popoldne, izpred mrtvašnice splošne bolnišnice,
na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo brala v župni cerkvi v
Trnovem, dne 4. septembra 1936, ob 6. uri zjutraj.

MARIJA HAM, soproga; LEOPOLD, ANTON, sinova;
SLAVI HAM roj. TEKSTER in ANGELCA HAM roj.

ZITNIK, sinah; BOJAN, vnuk; bratje in ostalo
sorodstvo.

Dotrpela je in nas za vedno zapustila naša iskreno
ljubljena mati, stara mati, sestra in tačca, gospa

Lavrenčak Ana

Pogreb blage pokojnice se bo vršil dne 31. avgusta
1936, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Nabrežje
20. septembra 2, na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja!

LJUBLJANA, MARIBOR, SKOPLJE.

ZALUJOČI OSTALI

NARODNA TISKARNA

IZVRŠUJE
VSA TISKARSKA DELA
LEPO IN OKUSNO

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglaš v enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo ozl, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni v število se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglaš v enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglaš se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglaš v enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajate znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pisnu obnem s naročilom, ali pa po poštini položnic na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoč se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Kam pak, kam?

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kje se bomo danes zabavali?

V gostilni pri Panju, Vegova ul. 10, tam se toči priznana najboljši dolenski cvček in fina štajerska vina, ob vsaki ceni razna gorila in mizna jedila, vrh, lahke, danes in vsak večer igranje na klavir petje itd. Zato se danes val in vse v Vegovo ul. 10, k Panju. Se priložila in Vas vabi Tone Huč. 20390-18

Žegnanje v Spodnjem Kašlju

6. in 7. septembra ob priliki Kašljanske nedelje bo pri Torniču gostnina pri »Zimovcu« v Spodnjem Kašlju prijetna domača vina, domača kuhinja in drugo na razpolago. 20670-18

Negotinsko vino

dobro na restavraciji Gorenjski kolodvor. Da se komar po starosti in masi in namoči, ste vsi vjdno rabljeni na dobra vina in jedila. 20643-18

Plesna sezona!

Na komarjevo nedeljo se prične v gostilni »Dalmacija« pri Lasanu v 8. št. koncert s plesni Dobra domača vina in domača kuhinja. Priporočila za obilni obisk Ivan Lasan. 20644-18

Vsi po vino

v restavraciji Ivana Rahona Moste. Nizke cene. 20416-18

V št. Vid

vas vabi stara gostilna »Obava« na dobro kapljico in okusni prigrizek. Se priložila za obilni obisk Milka Bitenc. 20678-18

Na komarja

vel v šiško na piške, bobe in potičko. — Se priložila gostilna »pri Raci«. 20605-18

Pozor na komarjevo žegnanje v šiški!

Gostilna Frankopanski dvor (Reinholdhaus) priredila vrni koncert prvotne godbe na plaha iz Ljubljane. Toči se prvotna vina iz otoka Visa, za prigrizek pečen prašček na razni drugi raznovrstna jedila. Odprto do 2. ure zjutraj. 20738-18

Danes pri Ravberju

Belgrad VESELIČA na vrta letanja, kitar, klavir in avtomatski gramofon. 20934-16

Avtotaksi

se priporočila za Pohorje in druge vožnje. Janko Rečnik, Hode. 20663-16

Letovišča

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hotel »Turista« na Bledu

Vam nudu udoben in poceni bivanje. Dnevni pension Din 30. 20534-38

Službo dobi

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zastopnike

za obročno prodajo naših posameznikov, brzoopriskov itd. Iščemo. Ponudbe nasloviti na »Persone«, Ljubljana, pošt. predal 37. 31-1

Trgovski pomočnik

trgovske stroje vojašine, prost, namaki se išče za kaj kot vodja podružnice na delu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vešten in kavelje zmote«. 20006-1

2 kleparska pomočnika

dobro, mlajša, vojašine, prost, sprejem in enega, ki je zmožen dela na avtomobilu, k avtomobilu, varjenjem. Naslov vseh poslovalnicah Jutra. 20446-1

Potrebujemo takoj

dekleta za vse posele, odgovorjitelje, prodajalke, gospodinjice, začetnice in natakarike, ki imajo hite, bo te, menze in gostilne. — »Humanitarno združenje« Zagreb, Hila 39, I. kat., telefon 73-71. Za odgovor poslati Din 5 v znamkah. 20436-1

Restavracijsko kuharico

samoostojno, moč, starost do 40 let, sprejem takoj ali 1. septembra. Stalna služba za Ljubljano. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiva moč«. 20429-1

Damsko frizerko

dobro izveščano v železni in vodni ondulaciji sprejme salon Gled Aleksander, Ljubljana. Kongreni trg 6. 20391-1

Mesarskega pomočnika

zmožnega prodaje mesa ter tudi drugih gospodarskih del takoj sprejem. Leopold Jesih mesar Medvode. 20360-1

Statičarji konstrukterji

za železno konstrukcijo, ki iščejo namestitve, naj navedejo svoje obširne pisarne ponudbe takoj na »Publicitas«, Zagreb, Hila 9, pod »Statičarji«. 20365-1

Več pletilji

sprejem za takojšen nastop. Plača po dogovoru. Tajner, Cramelj. 20383-1

Šiviljo za steznike

sprejem. — Ponudbe pod šifro »Izveščane na pošt.« družico Jutra Maribor. 10041-1

Pomočnika

z 10 do 15000 Din za vodstvo mesarske obrti sprejem. Obrtni prodor po dogovoru. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mesarja«. 20467-1

Inteligentno gospodinjico

oglašajeti manir in priključne znanjosti, z znanjem nemščine, španske, italijanske in dalmatinske vina, domače kuhinje in drugo na razpolago. 20643-18

Šteparico

sprejem v stalno službo, ki bi imela oči, zaradi selitve. Pile lahko pošto ležeče Makole. 20450-1

Samoostojne kuharice

dekleta za vsa hišna dela, naj se zgleda v posredovalni za boljše službe, Wolfvo ul. 10. Brzopost, na dekleta dolo prenočišča. 20607-1

Iščemo osebo

ki bo imela v svojem bivališču z večjim okroglim podružnico. Dotični bi posloval pod vodstvom direktorja. Poglavito žepot blaga (ne prodajala) za nakazni račun. Mesečni zaslužek do 3.500 Din. Dodelati poklic lahko obdržal. Pisma na »Wido«, Celovec (Klagenfurt), Austria. 20460-1

Umetno-kamno-seškega pomočnika

ki je vajen naprave modelov v negativu. Iščem za takoj. Vprašati v pisarni Batelino Angelo, mečni »evbenik«, Ljubljana 7. 20656-1

Prodajalka

špecijalke in delikatne stroke dobi službo v večjem mesu Slovenije. Hrana in stanovanje v hiši. — Prednost imajo mlajše, počen in zgorajh strok dobro izveščane moči. Cenjene ponudbe z zahtevki in referencami na ogl. odd. Jutra pod »Sposobna moč«. 20708-1

Ženska srednjih let

izveščana kuharica, ki ima vsejelo do splošnega gospodinjstva in domačih vrst, dobi takoj stalno službo. Takine, ki znajo šivati imajo prednost. Ponudbe pod »Slovenske gorice« na ogl. odd. Jutra. 20404-1

Izurno šiviljo

za pletenine, sprejem. Lazar, Rimska c. 20680-1

Pozor!

Brivski poslovođji sprejem poslovođji ozirn dam brivnico v našem pod ugodnimi pogoji. Brivski salon Planina pri Raketu. 20632-1

Šofer

mekanik dobi stalno službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna služba«. 20363-1

Čevlarskega pomočnika

za zbita dela, takoj sprejem z vsi osebno. Mladji, Raka pri Krškem. 20360-1

Šiviljo za pletenine

ni »Entle« stroj sprejem takoj. Tyrševa c. 37. 20617-1

Poštoto služkinjo

za vsa hišna dela sprejem. Vsejelo, tudi kuhinje. Naslov vseh poslovalnicah Jutra. 20733-1

Stenotipistino

rabim za dobo 8-10 mesecev. Ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Dežela«. 20741-1

Postrežnica

išče dela, sprejme po stanovaško, prodam osebno postrežnico. Naslov vseh poslovalnicah Jutra. 20722-1

Krojaškega pomočnika

za damska dela, sprejem takoj. Salomon M. Bahor, Sečenburgova ul. 6. 20721-1

Trgovski pomočnik

sezonsko za 3 mesece sprejem šket Vransko. 20646-1

Krnarskega pomočnika

in šiviljo, pomočnik. Krznar Kenk, Zidovska ul. 3. 20716-1

2 poštini dekleti

iščem za boljši buffet. — v Ljubljani. Naslov vseh posl. Jutra. 20635-1

Hlapca

vajenega konj in dela na vrta, sprejme takoj tovarna Vidmar, Savlje 18, p. Ježica pri Ljubljani. 20674-1

Kleparskega pomočnika

sprejem. Naslov vseh poslovalnicah Jutra. 20675-1

Raznašalko

mlado, išče vodilna mlado. — Franciškanska ul. 8. Predstaviti se od 12-13. ure. 20385-1

Posredovalnica

Aleksandra 7/II rabi več kuharice, sluzkinje, natakarike, osebne kuharice in začetnice. Za odgovor znamka Din 2. 20639-1

Pomočnik

verziran špecijerke, manufakture, dobi mesto. Pogoj: poštenost, agnost, dober računar, samoostojni prodajec, simpatičen, za vsako delo sposoben. Ponudbe z zahtevki plače na podruž. Jutra Maribor pod šifro »Delavljana«. 20660-1

Mlajši gospod ali gospodinja

ki ima maturo in veselje za žurnalistično ter vsaj pasivno obvlada francosko, 200 Din mesečno, v Ljubljani, ki razume nekaj kuhinje, išče mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Perfektna 38«. 20673-2

Služkinjo

pridno, mlajše deklo, tudi začetnico, ki razume nekaj kuhinje, išče mesto. Janševa 18 (Belgrad). 20774-1

Frizerko

veščo trajne, vodne in železne ondulacije in manikure, sprejem. — Kastele Prizakova 3. 20635-1

Čevlarskega pomočnika

mlajšega, za fino naročeno delo, sprejem takoj. A. Zlindra, Ljuba. 20629-1

Boljša deklo

z 100.000 Din, dobi službo, 250 Din mesečno oskrbo, 7% obresti. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Garanacija«. 20765-1

Čevlarski pomočnik

kateri ima cilindri stroj, dobi stalno delo. Pisarne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna 39«. 20764-1

Krojača

družabnika, ki dela že damsko konfekcijo in išče. Pisarne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Družabnik«. 20771-1

Službe išče

Vaska beseda 60 par; larek 3 Din za dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Izvrstna starejša moč

38 let star, špecijerke in kolonijalna branje, zanesljiv in pošten, izkušne službe kot poslovođa, skladnik in inženir, slično. Govori jugoslovanski in nemški jezik. Ponudbe na: Poste restante, Kočevje 327. 20466-2

Milnar

dobro izurnjen v vsaki vrsti delu, išče službo v vsaj enem milnaru. Naslov vseh poslovalnicah Jutra. 204633-2

Gospodinjica

iz boljših hiš, srednjih let, išče službo k 1 otroku ali kot pomoč v gospodinjstvu, najrajši v Sloveniji. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Pridna in zanesljiva«. 20430-2

Plačilna natakarija

stara 35 let, trgovsko izobražena, z večletno prakso, išče mesto v Ljubljani. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra moč«. 20600-2

Pridna natakarija

zanesljiva, mlada, kavelje zmožna, ki bi imela na žun, išče službo v boljši gostilni ali restavraciji. — Je iz boljših hiš, nastopi takoj. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Simpatična«. 20354-2

Zobotehnik

veščo vseh del, išče zaposlitve. Gre tudi na deželo. Ponudbe poslati na ogl. odd. Jutra pod šifro »Vojašine prost«. 20628-2

Mizarski pomočnik

vešč politiranen in stavbenega dela. Išče stalno zaposlitve. Zvoč Ivan, Semič. 20629-2

Šofer — mehanik

dobro vozač, išče službo. Naslov vseh posl. Jutra. 20616-1

Trgovski pomočnik

verziran v manufakture in mehanični stroki, želi priložiti mesto, takoj ali pozneje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Majša dobra moč«. 20462-2

Trgovci

Mlad trgovski pomočnik išče službo v špecijerji. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Specijerist«. 20413-2

Izurnjena pletilja nogavic

išče službo ali sprejme dele na dom. — Naslov vseh poslovalnicah Jutra. 20635-2

Dve gospodinjici

vajeni gospodinjstva in samostojne kuhe, želite službo pri manjši osebni, najrajši v Dalmaciji. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samostojne in delavne«. 20477-2

Učiteljica

zelo inteligentna in visoko nadarjena, išče zaposlitve v družini ali pri posamezniku, odličnemu gospodinjstvu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Idealna«. 20501-2

V dveletno brezplačno prakso

v pisarni želi vstopiti ali solvent drž. dvorazredne trgovske kole, zmožen nemškega jezika. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Marljivo«. 20500-2

Boljša šivilja

gre po nizki ceni na dom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Perfektna 38«. 20673-2

Ljubitelja otrok

majša moč, s šestletnim s'uzbovanjem pri meni družini, ki bi bila tudi pomoč v gospodinjstvu. Išče zaposlitve v Ljubljani. Pajfar, Bleiweisova 3/I. 20792-2

Čitatelji inserenti!

Izkoristite dolgoletne izkušnje številnih »Jutrovi« prijateljev, ki dobro vedo, da nudi »Jutro« v malem oglašniku vsak dan, zlasti pa v velikih nedeljskih izdajah, številne nasvete in informacije v vseh stvareh osebnega in poslovnega značaja. Kadar iščete ali oddajate službo ali stanovanje, kadar hočete kaj kupiti ali prodati, čitajte »Jutrove« male oglase.

Poslušajte tudi dobre nasvete onih, ki že leta in leta inserirajo v malem oglašniku, kadar hočejo sami nasloviti svojo ponudbo na široki krog desetstisočev »Jutrovi« čitateljev.

Prihranili bote na času in denarju, kajti enkratni poizkus z malim oglašom v »Jutru« Vas bo poučil, da ima mali oglaš dvojno vrednost, če se javi nanj dvojno število interesentov. Oglašujte v »Jutru«, kjer imajo oglaš vedno največji uspeh.

Kuharica in sobarica

želita premeščenje, event. za vse. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dejaja spričevala«. 20661-2

Kuharica

samoostojna stara 32, l. izučena šiviljstva z znanjem nem. slov. in hrvat. jezika išče službo, samoostojne gospodinjice pri samem gospodu ali pri mali družini kjerkoli. Naslov vseh posl. Jutra. 20564-3

Gospodinjica

z malo maturo in trgovskim tečajem išče mesto v pisarni ali kot blaginjska. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Začetnica«. 20615-2

Lesni strokovnjak

z večletno prakso in šolsko izobrazbo, vešč vseh strokovnih in pisarnjskih del, dober organizator, želi stalno mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožen pisarnjskih del«. 20568-2

Trgovski pomočnik

26 let star, z večje trgovine na deželi in večletno prakso, želi sprejemati mesto. Cenjene ponudbe pod »en-gro-de-taj« na ogl. odd. Jutra. 20724-2

Mehanik ključavničar

ki bi se rad učil avtomobilske varjenja, išče službo. A. Murovec, Star trg 17/I. Ljubljana. 20638-3

Mlajša kuharica

zmožna tudi dietne kuhe, želi stalno službo, najraje pri gospodu, kot samostojna gospodinja. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Varčna in poštena«. 20681-3

Dekle

mlado, mirno in pošteno, veščo pospravlj. sob in gospodinjstva, išče službo k boljši samostojni osebi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljana september«. 20604-3

Trgovskega potnika

proviščalskega, išče dobro uveljavljeno špecijersko v trgovini za štajersko s sedežem v Mariboru ali Celju. Reflektira se le na majšo, agilno moč, ki računa s stalnostjo. Pisarne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalne«. 20460-3

Potniki

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pri vsaki priliki

zaslužite s prodajo lepih, estetskih salonskih ženskih aktov. — Vzorčna serija (predplačilo tudi zneske) se Din. 30. Edit. Kronot, Ljubljana, predal 51. 20676-3

Kuharica

pridna, poštena, vestna, išče službo. Vajena vseh gospodinjstvih del. Najrajši na Gorenjski, F. Koder — Medvode št. 60. 20690-2

Gospodinjica

starejša, išče mesto gospodinjice v boljši samostojni hiši, ki bi imela v vseh posloj. Vešča je vseh posloj. spodinjstva, tudi šivanja, krpavanja itd. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Samostojna«. 20640-2

Zasluzek

Beseda 1 Din, davka 3 Din za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pri vsaki priliki

zaslužite s prodajo lepih, estetskih salonskih ženskih aktov. — Vzorčna serija (predplačilo tudi zneske) se Din. 30. Edit. Kronot, Ljubljana, predal 51. 20676-3

Šivilja

za obleke, plašče in kostume, gre šivat na dom po zmerni ceni. Naslov vseh posl. Jutra. 20668-2

Uradnica

išče kakršnokoli nametstvo. Ponudbe na podruž. Jutra Maribor pod »Dobra računara«. 20669-2

Gospodinjica

pridna in poštena, vajena vseh pisarnjskih del, gospodinjstva in ročnega dela, želi primerno zaposlitve. — Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Starejša«. 20667-2

Soliden tkalski mojster

sposoben samostojno upravljanje manjši obrat, vešč montaže tkalskih, snovalnih in navijalnih strojev, kot v izdelavi ročnih lesenih stav. ž

Zivali

Beseda 1 Din, davak 3 Din
za sifro ali dajanje naslova
5 Din. Najmanjši znesek
17 Din.

Dobrih mana

Načrtovanje, risanje, kupi
800. upravn. Krtina pri Dom-
stah. 20673-27

Lovci pozor!

Nagradno 4 meseca stari
špringer španjli. Pečoni-
nik Simon, šmartno pod
Šmarno goro. 20406-27

Mlado psico

Foksterier prodam. Naslov
v vseh posl. Jutra. 20697-27

Kupim

Beseda 1 Din, davak 3 Din
za sifro ali dajanje naslova
5 Din. Najmanjši znesek
17 Din.

Kvačkano odelo

bela, na precej veliko
prosto, a spoštljivo, kupi-
m. Ponudbe pod »O-
delo 6688« na ogl. odd.
Jutra. 20479-7

Krožni avtomat

(Rundautomat) gladek
za moške nogavice fabri-
kant Hušter, znamke »I-
dola«, finost od 12 do
14, kupim. Pislav Rafajl,
10 H. Pinka, Beograd,
Vrnovača 42. 20427-7

Tricikel

z nosilnostjo 100 kg. ku-
pim. Ponudbe pod »888«
na ogl. odd. Jutra. 20713-7

Staro železo

bron in baker kupim. Ja-
godič, Ljubljana VII. 20697-7

Otroško posteljo

kupim. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 20697-7

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato
kupim po najvišji cenah

ČERNE - juvelir

Ljubljana. Wolfova ulica 3

Kapital

Beseda 1 Din, davak 3 Din
za sifro ali dajanje naslova
5 Din. Najmanjši znesek
17 Din.

Posojila

vezana na štedenje in več-
jeto mesečno odplačava-
nje. Brezplačno zavarova-
nje za slučaj smrti.

Banka in štedion

d. d. Krapinske Toplice.
Glavni zastopnik za drav-
sko banovino

Rudolf Zore

Ljubljana, Gledališka ul. 12
Pisarni odgovor Din 3
znamke. 18163-16

Bančno kom. zavod

Maribor, Aleksandrova 40,
izvršuje najboljše nakup in
prodajo

HRANILNIH VLOG

vseh denarnih zavodov.
Za odgovor Din 3 znamke.
17678-16

Ureditev dolgov

potom sodnih in izven-
sodnih poravnava.

Hranilne vloge

vseh hranilnic in posojilnic
kupujem

Rudolf Zore

Ljubljana, Gledališka ul. 12
Telefon 38-10. — Prilistite
znamke. 205-16

TVRDKA

A. & E. Skaberne
LJUBLJANA — javlja, da
je imelo do preklica v račun
zopet

HRANILNE KNJIZICE

Mesečne hranilnice in ljud-
ske posojilnice. 149-16

Družabnika

sprejemam z gotovino za
dobro predmet. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Sigrumova«. 20706-16

Kompanjona

na obsejajo kavarino v
Zagrebu, z gotovino Din
15000/1000. Ponudbe
pod »Samostojno
vodstvo« na ogl. odd.
Jutra. 20619-16

Knjižico

Obrtna banke v Ljubljani
ca 10.000 Din kupim. Ponu-
dne na ogl. odd. Jutra
pod »Pisatelj takole«. 20406-16

Vloga Mestne

hranilnice
v znesku Din 90.000.
prodam najboljšemu po-
nudniku. Ponudbe pod
»Gospodina 51« na ogl.
odd. Jutra. 20718-16

Družabnika

z večjim kapitalom išče
provrstna modna trgovina
v centru Ljubljane.
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Bodočnost stalno
zasiguran«. 20696-16

Knjižice

Mestne hranilnice Ptuj &
Mestne hranilnice Ormož —
kupimo tudi takojšnje go-
tovine. Rudolf Zore Ljub-
ljana, Gledališka ul. 12.
20417-16

Poravnave

plačanja dolgov
posredovanja kreditov
in gotovine

na hranilnice, naslo-
be kapitala (tudi hranilni
vlogi), zaščitne kreditne,
davečne napovedi, knjigo-
vodstvene revizije, bilance
in vse druge trgovsko go-
spodarske posle izvede in
izvedenika menja oddaja
koncesijonirano

Trgovsko-gospodarska

poslovalnica v Ljubljani
Cesta 29. oktobra (Rimska
cesta) št. 7. (Za pismena
pojasnila znanj) 20630-16

Hranilne vloge

Ljudske posojilnice Ljub-
ljanske, Kreditne banke,
Ljudske hranilnice in
posojilnice v Kranju.
Mesečne hranilnice in
posojilnice v Ljubljani
in v vseh drugih mestih
in krajih. Posojila po
najvišji oziroma najnižji
gotovini. Ali. Pisanšek,
trg. ag. bančni in kre-
ditnih poslov, Ljubljana
Boethovnova ul. 14/1,
telefon 35-10. 20642-16

Dolžnikom

bank in posojilnic dajemo
posojila proti knjižici. Po-
srednik na ogl. odd. Jutra
pod »Zelo ugodna obrestna
mera«. 20496-16

Lepa gospa

prosi inteligenta za malo-
denarce posojilo. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Zelo ugodna obrestna
mera«. 20496-16

60.000 gotovine

posojim na prvo me-
rečo hišo v Ljubljani. Ponu-
dne na ogl. odd. Jutra
pod »Gospodina«. 20753-16

Starejši gostilničar

z dožnje, z večjim pre-
moženjem in zalogo vi-
sih, gro. kot družabnik &
dobrim ljudem ali vdo-
vi. Najraje na Dožnji-
skem. Ponudbe na po-
slovalnicah Jutra v Novem
mestu, pod sifro »Go-
stiličar«. 20612-12

Obri

Manjša opekarna
v bližini Ljubljane z zem-
ljiščem, na katerem se na-
delava opeke, pod za-
godnimi pogoji prodaja.
Za pojasnila se obrniti
pismeno na ogl. odd. Ju-
tri pod »Ilovica«. 20661-30

V najem

Trgovski lokal
oddam v najem. — Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Sigrumova ek-
st-nac«. 20478-17

Trgovino

z mešanico blagom oddam
v najem, po dogovoru s
koncesijo. Zalogo prodam.
Klanjšček, Poljane. 20540-17

Lokal

Velik lokal
dolga leta vpeljan oddam
v Kofelju. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Tek-
stina branja«. 20250-19

Hotel na

otoku Krku
skoro nov, 50 popolnoma
urejenih tujskih sob, vse
inventar nov in kompleten.
Stroški porcelana, stekla,
perila, teras, plača, kopa-
lišča, tola, v polnem obr-
tu, napredaj in proste kro-
je. Informacije: Fr. Hočevar,
Zagreb, Radlišna ul. 11.
18980-10

Več pisarnišk

prostorov
oddam skupaj ali posamez-
no po nizki ceni. Pismene
ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Pisarna«. 18398-19

Pisarniški prostori

z centru mesta, sestojijo
iz 3 sob, se ugodno oddajo
1. oktobra ali 1. novembra.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20698-19

Prostor za skladišče

ugodno oddam. Sv. Petra
cesta 47. 20708-19

Lokal

na napromenem kra-
ju v Mosah, oddam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20709-19

Pridobitna podjetja

Industrije, trgovine, ho-
tele, restavracije, kavar-
ne, bufete, točilnice,
trafike in vsa obrtna
podjetja prodajamo in
posredujemo nakup na-
glo, solidno in uspešno.
Poslovalnica Pavlova ul.
Zagreb, Ilia 144. 20537-19

Lepa prilika

V letoviskem kraju na Go-
renjskem napredaj gostilna
po zelo nizki ceni 35.000
Din. Tudi trgovina se la-
ho prične. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 20316-16

Majhen lokal

oddam. Cesta 29. oktobra
17. (Rimska) Zivce. 20604-19

Lokal

velik in manjši za tr-
govino, obrt, 2 skadišči,
klet, se tako ugodno odda.
Morjanska ul. 26.
20638-19

Lep lokal

in stanovanje
»kupno oddam na per-
fektnejši. Polzeve se
Vošnjakova ul. 6.
20795-19

Gostilna

blizu Maribora, z večjim
prostorom, ki ga je treba
preoblikovati. Pismene
ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Gostilna«. 20692-19

„POSEST“

realist. placar, dr. s. a. s.
Ljubljana
Miklošičeva cesta 4/1.

proda:

HISO, trgovsko, tri sta-
novanja, 2 lokala, pri
tobačnici tovarni, 700 m²
vrt, hipoteka 80.000.—,
Din 255.000.—
VILO, štirisanovnjak,
850 m² vrt, hipoteka
70.000.—, Sv. Krištof,
Din 350.000.—
VILO, tristanovnjak,
600 m² vrt, hipoteka
100.000.—, Bežigrad,
Din 235.000.—
VILO, štirisanovnjak,
1.200 m² vrt, hipoteka
75.000.—, Zastek
Rožne doline, Din
460.000.—
VILO, dvodružinski, vrt,
Tabor, Din 420.000.—
HISO, enodružinski, 5000
m² vrt, Vič, 145.000
Din.
VILO, enodružinski, dvo-
stanovnjak, kom-
fortno, Mirje, vrt, Din
280.000.—
VILO, enodružinski, dvo-
stanovnjak, 800
m² vrt, Zastek Rožne
doline, Din 280.000.—
HISO, enodružinski, go-
spodarske stavbe, cen-
tr. Din 250.000.—
HISO, 12stanovnjak, re-
novirano, Sv. Peter,
vrt, dvorišče, 320.000.—
Din.
PARCELO 900 m² Mirje,
a Din 125.—
PARCELO 600 m² Tabor,
a Din 210.—
PARCELO 500 m² Mir-
je, a Din 100.—
PARCELO 600 m² Mirje,
a Din 85.—
PARCELO Opekarska ce-
sta 600 m² po Din 60.—
PARCELA Sv. Jožef 450
m² a Din 200.—

Srednje posestvo

pol ure oddaljeno od po-
sle, poenostavljeno, parni
odpustnik. Nadležne in-
formacije dajemo v gostil-
ni Cerni Smarje pri Se-
nici. 20496-30

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Srednje posestvo

pol ure oddaljeno od po-
sle, poenostavljeno, parni
odpustnik. Nadležne in-
formacije dajemo v gostil-
ni Cerni Smarje pri Se-
nici. 20496-30

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

Tristanovnjak

z lepim vrtom, Bežig-
rad, tik šole, prodam.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 20480-20

„POSEST“

realist. placar, dr. s. a. s.
Ljubljana
Miklošičeva cesta 4/1.

proda:

HISO, trgovsko, tri sta-
novanja, 2 lokala, pri
tobačnici to

ZANE GREY:

BETTY ZANE

Zgodovinski roman iz ameriške revolucije

»Moj nož mi dajte!« je hripavo zavpil. Nož je bil padel pred podpolkovnika McCollocha, in ta je bil stopil nani.

»To stvar moramo takoj opraviiti,« je ukazal polkovnik Zane. »Clarke, izreklj ste težko trditev. Ali morete dokazati svoje besede?«

»Mislim, da,« je rekel Clarke. Stal je vzravn, njegov obraz je bil blede, in oči so se mu bliskale kakor višnjevo jeklo. »Že v Fortu Pittu sem poznal tega človeka. Lažnivec je bil in pjanec, in videti je, da se od tistih dob ni izpremenil. Pred vsem je pa moja priča Wetzel; Wetzel bo potrdil moje mnenje: Miller je vedel, da prežijo na otoku Indijanci.«

»Obrekovanje, polkovnik Zane, obrekovanje,« je hripavo rekel Miller. »Skusa vas nahujskati zoper mene. Sovraži me, ker je vaša sestra —«

»Pes!« je zakričal Clarke. Polkovnik Zane je od bil roko besnega mladega človeka.

»Podpolkovnik Boggs,« je z mirnim glasom ukazal, »odvedite Clarka v kladar. Zadržite ga tam, da ga morate zakleniti... In zdaj mu poslušajte, Miller: brez točnih dokazov vas ne morem obsoditi. Če bi vedel, da so na otoku Indijanci in da vam

59

je bilo to znano, ne bi živeli niti minute več. A kadar je pravda dvomna, je sodba obtožencu v korist: štiri in dvajset ur časa vam dam, da zapustite trdnjavo.«

Vaščani so se razkropili in odšli na svoje domove. Vsi so se nagibali na Clarkovo stran. Miller se jim je bil zameril. Njegovo pijanstvo in prevzetno, drzno vedenje je bilo počasi izpodkopalo prijateljstva, ki jih je bil sklenil prve čase svojega bivanja v Fortu Henryju, med tem ko so Clarku njegova dobrodušnost, ustrežljivost, dobrota do otrok in pogumno vedenje pri raznih prilikah vse bolj in bolj pridobivale spoštovanje naselnikov.

»Jonatan, podoba je, kakor da bi se skrival za to rečjo Girty,« je rekel polkovnik Zane, ko je z bratom, Betko in Majiro stopil v hišo. »Rad bi vedel resnico, bogme da. Vrag naj vzame to grdobijo! Zdaj nam je vse veselje pokvarjeno. Treba je, da se pomenimo z Lewisom. Za Clarka gre. Skrbi me, da ne bi imel prepri med njim in Millerjem hudih posledic. Da, bojim se, da mu še ne vidimo konca.« Napol smehljaje se je obrni lk Betki. »Vidiš, otrok, kaj so tvoje —«. Ko je pa videl njen blede in nesrečni obraz, je obmolnil.

»Nikar, Betts. Saj nisi bila ti kriva,« je rekel Izak in nežno položil drhteči deklici roko okoli ramen. »Tudi jaz mislim, da je imel Clarke s svojimi obdolžitvami zoper Millerja prav; menda so te hoteli ugrabiti. In kar se tiče Alfreda, se ti pač ni treba bati zanj. Ta zna skrbeti zase. Vsi smo videli!«

Kako uro po tem je Clarke po večerji sedel pri

oknu in kadil pipo. Jeza se mu je bila nekoliko ohladila, a njegovo premišljevanje v tem trenutku ni bilo Bog si ga vеди kako prijetno. Kesal se je, ker se je bil ponižal in se spoprijel s človekom, ki ni bil dosti boljši od razbojnika. Vendar ga je navdajala misel na krepki udarec, ki ga je bil prisilil Millerju, z globokim zadovoljstvom. Bolje bi bilo sicer, če bi bila pri tisti priči z orožjem poravnala prepri; predobro je poznal obupan značaj tega človeka ter vedel, da je bil ubil že več ko enega belca in da posled ne bo več govora o poštenem boju. Nu, si je dejal, kaj za to? Ne bo si belil glave. Vse eno mu je bilo, kako se stvar odloči. Saj ni imel doma, niti si ga ni mogel ustvariti brez nje, ki jo je ljubil. Bil je vojak sreče, odvisen od nujnosti ali nemilostne usode; tej se je hotel dati ne štiti in pozdraviti vse, kar mu nakloni dan. Rahli koraki po stopnicah so ga zmotili v njegovem premišljevanju. Potrkalo je.

»Noter.«

Vrata so se odprla, in Wetzel je stopil v sobo.

»Prišel sem, ker bi rad izpregovoril z vami nekaj besed,« je rekel lovec, sedel na stol ob oknu in si položil puško čez kolena.

»Kar dajte, Wetzel, z veseljem vas bom poslušal.«

»Najprej vam povem, da je bil udarec, ki ste ga prisilili Millerju, zaslužen darilo. Če nista z Girtyjem zasnovala te ukane, da bi ugrabila Betko, naj me zlodej vzame. A dokazati mu za zdaj ne moremo ničesar; dobiti moramo popolno gotovost, zakaj

osebno mnenje mi še ne dajte pravico, da bi poglal belcu svinčenko v glavo. Toda govoriva o namenu mojega obiska: sem vas prišel posvariti. Varujte se najbrezobzirnejšega in najhudobnejšega človeka ob reki.«

»To dobro vem,« je odvrnil Alfred. »Se iz Forta Pitta poznam njegova junaštva.«

»Ne hodite iz sobe, dokler ne izgine.«

»To bi bilo strahopetno.«

»Ne. Miller bi se skril za drevo sš za kako kočjo in vas ustrelil iz zasede.«

»Nu, Wetzel, zelo sem vam hvaležen za prijazni svēt; med štirimi stenami pa vkljub temu ne mislim ostati,« je rekel Alfred, čudeč se lovčevemu resnemu nastopu.

»Saj ste zažubljani v Betko, ali ne?«

Vprašanje je bilo izrečeno z Wetzelovo običajno odkritostjo, in Alfred je nekoliko osupnil. Zameril mu ni mogel, a mučno mu je bilo, ker ni vedel, kaj naj odgovori. Lovec je nadaljeval:

»Vašega odgovora ne potrebujem, ker dobro vem. In vem tudi, da vas ima Betty rada; zato pa želim, da bi se varovali Millerja.«

Lovec se je nagnil naprej in položil Alfredu roko na ramo. Z bledega obličja mu je sijala tista lepa svetloba, ki ozarja velike duše, kadar odkriva skrivnost svojega življenja ali kadar žrtvujejo tisto, kar jim je dražje. Široke prsi so se mu dvigale, globoki glas mu je drhtel.

Radijska patrulja — Roman v slikah.

68.

Copyright »Panthéon« & »Jutro«.

Ker so bile telefonske žice prerezane, se je odločil Tomy s strelji poklicati policijo, da aretira Ambroža. Vojvoda in Stiskač sta se posvetovala pred vrati.

Na Tomyjevo streljanje sta vojvoda in Stiskač jadrno pobegnula po stopnicah in tekla proti avtu, ki je stal pred vrati.

»Vaša prijatelja sta vas pustila na cedilu, Ambrož. Takoj jima bom zagodel.«

Tomy je pomeril in s prvim strelom zadel zadnjo gumo kolesa vojvodovega avta.

»Skočiva za avto. Pob odlično strelja.«

75.—

Priljubljen čevlji za dijake.

26—30 Din 75.—
31—35 » 95.—
36—39 » 125.—

50.—

Za slabo vreme, usnjeni podplati.

18—22 Din 50.—
23—28 » 60.—
29—30 » 75.—

85.—

Veseli otrok in staršev!

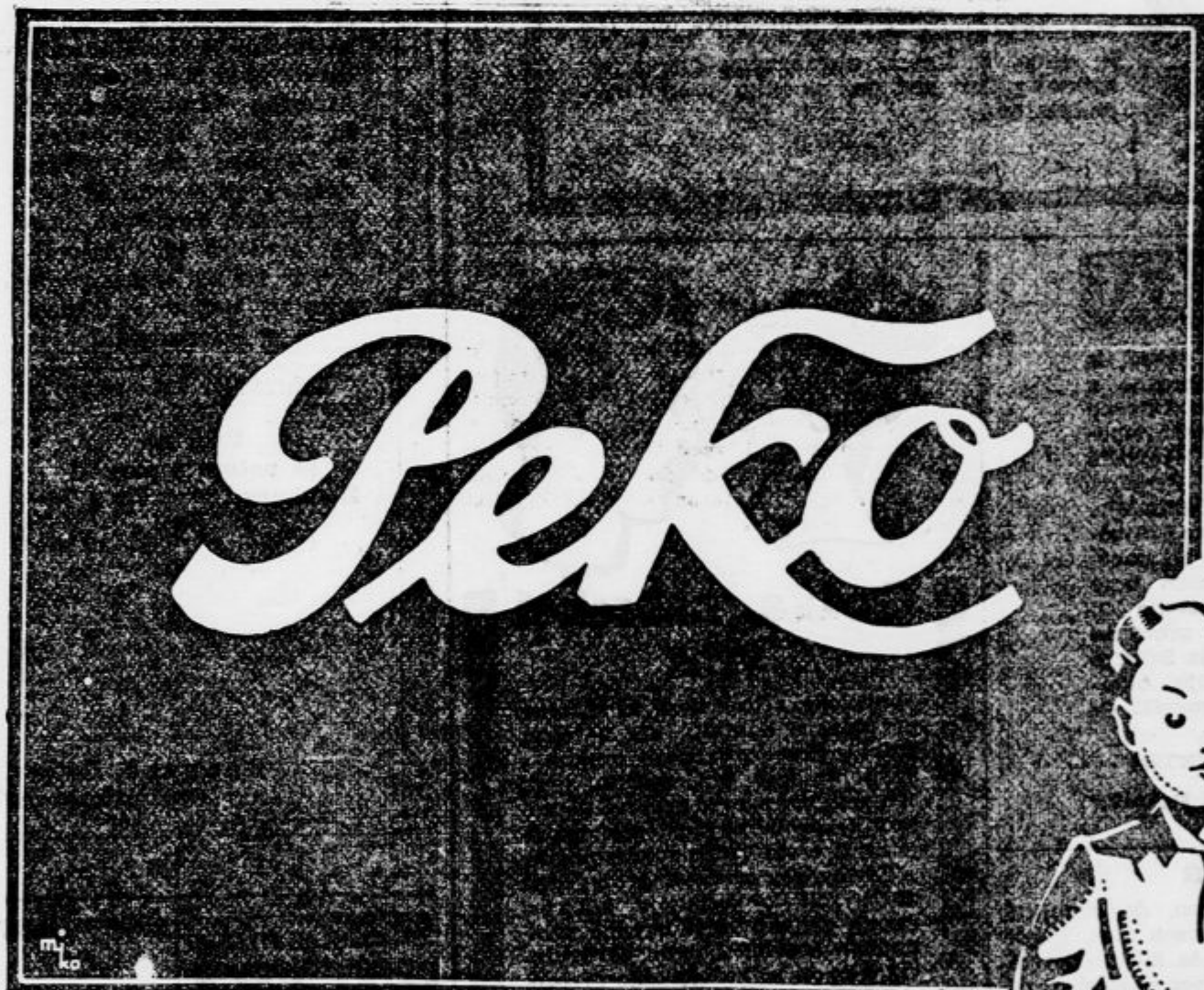
28—30 Din 85.—
31—35 » 110.—
36—39 » 135.—

28.—

Lahek in elastičen telovadni čevlji.

26—30 Din 28.—
31—35 » 32.—
36—41 » 38.—
42— » 42.—

ZA
ŠOLO!

120.—

Izborno rjavo gornje usnje, dvojni podplati, usnjena podloga.

28—30 Din 120.—
31—35 » 145.—
36—39 » 165.—

38.—

Okusno in trpežno, črno in rjavo.

18—22 Din 38.—
23—25 » 45.—
26—30 » 50.—

Iz laka Din 50.— do 75.—

65.—

Sportni čevlji za dečke in deklice.

26—28 Din 65.—
29—30 » 85.—
31—35 » 95.—
36—39 » 125.—

115.—

Udobno in elegantno.

31—35 Din 115.—
36—40 » 135.—

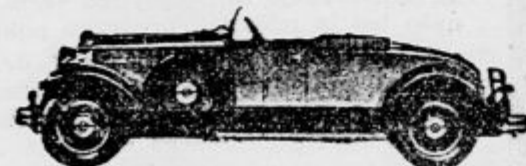
Glavno zastopstvo vodilne nemške radiotvornice,

ki je tudi pri slovenskih strankah dobro vpeljana in uživa najboljši sloves, išče spretno

krajevne zastopnike in akviziterje,

ki lahko dokažejo v tej stroki velike uspehe pri prodaji in ki imajo po možnosti tudi za prodajo potrebno tehnično znanje.

Ponudbe s curriculum vitae po »Seriös 10/A-20« na ogl. odd. »Jutra«.

Specijalna mehanična delavnica za popravila avtomobilov, motornih koles in vsa v to stroko spadajoča dela.

J. KRALJIČ

Ljubljana, Gosposvetska c. 13 Tel. 25-35

Specijalni oddelek za popravila Diesel-motorjev.

OROŽARNA PASTUOVIČ

ZAGREB, Jurišićeva ulica 1
Vodilna trgovina z orožjem, municijo in lovsko-sportnimi potrebščinami.

PREKO 80 VEST PUSK.

Za novi cenik šte. 3/a z znižanimi cenami in cenik šte. 3 pošljite Din 3.— v poštinih znakih.

ŠPEDICIJA TURK LJUBLJANA

PREVZEMA

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih pošilk, in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija po njej deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Telefon Interurban 24-59. Vilharjeva c. 33 (nasproti nove carinarnice)

PREVAŽANJE

vsakovrstnega blaga bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko vprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi avtomobili.

Telefon Interurban 21-57. Masarykova c. 9 nasproti tov. kolodvora

Za Šolo! Bata

Najlažji, najtrpežnejši in najudobnejši telovadni čevlji, pripravljeni za vse vrste sporta.
Vel. 30 — 34 Din 29.—
Vel. 35 — 42 « 35.—

Trpežni in čvrsti čevlji iz močnega debelega usnja in z gumastim podplatom, zelo prikladni za nemirne dečke.
Vel. 30 — 34 Din 39.—
Vel. 35 — 38 « 45.—

Najbolj priljubljen in največ zahtevan otroški čevlji iz finega telečjega boksa s čvrstim usnjenim podplatom.
Vel. 30 — 34 Din 69.—
Vel. 35 — 38 « 79.—

Visoki čevlji iz močne kravine z neraztrgljivim in nepremočljivim gumastim podplatom. Neločljivi za šolsko dečo, za dež, blato in sneg.
Vel. 30 — 34 Din 45.—
Vel. 35 — 38 « 59.—

Najprikladnejši dekliški čevlji za šolo in ulico, iz finega okrašenega boksa z zaponko čez rist in močnim usnjenim podplatom.

JADRANSKA PLOVIDBA D.D. SUŠAK

Dnevna brza parobrodna zveza iz Sušaka v Dalmacijo in obratno z odhodom iz Sušaka ob 16 uri. Dnevne redne parobrodne zveze v vseh smerih in vse kopališke in letoviške kraje jugoslovenske obale. Prijetna turistična potovanja v Dalmacijo, nadalje v Dalmacijo in Grško vključno vožnjo, hrano in posteljo po zmernih cenah. Dvakrat tedensko brze proge iz Benetk v Dalmacijo in obratno. Redna parobrodna zveza za potniški in tovarni promet iz Sušaka Trsta in Benetk v Dalmacijo, Albanijo in Grško. Prvovrstni parniki — dobra kuhinja in postrežba.

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE!

Pojasnila daje direkcija na Sušaku, njene agencije, vsi uradi Putnika in družbe Wagons-Lits-Poot.

Golša, nabrekel vrat

Je obolenje ščitne žleze, ki se mora pravočasno zdraviti, ker se sicer delovanje tega važnega organa v svoji funkciji kot zaščita proti strupom vse preveč preprečuje, zaradi česar lahko nastopijo neprijetni, a čisto tudi nevarni pojavi. Zdravniška znanost je dognala, da so soli, ki vsebujejo jod, pri raznih oblikah golše izredno učinkovite. Številni bolniki so ugotovili z uporabo našega zelo preprostega domačega zdravljenja s pitjem nagel, povojni, povsem neškodljiv vpliv na bolezen.

Vsakdo, ki je bolan na golši, ima nabrekel vrat, otečene žleze, naj zahteva našo knjižico, ki jo vsakomur

POPOLNOMA BREZPLAČNO pošljemo. Zadostuje dopisnica. Poštno zbiralno mesto:

Ernst Pasternack, Berlin S. O., Michaelkirchplatz 13. Abt. P-115

Depresija

Znanstveno je ugotovljeno, da regulira »KALEFLUID« delovanje vseh žlez, krepi ves organizem in uravnava živčni sistem tako, da postane človek zopet močan, aktiven v življenju in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. — Brezplačno detajlna literatura, zahtevajte: Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković.

»KALEFLUID« se prodaja v lekarnah in drogerijah. Reg. S. br. 10637/33

VIŠEK UŽITKA

PAT. PEND.

„FASAN“

s posebnimi grabljicami. Uporabljen za vsako britvico. Brije gladko in polzi brez-čutno po koži v vaše največje zadovoljstvo. Neločljive s »Fasan« aparatom so »Fasan« rje proste britvice. Poskusite oboje in ne ločite se več od njh!

Glavno zastopstvo za Slovenijo

F. Tomaschitz, Maribor

Slovenska ulica 5.

Zahtevajte ga po vseh specialnih trgovinah ali pa pri zastopniku

A. HOČVARJU, Ljubljana, Beethovnova ul. 14/I.

GLASBILA
Schneider
priznana
so od
umetnikov
kot NAJPOPOLNEJŠA in cenejša
KRALJEVNI DVORNI DOBAVITELJ
NAJVEČJA DOMAČA RAZPOŠILJALNA TVRDKA
F. SCHNEIDER
IZDELOVANJE GLASBIL IN GLASBENIH PRITEKLIN
ZAGREB, Nikolićeva ul. 10/c
Viole... od Din 71.- navzgor
Kitare... - 148.-
Mandoline... - 98.-
Harmonike... - 75.-
Havajske kitare,
kromatične
harmonike, trube,
saksofoni in t.d.
najceneje.
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI POUČNI GENIK

1.1X1
Kaj nam je pripravil
stric Tivar
za jesen in zimo?
Lepe sportne obleke od din. 80-180-
Mornarske obleke " 90-150-
Zimske suknjiče " 190-260-
Sportne čepice " 10-20-
Za deklice:
Obleke od din. 89-159-
Zimske plašče " " 160-340-
Hubertuse
garantirano nepremočljive
za dečke in deklice
od din. 160-220-
TIVAR
OBLEKE

Na daljnem potovanju
bo odplul M. S. »Milwau-
kee«, veliki beli Hamburg-
Amerika Linie parobrod
za uživanje in odpočitek,
iz Djenove na Rivijero,
v Španijo, Severno Afriko,
Gibraltar, Kanarske oto-
ke, Madeiro in Portugal-
sko in bo na koncu svoje
potnike ponovno izkrcal
v Hamburgu.

Veliko Hapag
potovanje po vzhodu
iz Benetk skozi Kotski zaliv do Aten,
Kios, Carigrad, Haifa — Tiberias, Nazaret,
Jeruzalem, Damask — Beirut, Port Said —
Kairo, Piramide, Memphis, Luksor itd.,
Katanija — Taormina — Messina, Djenova.
— Odhod iz Benetk 17. septembra, prihod
v Djenovo 10. oktobra.

Najnižja cena RM 450.—
HAMBURG-AMERIKA LINIE

Beograd, Knežev Spomenik 5, Nemški prometni biro.
Podzastopstvo: Ljubljana, V. Pintar, Tyrševa 1.

VINOBRAN
KALJEV META-BISULFIT
Vino so včasih žveplali z za-
žiganjem žvepla. V modernem
vinarstvu pa vino ščitimo
z odličnim sredstvom
»Vinoبران« (kaljev meta-bisulfit).
Vzorci in navodila pošilja brez-
plačno kemična tovarna »Zorka« d. d.
v Subotici. Napišite: »Vinoبران«
in trgovinah s kolonialnim blagom.
Cena zavrtku z 10 tabletami (dovolj
za 5 do 20 litrov vina) je Din 5.—

**Kdor oglašuje
ta napreduje!**